

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen po prazniku

Nagradno žrebanje „Slovenec“
KUPOVALECI Odrežek z rdečim
slogom spravite v ODREZKOV
vam daje pravico, da se udeležite
nagradnega žrebanja. — Rednim
naročnikom odrezkov ni treba!

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 2563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 63

Tri leta plodnega dela za narod

Ponosni jubilej

Vlada dr. Milana Stojadinovića praznuje danes triletnico, odkar je stopila na krmilo države. V Jugoslaviji — tri leta ena vlada! Nobena vlada doslej še ni praznovala takega jubileja. V Jugoslaviji so bile prejšnje vlade odmerjene na pol leta, eno leto, kvečjemu pol-drugo in smo se na pogoste spremembe vlad že kar navadili. Tudi v svetu po državah, ki imajo podoben ustroj, so vlade, ki ostanejo tri leta na krmilu, znamenje reda in stalnosti. Ta stalnost sedanje vlade je njeno najmočnejše izpričevalo, da je prišla na krmilo dobro pripravljena, z izdelanimi načrti, ki jih hoče izvesti, in z voljo, da se umakne samo tistemu, ki bi pokazal boljše načrte. Tak pa se v teh treh letih ni pojavil.

Ni vlade na svetu, ki bi bila brez nasprotnikov. Tudi dr. Stojadinovića jih je imela in jih še ima, čeprav se vsak dan bolj kaže klavnost njihove moči in nepomembnost v številu njihovih pristašev. Borba med vlado, ki ima med ljudstvom svoje organizirane pristaše, in med njenimi nasprotniki, ki tudi organizirajo in poučujejo svoje pristaše, ta borba je v modernih državah del javnega življenja. Slabost opozicije je trdnost vlade. Ne bo pa dobro za državo, če se ta trenja izživljajo zgolj politično, zgolj pod vidikom oblasti, ki jo vlada hoče obdržati in opozicija zasesti. Taka leta so nerodovitna, rode kvečjemu glasne govornike in spretno demagoge. Političnih bojev te vrste smo imeli v Jugoslaviji do siteda. Vlada dr. Stojadinovića pa je takoj ob svojem nastopu pokazala svoje načrte, takoj v prvih ukrepih je razodela, da hoče nekaj izvesti, nekaj doseči, in potem so se vsa leta vrstili načrti za načrtom, predlog za predlogom in tudi sklep za sklepom. V treh letih ni bilo državnika v Jugoslaviji, ki bi pokazal kaj boljšega ali z manjšimi žrtvami izvedljivega. Res so vsa tri leta vpili — sprva zelo glasno in drzno — da to, kar vlada namerava, ni dobro, toda nihče ni povedal, kaj je boljše. In tako je za pravo delo vlada ostala brez tekmece — tri leta.

Stalnost vlade pa urva stalnost v vse delovanje države. Njen politični, gospodarski, kulturni, narodno-obrambni program — vse to, ko državljani vidijo, da se izvaja pod že začetnim vidkom, daje zavest trdnosti in sigurnosti. Strasti, ki v dnevnih prepirih bujno cveto, se pomirjajo in država začne teči v ustaljenem toku. Pred 20 leti je država zajela v svoj krog državljane, ki so bili prej razdeljeni na štiri države, na šest pravnih območij, na tri uradne jezike, na celo vrsto tujih načrtov in namenov in je bilo treba 20 let, da so se v množici teh milijonov dobili ljudje, ki so sprejeli izkušnje prejšnjih let in so tako zmogli vse ozemlje vzeti kot celoto in ga usmeriti samo k enemu cilju — k rasti in napredku te nove države. Vsi državljani pred 20 leti ustanovljene države so v celih rodovih živeli v majhnih razmerah, zato ni čuda, da prva leta ni bilo mogoče najti notranje harmonične skupine ljudi, ki bi bila dorasla sodobnemu svetu. Šele vlada dr. Stojadinovića je zbrala na vrhu države ljudi svetovnega kova in državniške, ki se brez kakih disonanc morejo pomešati med sodobne državniške. To dan na dan vidimo v Ženevi, v Parizu, v Rimu, v Ankari, v Pragi, v Bukarešti, kamorkoli zahajajo zastopniki te države in njene vlade. To izkušamo tudi v državi sami, ko vidimo, da se člani vlade neutrudno posvečajo vsak svojemu poslu z zavestjo, da jim bo toliko časa zaupan, da bodo za seboj ob smotnem in vztrajnem delu lahko pokazali vidne uspehe. Da je Jugoslavija šele po 20 letih svojega obstoja dobila prvo vlado, ki je vodila državo skozi tri leta in ki je enakovreden partner vladam drugih držav, to je sicer zamuda v življenju države, je pa tudi znamenje, da država iz mnogih korenin raste v eno deblo.

Znamenje sodobnemu svetu dorasle vlade je tudi kontinuiteta, nepretrganost v potu

za cilje, ki jih država zasleduje. To voljo, vzdržati v državi kontinuiteto, je vlada z največjo žilavostjo pokazala v vprašanju konkordata, ki ni bil njeno delo, ampak ga je podedovala od prejšnje vlade, pa je vedela, da je za državo s tako močnim in kulturno visoko stoječim prebivalstvom velike važnosti, in ga je zato prevzela v svoj načrt. In največje znamenje nesposobnosti in popolne državniške nedoraslosti je, če so zoper ta konkordat vstali prav tisti, ki so ga na prvi stopnji sprejeli. Položiti dete v zibelko, pa mu ne pustiti, da shodi, to pač ni modro.

Otok miru — sredi razburkane Evrope

Uspehi treh let smotrne zunanje politike

Ko je pred tremi leti knez namestnik Pavel kot varuh kraljeve oporoke in čuvar Jugoslavije do polnoletnosti mladega kralja po modrem predurku poveril usodo države ljudem, ki jih je izbral izmed onih, ki jim je jugoslovansko ljudstvo najbolj zaupalo, je bila zunanje politična podoba naše domovine turobna. Zunan med velikimi

Dr. Milan Stojadinović

narodni so še vedno kockali za našo državo in si med seboj delili njene pokrajine, češ da je razkroj itak neizbežen in da Jugoslavija nima nobene odporne sile, da bi premagala pritisk, ki jo je okrog in okrog z vedno večjo silo davil. Samo majhen kosček naše državne meje, oni ki meji na Romunijo, se je mogel imenovati prijateljski. Povsod drugod je zrl čez mejo naši državi in njenemu življenju sovražni sosed in so štrleli proti nam nabrušeni bajoneti. Jugoslavija se je nahajala v položaju, ki je bil nevzdržen in bi tudi ne bil mogel trajati dolgo časa. A ne samo zunanje politični odnosi z Evropo so bili dognani do konca, ampak tudi trgovinsko-politični, kajti naše blago sploh ni več šlo iz države in so nam razne evropske države druga za drugo zapirale svoje trge. Grozila nam je nevarnost, da se v svojem naravnem bogastvu zadušimo. Treba je bilo hitro delati in pogumno delati, kajti splošni položaj v Evropi, tako politični kakor gospodarski se je čedalje bolj zaostrel in vsako oklevanje bi lahko postalo usodno za obstoj naše domovine.

Nova načela

Takšen je bil položaj, ko je pred tremi leti vlada dr. Stojadinovića, dr. Korošca in dr. Spaha prevzela oblast v jugoslovanski državi. Takšen je bil v vsej svoji turobnosti razgled po zunanje političnih obzorjih. Ljudstvo, ki je novi vladi izreklo svoje zaupanje, se je s skrbjo spraševalo, če bo kos svoji nalogi in če morda poskus rešitve sploh ni prepozno.

Nova vlada je položaju pogumno pogledala v obraz. Ona ni hotela slediti nobenim utvaram, a se tudi ni pustila motiti od njih. Brez ovinkov je izpovedala svoja načela v zunanji politiki. Nova

Prva vlada v Jugoslaviji praznuje 3 leto svojega obstoja. Vsak iskren Jugoslovčan mora biti tega jubileja vesel, ker je neizpodbiten dokaz, da država organsko raste in z novimi časi dobiva nove ljudi, ki so kos zahtevam dneva. Vsak pristaša vlade pa je lahko ponosen, da je Jugoslavija ta dokaz svoje življenjske tvornosti doživela baš ob naših ljudeh in ob nikomer drugem. Vsi iskreni rodoljubi danes tej vladi žele, naj še dolgo vodi državo in sebi nabira jubileje, državo pa vodi od stopnje do stopnje, vsako leto k večji trdnosti in izpopolnjenosti.

načela, sveža in stvarna. Kot srednje velika država, ki leži na nevarnem prostoru Evrope, koder so velesile dolga stoletja imele svoja politična kovišča, je Jugoslavija izpovedala svojo voljo, da hoče voditi politiko, pomejeno po svojih potrebah, ne pa politike, ki bi ji jo narekovele druge države v njihovem lastnem interesu. Jugoslavija hoče ohraniti vsa stara prijateljstva in si pridobiti čim več novih, toda pri tem se bo skrbno ogibala vsega, kar bi jo moglo zavleči v razne ideološke tabore, ki so se začeli med velesilami pojavljati. V enaki prijateljski bližini vsem, v enaki prijateljski oddaljenosti od vseh, hoče Jugoslavija na svojem prostoru služiti svojemu lastnemu napredku, svoji lastni varnosti in tako utrditi mir okrog sebe, v dobri veri, da bo s tem najbolj služila interesom skupnega miru evropskih narodov. S temi načeli je nova vlada začela odresilno pot v zunanji politiki.

Najprej mir na Balkanu ...

Kot prvo pogumno dejanje v tem pravcu je prišel pakt o večnem prijateljstvu s Bolgarijo. Evropa je sicer začudeno pogledala, ker kaj takšnega ni pričakovala. Predsodki so padli, nasprotja so se razbistila, slovanske roke so se oprijele. Obroč okrog Jugoslavije je počil in po njej je zadihal sveži zrak optimizma. Vsega Balkana se je polastil blagodejen vpliv prijateljstva med Bolgarijo in Jugoslavijo in iz Balkanske zveze, ki je bila prvotno napadalnega značaja, se je razvila kvečjemu varna miru in prijateljstva med vsemi balkanskimi narodi brez izjeme.

... in na Jadranu

Jugoslovanska vlada je po začetki poti šla dalje. Treba je bilo razorožiti še ostale meje in ona na Jadranu, kjer se na dolgi črti dotikamo Italije, je najbolj vpila po pomoči. Naša vlada je tudi tukaj pokazala svoj pogum in pokazala svojo voljo do velikih žrtv. Razvili so se razgovori, iz razgovorov so prišla pogajanja, pogajanja so se zaključila s sporazumom in po sporazumu je prišel podpis prijateljskega pakta s Italijo. Evropa je zopet zastrmela, češ ali je to mogoče, ali je to dovoljeno? Pokazali smo, da je mogoče, dokazali, da za svojo politiko nobenega dovoljenja več ne potrebujemo. Tako se je pomirila vsa dolga meja z Italijo. Jadransko morje je utihnilo s svojim nevarnim bučanjem. Cez razorožene meje pa je dah-

nil zopet nov, sveži zrak po Jugoslaviji. Sporedno s spravo s Italijo je šla tudi sprava z Albanijo, ki je nehala biti protijugoslovanska trdnjava Italije na balkanskih tleh, in z Madžarsko, kjer so se še leto poprej zbirali vstaji in prenašali peklen-ske stroje na jugoslovanska tla.

Pomirjenje v Podunavju

Na vrsto je prišla sedaj še severna meja, Jugoslovanska vlada sporazumu z Avstrijo ni bila nenaklonjena, a takrat ga Avstrija ni marala. Zasluga naše vlade je, da je pravočasno razumela diha časa in da se je v pravilnem prividu bodočih razvojev pravočasno šla razgovarjat z Nemčijo in z njo poravnati svoje odnose. Ustvarila je takšne odnose z Nemčijo, da Jugoslaviji ni bilo treba trepetati dne 13. marca, ko so se nepričakovano začele valiti v Avstrijo nemške čete. Clovek le nerad obstane pri vprašanju, kaj bi se bilo zgodilo, če bi naša vlada ne bila storila, kar je storila, in če bi v trenutku priključitve Avstrije k Nemčiji Jugoslavija še bila v položaju, ki je obstojal v juniju leta 1935....

Tako smo v kratkem razdobju 3 let spremeni-li smrtni obroč, ki nas je okrog in okrog stiskal, v prijateljski pas lepih sosednih odnosov in smo danes edina država na svetu, ki se lahko s ponosom pohvali, da na nobeni svojih meja nima nasprotnikov. Z vsemi smo v miru in kot otok miru sredi razburkane Evrope smo postali prvenstveni činitelj miru v njej. Ob našem zunanje-političnem delu se je popolnoma pomiril Balkan, pomirilo se je Podonavje. Res ne vemo, če je kje kakšna druga država in kakšna druga vlada, ki je v treh letih, s tem da je služila pravičnim potrebam svoje domovine in svojega ljudstva, toliko koristila splošnim koristim Evrope.

Ohranili smo vse svoje prijatelje. Mala zveza, Balkanska zveza, Francija, Zveza narodov, to so stare postavke, na katerih smo gradili. Prijateljski odnosi z Bolgarijo, priščno odnosi iskrenega sodelovanja z Anglijo, prijateljski odnosi z Italijo, odnosi dobre sosesčine z Nemčijo, lepo razmerje do Poljske, to so nove, dragocene pridobitve za našo nadaljnjo rast. Načela, ki jim je vlada pred 3 leti prisegla, so rodila obilen sad in Jugoslavija, ki je bila l. 1935. na tem, da razpade, je danes po priznanju vseh držav, velikih in malih, ena najbolj varnih držav in eden najbolj trdnih oslonov vsake mirovne politike.

Tvorna trgovinska politika

Toda sedanja vlada je znala urejevanje političnih odnosov vzporediti z urejevanjem gospodarsko-trgovinskih. S 27 evropskimi in izvenevropskimi državami je od temena do tal spremeni-la trgovinske pogodbe ter sklenila nove, ki od-govarjajo dejanskim potrebam našega ljudstva. Nove trgovinske pogodbe so porušile veliko ovir, ki so nam zapirale dostop na inozemske trge ter odprle pot našim naravnim bogastvom, da so se začela iztekati v tujino in nam donosati lepe dohodke. Po vsej državi je šel ta osvežujoči tok in dvignil naše domače gospodarstvo iz mrtvila, v katerem je bilo zamočvirjeno. Danes smo v položaju, da v trgovinskih pogodbah lahko tudi zahtevamo in nam ni treba samo ponižno jemati.

Pogled nazaj na pretekla tri leta je z zunanje-političnega vidika izredno lep. Podoben je romantični poti, ki iz smrti vodi v življenje, iz ponižanosti in neznanosti k veljavi in spoštovanju. Pot pa vodi še naprej, novim zmagam nasproti. Pod vrhovnim vodstvom modrega vladarja bo sedanja vlada, ki je v prošli triletki dosegla čudežno ozdravitev domovine, delala dalje in dalje, da bosta moč in ugled Jugoslavije še rasla, s tem pa tudi blagostanje našega ljudstva.

V državi je red in mir

L. 1935 so vsi v tuzemstvu in inozemstvu, ki Jugoslavijo gledajo s prijaznim očesom in bi jo radi videli v veliki rasti, gledali naše notranje razmere s skrbjo. Zajadrali smo v to leto po bur-nih prejšnjih letih, v katerih so najfantastičnejše govornice majale državne temelje in jemale vero v njihovo sigurnost, od nikoder pa ni bilo človeka, ki bi po resnici povedal, kako je, ker dovoljena je bila le ena govornica in pisana beseda: hvala režimu čez drn in strn. Za to zunanjo hvalo pa se je skrivl defetizem in klic po redu. Z volivno borbo l. 1935 so te razmere dosegle svoj vrhunec, ki so najbolj kričoč dokaz dobile v skrajno nepodni verifikacijski debati v skupščini, ki se ni mogla drugače končati kot z odpovedjo nadaljnjih zasedanj in slednjič z odstopom vlade. Jeftičeva vlada je obupala, da bi mogla izpeljati državni voz iz nepregledne zagate, obupala je tudi, da bi kakorkoli še mogla državni oblasti priboriti nazaj tisto avtoriteto, ki jo mora imeti, da ni samo prazna senca.

Takrat, v popolni negotovosti, je v dr. Stojadinovićevo vlado notranje ministrstvo zasedel voditelj Slovencev dr. Anton Korošec, politični voditelj znan vsej Jugoslaviji in tudi daleč izven njenih meja. Ni prišel prvič na tako vidno mesto, tudi ni bilo prvič, da bi v tako kritičnih razme-rah položil roko na državno krmilo. V tistih razme-rah je bilo pač treba velikega poguma in moč-ne vere v lastno sposobnost in zaupanja na šte-vilne dobre državljane, ki so kljub mnogim razo-čaranjem še ohranili ljubezen do države. Treba je bilo dobrega pregleda čez vso državo in ostrega poznanja razmer. Brez teh lastnosti se nihče ne bi mogel lotiti poslov, ki leže na ramah notranjega ministra. Dr. Anton Korošec je kot človek, ki je stal ob zibelki države in jo po vsej poti spremljal z budnim očesom, prevzel ta delokrog z vsemi njegovimi nalogami, ki jih je preteklost tako za-nemarila in zapletla.

Ze v prvih deklaracijah vlade dne 4. julija leta 1935 je bila podana smer nove notranje po-litike, ki je že sama na sebi vplivala pomirje-

Dr. Anton Korošec

valno na tako razgrete strasti. Osebnost dr. Ko-rošca sama je ugodno odjeknila po vsej državi, prvi ukrepi novega notranjega ministra pa so to razpoloženje le še utrjevali. Notranji minister, pa tudi drugi zastopniki vlade so vselej, kadar so govorili o notranje-političnem toku novega režima, neprestano poudarjali, da vlada želi mirnejšega in treznejšega razpravljanja o naših političnih pro-

Dunajska vremenska napoved: Oblačno, ne-viht, toplotno stanje se ne bo spremenilo.
Zagrebska vremenska napoved: Počasi se bo pooblačilo.

Kraljevska vlada na zboru JRZ v Beogradu

blemih. Kmalu pa se je začutil ta novi tok na vseh straneh države med pristaži vseh struj. — Dr. Korošec je vzpostavil zakonito izvajanje zakonov o shodih, o tisku, o društvi in tako je začelo po državi lažje življenje. Spet so se začela zborovanja pomembnih in nepomembnih političnih skupin, k staremu časopisu, ki se je krepko posluževalo svobodnejših meja, so se ustanovili novi časopisi, da je danes v nekaterih krajih že prava poplava listov in lističev, ustanovljajo se nova društva — povsod je čutili sproščeno besedo, ki si sedaj spet upa na dan in je veliko manj nevarna kot tista, ki je prej klela nekje zadaj, ovita v neki skrivnostni strah in veličino, ki se je sedaj v svobodi izkazala za prazno. Res da so nekateri pokazali, da za tako svobodo še niso dozoreli, ker jo brž zamenjavajo s popolno razbrzdano, toda mladost dr. Korošca zaradi posameznih pojavov ni mogla dušiti celote. Človek, ki tako pozna državo in vse struje v njej do zadnjih potankosti kot dr. Korošec, vedno ve, kateri pojav je nevaren za državo, kateri pojav pa je samo glasen. Tako se danes pri nas ne deluje za nedeljo vrstijo veliki shodi z več tisoč udeleženci, sprejema in politični mitingi, kakor v drugih državah, kjer so najhujše plasti ljudstva pripuščene k vodstvu države bodisi v sodelovanju bodisi v dobrohotni kritiki. Seveda tako stanje državi veliko pripomore k njenemu dobremu imenu, ki si ga je Jugoslavija v tej triletni dobi pridobila do take višine, kakor ga doslej še nikoli ni uživala.

Z ustanovitvijo velike stranke JRZ, kakor jo je predsednik dr. Stojadinović napovedal že dne 25. julija 1935 v skupščini, je bila vsem državljanom dana možnost, da se z načrti vlade približe seznajajo in da morejo organizirano sodelovati z njimi. Ker pa je v ljudstvu še od prej ostal v spominu pritisk, ki so ga prejšnje vlade izvajale za pristop v tako imenovane vladne stranke, je notranji minister 21. septembra 1935 vsem podrejenim oblastem izdal nalog, po katerem policijski uradniki pri nobeni politični stranki ne smejo aktivno sodelovati. Ta ukrep je bil najbolj trdno potrjeno, da vlada želi, naj stranka svobodno zraste iz ljudstva, kakor bo pač zrastle. Prav ta svoboda pa ji je dala takega razmaha, da danes ni nobene močnejše ali pomembnejše politične skupine v državi več.

Posledice razvrstanih razmer, ki jih je vlada prejela za dolo ob svojem nastopu, pa so nekajkrat spravile na površje dogodke, ki bi ob drugačni notranji politiki mogli izpreveriti vse. Če vemo, da je bila skupščina v zasedanjih leta 1936-37 tako nemirna, da so poslanci z ropotom in razbijanjem, pišalkami in hupami skušali onemogočiti delo, pa vse to vlade ni nič omajalo v izvajanju njenega programa, potem bomo že verjeli, da je bil na krmlu notranjega ministristva mož, ki je krepko držal vajeti v rokah. Dne 6. marca 1936 je poslanec Damjan Arnaudović ob polno zasedeni skupščini, ob polno zasedenih diplomatskih ložah oddal na ministrskega predsednika več revolverskih strelcov. To je pač za vsako državo dogodek, ki jo more zelo globoko pretresti. V naši notranji politiki so strelci odjeknili v poplavi čestitk in brzojav, da je kroga odletela v prazno in je predsednik vlade ostal živ. Če pomislimo, kakšne plegone so si prejšnje vlade dovolile zaradi vzvikov, letakov ali razbitja kakšnih šip, zaradi teh strelcov pa je bilo aretiranih 11 poslancev in prepuščenih nadaljnjim zakonitim posledicam tega norega dejanja, potem bomo pač dobili pojem zakonitosti, ki jo je dr. Korošec doledno osvajal izgubljenost spoštovanje, pa tudi pojem gotovosti našega notranjega ministra, ki vé, kakšne posledice rodi te ali oni ukrep, in zato vedno ukrene tisto, kar služi utrditvi države in ugleda oblasti. Danes si je vlada tudi v skupščini, ki ji je mnogo dalj nasprotovala kakor ljudstvo, s svojim delom na vseh poljih pri resnih poslancih dobila tako večino, da ji je v vseh vprašanjih v zanesljivo oporo.

Druga prilika, pri kateri se je preizkusila močnot in izkušnost našega notranjega ministra, je bila borba ob konkordatu. Nasprotniki vlade, ki so se zakleli, da bodo rovarili zoper vsak njen predlog, so z vso eriditoletjo vstali tudi proti temu predlogu, čeprav je ležal že na mizi, podpisan od pravosodnega ministra iz Jevtičeve vlade dr. Auerja in parafiran od bivšega predsednika vlade Jevtiča, in ga je nova vlada sprejela v svoj program samo zaradi konlinitete v državnem življenju. Vsi ateisti, komunisti in levčariji, ki jim nikdar ni bilo ne za pravoslavno ne za kako drugo vero, so takrat napeli vse sile, da bi zavrlj nadaljnje delo vlade. Na žalost so dobili oporo celo v najvišjih krogih erbske pravoslavne cerkve. 19. julija 1937 je v Beogradu prišlo do velikih nemirov, ki pa so se bolj zaradi treznosti oblastnih organov kot pa zaradi razsdnosti izizvalcev konfali brez hujših posledic. Trša roka bi takrat spet mogla državi naprtiti sloves neurejene in neslahe tvorbe mirorvni pogodbi, pod vodstvom notranjega ministra dr. Korošca pa so se vsi ti dogodki razvili tako, da je bil ves svet le še bolj potrjen v prepričanju, da je Jugoslavija solidna in močna zgradba, ki tudi demonstracije mirno prenese, kakor toliko drugih držav.

Po JRZ se danes že najširše množice ljudstva seznajajo z načrtom vlade. To pa vladi, ki svoje

delo dan za dnem potrjuje z vidnimi uspehi, daje vedno novih pristašev in zagovornikov. S tem pa ljudstvo dobiva veselje za pozitivno sodelovanje in tako vidimo, kako vrste nasprotnikov, ki so bili ob naslupu sedanje vlade še tako glasni, vsak dan bolj kopne. V tradiciji prejšnjih vlad je bilo, da so smeli javno in podnevi zborovati le tisti, ki so elepo hvalili režim. Dr. Korošec je to tradicijo prekinil in zakon vsem enako na široko odprl. To pa nasprotnikom vlade jemlje nimbus preganjanj in mučenih, programa pa že prej niso imeli, zato s svojimi vladami niso vedeli, kaj početi, in zato danes njihove vrste nevdružno razpadajo. To so najbolj pokazale občinske volitve, ki so bile

Kmet - steber Jugoslavije

Iz pravilnega spoznanja, da je jugoslovanski kmet po svoji številni moči in tudi po plodnosti svoje zemlje steber države in da mu je treba posvetiti prvenstveno pozornost, je sedanja vlada pogumno šla na delo in postavila kmetijstvo zopet na zdrave osnove. Leta 1936 je po večletnem in mnogokrat škodljivem poskuševanju, da bi se kmečki dolgovi ublažili, sedanja vlada izdala svoj zakon o kmečki zaščiti, ki je razbremenil našega kmeta in mu vrnil veselje do dela s tem, da je olajšal breme, ki so mu ga natovarili prejšnji nezmožni režimi in gospodarska stiska. Temu prvemu ukrepu, ki ga je naš kmet z največjim veseljem pozdravil, je sledil drugi ukrep, prav tako važen za našega kmeta. Vlada je namreč izdala zakon o Kmetijskih zbornicah in s tem dala kmečkemu stanu isto orodje v rokah, katerega so se že mnogo prej uspešno posluževali industrijski, trgovski in obrtniški stan. Temu zakonu je sledil zakon o zadrugah, ki je oživil zadržno življenje in postavil delovanje hranilnih in posojilnih zadrug zopet na zdrave, kmetu koristne osnove. Ta zakon je ustvaril tudi naravno vez med kmetom-pojedalcem in državnim izvoznim društvom ter tako odstranil nebroj posrednikov, ki so napredku kmetijstva samo kvarni.

Eno največjih del, ki ga je vlada v svojem

spet proti tradiciji zadnjih let svobodna politična tekma, pri katerih so pristaši JRZ po vsej državi zmagači v 75% vseh občin.

Tako se je po modrosti dr. Antona Korošca v državo vrnilo mirno življenje, kjer za zakonitim uživanjem državljanskih pravic sloji oblast in jih varuje. To je velik uspeh teh treh let, ki ga je mogel doseči samo mož, ki ne eksperimentira, ampak po svojem poznanju ljudske duše zasleduje vsak pojav in ga noben dogodek ne vrže iz ravnotežja. To priznavajo vsi nepristranski opazovalci v državi in izven nje in dr. Korošca, slovenskega voditelja, štejejo med najzaslužnejše politike naše Jugoslavije.

skrbstvu za našega kmeta izvedla, je brez dvoma ozdravljeno celega števila kmečkih zadrug. Semkaj spada poljedelski kmet v hrvatskih kmečkih zadrug, Zveze poljedelskih zadrug v Novem Sadu, Zadrugne zveze v Ljubljani, Glavne zveze srbskih poljedelskih zadrug v Beogradu in Glavne poljedelske zadrug v Zemunu.

Poljedelsko ministristvo je ustanovilo po vsej državi veliko število novih poljedelskih oglednih in nadzornih postaj z namenom, da bi dvignilo kvaliteto našega blaga in s tem tudi ceno zanj na inozemskih trgih. To velja za živinorejo, vinogradništvo in pridelovanje žita. V Zemunu bo še v teku tega leta odprt Osrednji državni živinodržavniški bakteriološki zavod, ki bo najvišji znanstveni zavod v državi za dvig naše živinoreje, ki je naravni vir bogastva jugoslovanskega kmeta.

Ministristvo za kmetijstvo izvaja tudi obsežno notranjo kolonizacijo. V severnih krajih države je nastanilo 19.000 prostovoljskih družin, sedaj bo koloniziralo 30.000 oralov zemlje v okolici Pančeva, 5000 ha zemlje pa v južni Srbiji, kjer bo nastanilo 300 kmečkih družin.

Obnovitveno delo za ohranitev in okrepitev našega kmeta je v polnem razmahu in bo ministristvo v bodočih letih izvedlo še celo vrsto obsežnih načrtov, ki jih sedaj proučuje.

Razmah gospodarstva

Povoljno stanje državnih financ

S prihodom dr. Milana Stojadinovića v finančno ministristvo se je začela za naše državne finance nova doba, saj je v državi finančni politiki zavladal nov duh, katerega ugodne posledice so se kmalu občutile. Prvo delo je bilo omiljenje javnih bremen v začetku leta 1935, nato je sledila politika javnih del. Za g. dr. Milanom Stojadinovićem je junija 1935 prevzel finančno ministristvo njegov najbližji sodelavec gosp. Dušan Letica, ki je to politiko nadaljeval.

G. Letica je izvedel v treh letih svojega dela reorganizacijo službe v ministristvu samem. Ustanovljena sta bila dva nova oddelka: bančno-valutni in za finančno kontrolo. Za pospešenje dela pri pokojninskih aktih je bil osnovan v splošnem odseku pokojninski odsek, nadalje pa še osebni odsek. Nadalje je bila decembra 1936 predpisana uredba o državnem pravobranilstvu. Za povečanje dotoka dohodkov pa je skrbel na novo ustanovljeni odsek za kontrolo dohodkov, ki se briga i za kontrolo državnih ustanov in davčnih zavezancev, v koliko izpolnjujejo svoje dolžnosti.

V proračunu je bila uvedena izprememba v tem, da so bili proračuni podjetij združeni s proračunom splošne uprave.

Od leta 1935 je dotok državnih dohodkov postal vse boljši ter je že rezultat leta 1936-1937 omogočil s presežkom 512,8 milij. din pokritje deficitov, nastalih v prejšnjih letih. Še povoljniji pa so rezultati za 1937-1938, ki sicer končno še niso objavljeni, saj računsko leto še ni poteklo. Iz rezultatov prvih 12 mesecev računskega leta 1937-38 pa je razvidno, da je proračunsko gospodarstvo bilo zaključeno s presežkom 894,8 milijonov din. Proračun izdatkov za 1937-38 je bil izvršen do 95,61%, kar je izredno mnogo.

Glede banovinskih financ je omeniti ustanovitve dveh skladov pri Drž. hip. banki: sklad skupnih banovinskih trošarin in banovinski sklad od davka na poslovni promet. Izšel je pravilnik o vodenju blagajniških in računskih knjig za občine.

Posli za razširjenje katastra so znatno napredovali. Triangulacija vardarske banovine je že končana. Že leta 1935 se je začelo podrobno katastrsko merjenje moravske banovine. Leta 1937 so se začela velika triangulacijska dela v Bosni in Hercegovini ter v Dalmaciji.

Vautna politika je vzdrževala dinar vedno stabilen in čvrst, za kar nas lahko zavidaajo tudi druge, večje in finančno močnejše države.

Uspehi pravosodnega ministristva

Pri sodelovanju za ureditev razmer v naši državi, ki ga je vodila vlada z dr. Milanom Stojadinovićem na čelu, je zelo mnogo doprineslo ministristvo za pravosodje. Pri vseh zadevah, o katerih je imelo to ministristvo odločati, smo opazili nenavadno plodovito aktivnost in ugotovili pomembne uspehe. Predvsem je ministristvo vztrajno delalo za izenačenje naše zakonodaje, za bolj pripravo organizacijo našega sodstva, za pravilno porazdelitev in povečanje števila osebja na sodiščih in za zboljšanje razmer v kaznilnicah in ječah.

V zadnjih treh letih je ministristvo pravosodja med drugim izdalo naslednje važne zakone in uredb: Uredbo z zakonsko močjo o uveljavljanju zakona o sodnem postopku v civilnih pravih in uvodnega zakona za civilni postopek na področju apelacijskega sodišča v Podgorici. Ministristvo je izdalo celo vrsto zakonov, ki so bili nujno potrebni za južne kraje, to je za področje apelacijskih sodišč v Beogradu, Skoplju in Podgorici, kjer so do tedaj veljali predpisi policijskih oblasti. V veljavo je stopil trgovinski zakon (dva dela), kar je za gospodarski razvoj vse države zelo važno. V kratkem pa bo uveljavljen tudi splošni trgovinski zakon, katerega osnutek je že izdelan. Ministristvo je živahno delalo tudi za osnivanje novih okrožnih in okrajnih sodišč, za porazdelitev delokroga posameznih sodišč itd. Ustanovilo je enajst novih okrožnih sodišč, enajst državnih tožilstev in 21 okrajnih sodišč, povrh tega pa ima še zakonsko pooblastilo za osnivanje novega apelacijskega sodišča v Osijeku.

Ministristvo je mnogo delalo tudi na tem, da uredi vprašanje delokroga posameznih sodišč, da s pregrupiranjem občin uredi vprašanje, kako naj se sodišča čim bolj ujemajo s krajev-

nimi razmerami ter se njihova delavnost čim bolj približa narodu.

Ministristvo je narodnemu predstavništvu predložilo načrt mornariškega trgovskega zakona, v katerem so že upoštevani obstoječi zakoni, sedaj pripravlja zakon o družinskih zadrugah, zakon o razlastitvenem postopku, zakon o odgovornosti za škodo, povzročeno pri voznjah z motornimi vozili, zakon o upravnem sodstvu, zakon o prisilni poravnavi izven stečaja, uredbu z zakonsko močjo o nedvigljivih depozitih, povrh tega pa ministristvo pripravlja še celo vrsto uredb in zakonskih osnutkov.

Ministristvo je posvetilo mnogo pozornosti ureditvi pravnega razmerja z drugimi državami, tako z Veliko Britanijo, Belgijo, Turčijo, Češkoslovaško ter je pripravilo še druge mednarodne dogovore.

Za izboljšanje razmer v naših kaznilnicah je ministristvo uporabilo v zadnjih treh letih 25.400.000 din, medtem ko je ministristvo v šestih letih pred nastopom sedanjega režima uporabilo v iste namene samo 24.993.000 din.

Mnogo truda je bilo vloženo v skrbstvo za mladoletnike. Ministristvo sedaj izdeluje več načrtov za gradnjo doma mladoletnikov po državi, zlasti za mladoletnike z dežele.

Dalje se je ministristvo mnogo trudilo za koncentracijo in ureditev naših vojaških grobov v tujini.

Iz tega bežnega pregleda pravosodnega ministristva je razvidno, da v tem ministristvu zelo živahno delajo pri vzpostavi poštenega sodstva, dalje pri konsolidiranju in splošnem napredku naše države. Z ureditvijo pravosodja je naša država polnovredno in enakopravno stopila v vrsto držav, ki imajo moderno zakonodajo.

ko so to omogočila samo posojila Poštne hranilnice za kmečke terjatve, izročene Privilegirani agrarni banki. Na ta način so samo zadrug v naši banovini dobile okoli 200.000.000 din gotovine, kar pomeni nad 15% vseh vlog kreditnih zadrug v naši banovini; tako se obnavlja zaupanje vlagateljev do tako važnih denarnih zavodov za naše gospodarstvo, kot so ravno zadrug.

Uspehi se vidijo dobro. Od 1. aprila lani do 1. aprila letos so narasle vloge pri vseh bankah v državi ter pri vseh samoupravnih hranilnicah v državi od 10.713 na 11.628 milij. din, torej za 915 milij. din, kar kaže, da vlagatelji razumejo napore za vzpostavitev likvidnosti naših denarnih zavodov.

Povečanje domače proizvodnje

V splošni gospodarski politiki je šlo stremenje vlade za tem, da pospešuje zlasti produkcijo onih surovin, ki so važne za nadaljnjo izgraditev domače industrije. Tako je že sredi leta 1936 izšla uredba o preskrbovanju industrij za semensko olje in s tem spravila v sklad interese industrije in pridelovalcev. Sledila je še uredba o pospeševanju svilarstva, najvažnejša pa je uredba o odkupu domačega bombaža. S to uredbu so bila dana materialna sredstva, katere je prispevala dobro uspevajoča tekstilna industrija, za povzdigo domače produkcije bombaža v Južni Srbiji, ki je letos izredno narasla in ni več daleč čas, ko bo krila lahko velik del domače potrošnje in bo tako velika industrijska panoga kot je tekstilna industrija, oproščena od potrebe uvažati skoraj vse surovine iz inozemstva. Pripravljajo pa se tozadevni ukrepi tudi še za druge panoge domače velika industrijska panoga, kot je tekstilna industrija, tako da nam ne bo treba toliko važnih kmetijskih industrijskih surovin uvažati iz inozemstva.

Tako je šlo na eni strani prizadevanje za povečanje domače kmetijske proizvodnje in svrho preskrbe industrije z domačimi surovinami, na drugi strani pa se je posvetila vsa skrb industrijalizaciji sami. Predvsem je šlo prizadevanje za tem, da se predelujejo naše rude doma in da se na njih osnovi razvije velika topilniška industrija, iz katere zopet se more razviti nadalje finalna industrija, s katero bi za vse potrebe bili preskrbljeni. Pozornost je bila obrnjena v one kraje, kjer so zaloge rud velike. Začelo se je delo že v letu 1936, ko je bila sklenjena nabava tako zvane grobe proge za Zenico, katere instalacija je bila končana jeseni leta 1937. Ta naprava že sedaj proizvaja tračnice vseh velikosti za naše potrebe. Nadalje je bila v Zenici zgrajena nova Martinova peč. Za povečanje proizvodnje v Zenici je bilo neobhodno potrebno povečati tudi produkcijo surovega železa v Varešu, kjer znaša produkcija sedaj že okoli 70.000 ton surovega železa letno. Pred neposredno odločitvijo in realizacijo pa je še mnogo nadaljnjih projektov v Bosni: povečanje proizvodnje premoga za izdelavo koks v neposredni bližini Vareša, zgradba koksaren za produkcijo drobnega železa, izgradnja Krupovih peči za izdelavo železa z domačim koksom itd. itd.

V Boru je vlada dala iniciativo za zgraditev rafinerije za baker, ki bo proizvajala elektrolitični baker doma in bo obenem pridobivala tudi zlato iz bakra, kar so doslej delali v inozemstvu. Slična iniciativa je bila dana tudi za Trepčo, s katero se vrše pogajanja za zgraditev topilnice svinčene in einkove rude, katere je dosedaj Južna Srbija izvažala samo v neobdelanem stanju kot koncentrat.

V Krupnju je bila zgrajena visoka peč za topljenje antimonu, v Majdanpeku je bila zgrajena visoka peč za produkcijo surovega železa. V Lozovicu pri Šibeniku pa je bila zgrajena velika tvornica aluminija, ki dobro posluje in bo svoje naprave še razširila.

Važen projekt je tudi ustvaritev železarskega kombinata Vareš-Ljubija-Zenica.

V zvezi z delavnostjo na rudarskem polju je omeniti še, da je bila lani uveljavljena uredba o sanaciji bratovskih skladnic, ki je zagurala rudarjem pokojnine na osnovi prispevkov vse rudarske in topilniške industrije v državi, kar je prišlo v korist tudi našim bratovskim skladnicam.

Tudi v lesni industrij je država zelo razširila svoj vpliv. Sanirala in reorganizirala je Šipad, največje lesno podjetje v državi. Odkupila je posest Krivaje, druge velike lesne industrije v Bosni. Začela je zopet izdelovati celulozo v Drvarju in Šipadu se pripravlja na izdelavo umetne volne.

Vrednost naših železnic presega 15 milijard din

V preteklem triletnem je sedanja vlada posvetila veliko skrb izpolnitvi prometnih sredstev, ki spadajo v delokrog prometnega ministristva. Vrednost naših železnic se je v kratkem razdobju, odkar je sedanja vlada na krmlu države, dvignila na 15 milijard dinarjev, vrednost našega rečnega brodovja pa na 60 milijonov dinarjev.

Vse do leta 1935 so naše državne železnice izkazovale zaporedne vsakoletne primanjkljaje, ki so šli v visoke milijone. Še v proračunskem letu 1934 je bil deficit skoraj 8 milijonov din. Pod novo upravo so se razmere takoj izboljšale in že prvo leto novega režima se je na polju prometa končalo s preostankom 48 milijonov din. S tem denarjem kakor tudi s prihranki ostalih dveh let — prihranki, ki jih je omogočila vestna uprava, ne da bi pri tem trpel napredek prometa in prometnih sredstev — so naše železnice mogle poplačati vse svoje stare dolgove. Če pogledamo na številke o prevoženem blagovnem tovoru, najdemo, da se je v zadnjem triletnem količnik dvignil od 11 milijonov ton na 16 milijonov, število prevoženih potnikov pa od 30 milijonov na 55 milijonov, torej skoraj za dvakrat. Železniška uprava si je nabavila tudi veliko število modernih lokomotiv in vagonov, tovrstnih in osebnih, ki so bili večidel izdelani v domačih delavnicah. Med Beogradom in Dubrovnikom so v prometu tudi motorni vlaki.

Najbolj plodovito poglavje v prometnem področju pa se tiče brez dvoma gradnje novih železnic. V teh treh letih so bile predane prometu naslednje proge: Beograd-Pančevo, Veleš-Prilep, Kosovo-Peč, Koprivnica-Varaždin, v gradnji pa se nahajajo sledeče proge: Sent Janž-Sevnica, Bileće-Nikšić, Ustiprača-Foca, Kraljevo-Čačak, Metković-pristanišče Ploče, Bihać-Knin, Kuršumlija-Priština, Požarevac-Kučevo. V gradnji je tudi železniški most čez Savo v Zagrebu. Prometno ministristvo je od 4 milijard notranjega posojila, ki ga je vlada najela, dobilo poldrugo milijardo za svoje potrebe, predvsem za zgradbo novih železniških prog.

Prometno ministristvo izdeluje sedaj načrt za obsežno povečanje naših jadranskih pristanišč. —

Pred 10 leti se je naša lastna trgovska mornarica udeleževala našega obalnega prometa samo z 29%, danes je njena udeležba narasla na 54%. Prometno ministristvo posveča tudi veliko pozornost domačim ladjedelnicam, ki so na primer izdelale v zadnjih dveh letih dva luksuzna parnika, dve veliki topničarki, medtem ko bo tretja spuščena v morje prihodnje dni.

Isti hitri in nadobudni napredek opazamo prav tako tudi v napredovanju naše rečne plovbe, kjer se neprestano grade nova pristanišča in se pridno veča tonaža rečnega brodovja. Pred tremi leti je imela rečna plovba letnih dohodkov samo 80 milijonov din. Danes so dohodki narasli na 140 milijonov din.

V prometnem ministristvu so pripravljene zakoni, s katerimi bo naša država v razdobju bodočih deset let zelo obogatela na novih železnicah, si v veliki meri povečala svoj železniški material in svoje rečno in morsko trgovinsko brodovje.

Izbira ni težka.

kadar treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potom katerega bo prišel najsigurnejše v stik z najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENE«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — z malo izjemo vsaka slovenska hiša. — En poskus Vas bo o uspehu prepričal

Tri leta dela za delavstvo

Sedanja vlada obhaja triletnico svojega vladanja in svojega delovanja. To je jubilej, s kakršnim se doslej še nobena jugoslovanska vlada ni mogla ponašati. Še nobeni vladi namreč doslej ni bilo dano, da bi bila tri leta ostala na krmilu države ter da bi bila mogla nemoteno izvajati svoje načrte, ako jih je sploh imela. Sedanja vlada pa se more ponašati, da je tri leta na krmilu in da je v treh letih izvedla toliko in tako važnih postavk, kakor pred njo še nobena vlada.

Lahko pa še posebej rečemo, da je sedanja vlada v teh treh letih v socialni postavodajni toliko naredila, da v vsej dobi od ustanovitve naše države na socialnem polju do njenega nastopa ni bilo toliko socialnega dela in napredka. Še nikdar se ni kaka jugoslovanska vlada tako jasno in odločno postavila za pravice socialno šibkih slojev, zlasti delavcev, kakor je to storila sedanja vlada g. dr. Milana Stojadinovića. Prava sreča je, da je v težkih časih naša domovina dobila na čelo

Dragiša Cvetković

može takega širokega formata, ki so se z vso dušo lotili zdravljenja bolečih ran ljudstva, ki so bile vedno bolj boleče prav zaradi velikega neumevanja od strani izvršilne in postavodajne oblasti. V tem oziru je sedanja vlada pred tremi leti začela tako rekoč orati ledino tudi v socialnem vprašanju ter je svojo namero kljub nasprotovanju od raznih strani izvedla, da danes lahko s poudarkom naglašamo, da je sedanja vlada prava vlada socialnega dela v Jugoslaviji, kar so priznali tudi inozemski krogi, ki so študirali sedanjo našo socialno postavodajo. In minister za socialno politiko je mož, ki je imel dovolj odločne volje, da je v smislu atremjenja vladnega šefa svojo nalogo do kraja odločno izvršil.

Delavske plače in pogodbe

Med prvimi deli ministra g. Cvetkovića je veliko delo o minimalnih delavskih plačah, o sklepanju kolektivnih delavskih pogodb in razsodišču. Ta uredba z zakonsko močjo je izšla dne 13. februarja leta 1937. Ta uredba o minimalnih delavskih plačah je bila skrajno potrebna, ker so dotlej delavske plače stalno padale, kar je imelo za posledico, da je delavski stan vedno bolj propadal, ne le telesno, marveč tudi moralno. Bili so pri nas ljudje, ki so spočetka nekako grajali to uredbu, češ, da delavcem premalo daje. Toda njih te kritiki ni pomislili, da je ta uredba enkrat za vselej zavarovala delavce pred tistim velikanskim izkoriščanjem, ki se je bilo razpaslo ne le doli na jugu države, temveč se je udomačilo že tudi v naših krajih. In njih ni pomislil, da je ta uredba bila tako rekoč izsiljena zoper organiziran odpor vseh tistih, ki so od prejemajnih delavskih plač imeli velike profite. Samo s to uredbo bi bila sedanja vlada zaslužila, da bi ji delavski stan poklonil svoje zaupanje in zahvalo. Zlasti pa je še slovenski delavec dolžan pomisliti tole: Ko bi ne bilo te uredbe, bi naval delavcev z juga v naše kraje vedno bolj rastel, delavske mezde bi se tudi pri nas po zakonu o preveliki ponudbi vedno bolj manjšale, kar bi imelo za posledico popoln polom našega delavskega stanu in vseh njegovih organizacij. Pomisliti pa je treba še to, da so se s to uredbo delavske plače na jugu precej dvignile, zaradi česar so minile skomine tudi tisti del naše industrije, ki se mu je zaradi nizkih delavskih plač na jugu zahotelo tjakaj, kar bi bilo v velikansko škodo vsega našega slovenskega naroda.

V zvezi z uredbo o minimalnih plačah je bilo tudi urejeno vprašanje sklepanja kolektivnih delavskih pogodb z delodajalci, kar doselej nikjer pri nas še ni bilo priznано. Zlasti delavske organizacije bi morale to po zdraviti. Urejena je bila arbitraža in razsodišče, kar je občno zmanjšalo potrebo stavk, ki so naposled tudi za delavstvo veljansko breme in dvomljivo orožje, ki reže na obe strani. Doslej izkoriščani delavci so dobili zakonito varstvo in so postali z delodajalcem enakopravni činitelji pred postavo, česar dotlej nismo poznali niti pri nas, kaj šele doli na jugu.

Važne manjše uredbe

V zvezi s tem je treba reči, da je še nekaj drugih manjših uredb, ki so izšle, ki pa so tudi velikanske važnosti. Izšla je uredba o omejitvi nočnega dela v pekarnjah, dalje uredba, ki ureja število učencev v posameznih obrtnih podjetjih ter o tehnični in zdravstveni zaščiti delavcev. Vse to je važno, zlasti pa moramo z načelnega stališča naglasiti važnost uredbe o urejevanju števila učencev v podjetjih. Za to vprašanje se pri nas nihče ni nikdar menil. In vendar je bila to velika rana, ki je iz nje raslo mareskako gorje. Le pomislimo, kako so se organizacije grafičnega delavstva potevale, da se je število učencev spravilo v sklad s številom izučnega delavstva. Zato pa je v dneh najhuje

Telesna vzgoja

Vlada g. dr. Milana Stojadinovića je posvetila veliko pozornost tudi reševanju telesno-vzgojnih vprašanj. Razumljivo je, da je tako živa aktivnost koristila napredku vseh športnih vej in vzbudila tako večje zanimanje našega naroda za telesno vzgojo.

V glavnem se je aktivnost ministrstva za telesno vzgojo premikala v zadnjih letih v smeri izvajanja zakona o obvezni telesni vzgoji, razen tega pa se je delalo tudi za propagando in za ustvarjanje osnov za širjenje telesno-vzgojnega gibanja v narodu. Z druge strani pa je ministrstvo stremelo, da napravi šport, ki je bil ostvarjen po privatni iniciativi, za čim pozitivnejši in koristnejši činitelj pri dvigavanju narodnih sil.

Predhodno je bilo izvršeno pripravljanje terena za telesno-vzgojno gibanje v narodu. Posebna pozornost je bila posvečena manjšim vaškim športnim klubom in sokolskim četam, katere so dobivale podporo v potrebnih gmočnih sredstvih. Prav tako je bila posvečena velika pozornost tudi pripravljanju učiteljev in propagatorjev za posamezne športne veje.

Potrebno je omeniti, da je ministrstvo po-

gospodarske stiske tudi brezposelnost grafičnega delavstva bila mnogo manjša kakor pa drugje. Poleg tega pa omejeno število učencev zagotavlja mnogo večjo strokovno usposobljenost, kar končno ni le v prid delavstvu, marveč vsej naši obrti in industriji.

Delavec zavarovan za starost in onemoglost

Dasi smo v Jugoslaviji imeli že poldrugo desetletje zakon o delavskem zavarovanju, vendar je vse doslej bil izveden le del tega zakona, vse drugo pa je počivalo in čakalo boljših časov. Izveden je bil le zakon za bolezensko in nezgodno zavarovanje delavcev, nihče pa se nikdar ni potrudil, da bi bil izvedel tudi zakon o starostnem in onemoglostnem zavarovanju delavca. Sicer so bili od časa do časa na vladi ljudje, ki bi bili tudi to vprašanje rešili in izvedli, toda tistih ljudi prevladujoči vpliv velikega kapitala nikdar ni mogel dolgo gledati na vladi. Ostali so le taki, ki za te stvari niso imeli smisla in ne ljubezni do delavca.

Nepozabljena mora zato med delavstvom ostati zasluga sedanje vlade, da je imela pogum načeti to vprašanje in ga dosledno izvesti v času, ko je povedoše strašila kriza in ko je bil odpor zoper to zavarovanje tako velik. Vlada se ni strasila ne tega ne onega in je izvedla zakon, ki je bil sicer že davno sklenjen, pa nikdar ne izveden. Zakon o starostnem zavarovanju delavstva je stopil v veljavo 1. septembra leta 1937. S tem dejanjem je prav za prav naša država stopila v krog kulturnih držav, ki so svoje obveznosti do svojega delavstva že davno poravnale.

Sicer so tudi zoper izvajanje tega zakona nastopali ne le zastopniki velikega kapitala, marveč tudi tako imenovani zastopniki delavstva. Med tem ko so prvi očitali vladi, češ, da s tem vlada nalaga tovarnam taka bremena, ki jih ne bodo več zmogle, so pa oni drugi nasprotovali vladi, češ, da je zakon pomanjkljiv in da delavstvu ne bo mnogo koristil. Tako so se našli v skupnem nasprotovanju zoper vlado močje iz skrajnega levega in skrajnega desnega krila. Vlada se ni menila ne za ene ne za druge, dasi je rada sprejemala dobronamerne nasvete od vsakere strani. Resnica je, da starostno zavarovanje pri nas s tem zakonom še ni urejeno tako, kakor bi bilo želeti, vendar mora vsakdo pomisliti, da je vlada le izvedla zakon, ki so ga pred poldrugim desetletjem sklenili tisti, ki sedaj zoper njega zabavljajo. Ko bi bila vlada hotela delati nov zakon, bi bilo vse dosedanje zavarovanje obviselo v zraku, poleg tega pa bi bili delavci morali čakati še precej časa in morda precej let, preden bi bil boljši zakon uveljavljen, če bi sploh bil. Bolje je, da je vlada sprejela za podlago to, kar je bilo, kakor da bi bila tvegala, da se vsa stvar zavleče v nedogled, ko bi bile nasprotni sile lahko razvile vse svoje moči. Mislimo, da se je bilo le delavstvu v korist, da se je izvedlo to, kar se je izvedlo. Tisti, ki bodo tega zakona deležni, bodo vsekakor priznali, da je bolje nekaj, kakor pa nič. Ko pride čas, se bo tudi ta postava popravila in s tem se bodo tudi delavske pokojnine zboljšale.

Sicer pa je vlada poskrbela, da se izven splošnih

predpisov delavstvo lahko zavaruje tudi za večjo pokojnino. To pa je stvar skupnega nastopa delavcev in tudi uvidenosti delodajalcev. Želeti bi vsekakor bilo, da bi čim več naših delavcev bilo deležnih večjih pokojnin na podlagi določil, ki jih je uveljavila naša vlada.

Zavarovanje za brezposelnost

Brezposelnost doslej v naši državi niso bili deležni drugega kakor nekatere male podpore, ki pa je trajala le malo časa. Z velikimi javnimi deli je sedanja vlada poskrbela, da je mnogo brezposelnih prišlo do potrebnega zasluga. Bolje je zaslužiti, kakor prejemati miloščino. Brezposelnostne podpore pa so bile doslej le miloščina. Vlada je to stvar docela preuredila. Uvedla je večje prispevke za brezposelnost ter izdelala pravilnik, kako naj bo vsak brezposelni deležen podpor na podlagi tega pravilnika. To ni več miloščina, marveč prejemki iz naslova zavarovanja. Želeti pa je, da bi to stanje ne trajalo predolgo, ker nazadnje iz brezposelnosti po sili razmer postane človek, ki se je odvalil delu. Zato je vlada, kakor že rečeno, poskrbela za velika javna dela, da se brezposelnost tudi kot moralno zlo odpravi.

Vsa gospodarska politika vlade je šla za tem, da se gospodarsko življenje države dvigne ter se tako konča tudi brezposelnost. To se je vladi v polni meri posrečilo, kar dokazujejo številke zavarovanih delavcev, ki so zrastle tako, kakor na Slovenskem še nikdar ne.

Zavarovanje nameščenecv

Skoraj istočasno s zavarovanjem delavcev za starost in onemoglost pa je delavni in odločni minister za socialno politiko g. Dragiša Cvetković uredil tudi starostno zavarovanje zasebnih nameščenecv po vsej državi. Doslej so bili za starost in onemoglost zavarovani le nameščenici iz Slovenije in Dalmacije na podlagi starega avstrijskega zakona. Sedaj se je ta zakon razširil na vso državo. Ustanovili so se razni Pokojninski zavodi, ki jih organizira ljubljanski Pokojninski zavod. V tem pogledu moramo zlasti Slovenci izreči svoje globoko priznanje ministru Cvetkoviću, da je docela razumel naše stališče in ga sprejel. Pokojninski

zavodi ostanejo avtonomni. Bili so časi, ko so razni ministri hoteli razširiti zavarovanje nameščenecv in ga centralizirati. S tem bi naš slovenski Pokojninski zavod z vsem svojim premoženjem prešel v last centrale, kakor se je zgodilo z bolniškimi blaginjami in njihovim premoženjem, ki je postalo last zagrebških osrednjih ustanov, dasi so bili to naši žulji. Tako ostane to, kar je naše, še naprej naše, zavarovanja pa bodo deležni vsi.

Naši rudarji so bili že doslej zavarovani za starost in onemoglost. Toda v nekaj letih so slovenske bratovske skladnice prišle v nemogoč gospodarski položaj. Grozila je nevarnost, da bodo etari rudarji na stara leta ostali brez pokojnin, ker je skladnicam grozil polom. Sedanja vlada je odločno izvedla sanacijo slovenskih bratovskih skladnic in je s tem rešila starih slovenskih rudarjem njihove pokojnine. Obenem je izdala nov pravilnik o bratovskih skladnicah v isti državi, ki je znatno boljši, kakor je bil dosedanj. Tako je vlada tudi v tem vprašanju pokazala, kako skrbi za potrebe delavskega človeka.

Stanje naših invalidov je neznoeno. Vlade so druga za drugo krpale invalidske postavodaje in druga za druga je okrnjevala pravice invalidov, ki so nazadnje ostali skoraj brez pravic, naši in goli in lačni. Tudi tega vprašanja se je lotila sedanja vlada ter je sklenila izdelati nov invalidski zakon, ki naj vsaj nekoliko popravi krivice, ki so se zgodile invalidom od strani nesocialnih režimov, ki so se sicer vedno sklicevali na svoj nacionalizem, pa so se prepustili v bedi in lakoti najbolj nacionalne elemente, invalide. S tem hoče sedanja vlada oprati tudi sramoto, kako so prejšnji režimi plačevali dolg domovine do vojnih žrtev.

To je bežen pogled 3 letnega dela sedanje vlade na socialnem področju. Ta pregled je ponos naše vlade in vseh, ki to vlado podpirajo in zanjo delajo. Slepici morajo ob teh dejstvih spregledati, kje je delo za ljudstvo. Kdor je dobre volje, bo vladi moral priznati, da zasluži častni naziv »socialne vlade«.

In ko smo ugotovili ta dejstva, moramo kot Slovenci ugotoviti še to: Pri vseh teh načrtih in delih sta vedno aktivno in delavno sodelovala naša dva ministra gg. dr. Korošec in dr. Krek, ki sta za marsikak osnutek dala pobudo ter skrbno pazila na koristi slovenskega človeka, ne da bi pri tem izgubila izpred oči koristi velike in splošne skupnosti.

Z vsemi močmi za narodno prosveto

Največjo skrb je vlada dr. Milana Stojadinovića posvetila ljudskemu šolstvu. Dočim je leta 1919 število ljudskošolskih učiteljev znašalo v Jugoslaviji 11.064, je leta 1937 znašalo 30.685, to je, naraslo je skoraj za trikrat več po osvojenju. V zadnjih treh letih je bilo nastavljenih 3050 novih učiteljev in učiteljic. Po proračunu za leto 1938-39 pa je mesta še 500 novim močim, ki bodo prišle do konca prihodnjega leta na vrsto.

V istem času je izdala sedanja vlada za zgradbo novih šol 13.620.000 din in je otvorila 1083 novih šol in oddelkov. Proračun za leto 1938-39 pa določa za nove šolske zgradbe 3.000.000 din.

Vlada je osnovala zgledno narodno šolo v Belgradu, ki poučuje po najnovejših učnih in vzgojnih metodah, ki naj vzbujajo samodelavnost učencev ter odstranijo iz šole škodljivo učenje na izust ter golo posnemanje. To šolo je doslej obiskalo čez 2000 učiteljev. Take šole so se v teku leta 1937 osnovali tudi v Sarajevu, Nišu, Skoplju, Ljubljani, Novem Sadu in Banjaluci.

Posebna važnost se obrača tudi na šole za slepe, gluhozorne ter za duševno in telesno zastarele otroke. Leta 1937 se je odprl v Zemunu Dom slepih in šola za jeclajoče otroke. Država podpira vzgojo siromašnih otrok, to je tako imenovana dečja zavetišča za čez dan. Tej stroki posveča sedaj pažnjo tudi višja pedagoška šola po posebnih tečajih.

Z uredbo o vzdrževanju ljudskih šol od 11. avgusta 1936 je vlada prensila dolžnost vzdrževanja ljudskih šol od občin na banske uprave, kar je na vsak način v korist šolstva. Na ta način bo dobivala odslej vsaka šola najnujnejše kredite za svoje vzdrževanje. V letih 1937-38 so banovine za gradbo novih šol in popravilo starih izdale vsega skupaj 10 milijonov din. Mestno načelstvo Belgrada pa je v istem času potrošilo za zidanje in vzdrževanje šol nad 9 milijonov din. Pravna sigurnost učiteljev je zagotovljena s posebno uredbo iz leta 1936, ki ljudskošolske učitelje v disciplinarnem pogledu popolnoma izenčuje z ostalimi državnimi uradniki. Velikega pomena je tudi uredba, po kateri se učiteljem bivših versko avtonomnih in zasebnih narodnih šol na ozemlju Jugoslavije računajo za napredovanje v službi in za pokojnino vsa leta, ki so jih preživeli v službi teh šol.

Meščanske šole

V letih 1935 do 1938 je sedanja vlada odprla 14 novih meščanskih šol. V istem času je naraslo število oddelkov od 1097 na 1248, število učencev pa od 36.451 na 40.898. Napredek obrtništva, trgovine, industrije in poljedelstva je zahteval tudi narast meščanskih šol, v katerih naj bi se izobrazila mladina bolj prilagodila potrebam dejanskega življenja ter posebnim življenjskim pogojem dotičnega kraja. Od osvobođenja do danes se je število meščanskih šol skoraj podvojilo in imamo sedaj obrtno-industrijske šole, trgovinske šole ali poljedelske šole. Leta 1936 je bil izdelan poseben učni načrt in program za meščanske šole.

Dimitrij Magarašević

Srednje šole

Od leta 1935 je skrb vlade dr. Stojadinovića obrnjena predvsem na to, da se popravijo napake prejšnjih časov in da kraji, ki so ostali brez srednjih šol, te zopet dobijo. Tako so se v vardski, vrbaski, moravski in dravski banovini, v katerih je bilo število popolnih gimnazij znižano na minimum, nepopolne gimnazije pretvorile v popolne,

Armada - varuh države

Naša vojska je pripravljena

General Ljubomir Marić

Po veliki osvobodilni vojni je bila jugoslovanska armada silna po duhu, materialno pa izčrpana in jo je bilo treba skoraj docela in na novo oblačiti in oborožiti. Posebno intenzivno se je to delo na vseh poljih vojaške uprave začelo konec leta 1934 in se zdaj nadaljuje z vsemi silami, posebno v območju moderne oborožitve, letalstva in mornarice. Obenem se je pod sedanjo vlado začelo najintenzivnejše delo, ki se prej ali sploh ni podvzemalo ali pa izvajalo samo v najmanjši meri, to je utrjevanje naših meja, gradnja novih tovarn, ki izdelujejo vojne potrebščine, ter razširjanje obstoječih in

V zadnjih treh, štirih letih je uspešno našo armado docela opremiti z najmodernejšim orožjem, tako da je vojna pripravljenost naše armade na višku v vseh vrstah orožja: modernih topovih od največjega do najmanjšega kalibra, strojnih puškah in drugem avtomatskem in spe-

cialnem orožju. Tehnične čete so opremljene zlasti tudi z modernimi napravami žičnega in brezžičnega oddajanja in sprejemanja. V gospodarski stroki je uspešno, da se lahko potrebščine armade dobavljajo po veliki večini od domačih industrijskih podjetij. Zelo se je izpopolnila tudi zdravstvena služba, posebno s potrebščinami, ki jih ne izdelujemo doma.

Največji je napredek naše vojske v letalski stroki, ki zdaj razpolaga z velikim številom najmodernejših letal. Obenem pa je tudi v naši državi napredovala avionska industrija, ki je do nastopa sedanje vlade bila komaj v povojih. Mirno lahko čakamo vsakega zapletljaj ali dogodljaj, ker razpolagamo z močno stražo pod nebom!

Sedanja vlada je tudi izprevidela, kakšen faktor ogromnega pomena je dobro oborožena in spretna mornarica, ki mora stalno napredovati. Razume se, da se tudi pomorskemu letalstvu posveča največja pažnja. Dobili smo, oziroma bodo kmalu dogotovljeni trije veliki rušileci, ki so enakovredni lahkim križarkam. Tudi naše podmornišvo predstavlja najmodernejšo orožje za obrambo in sigurnost naše obali.

Ker naša država ne razpolaga z nafto kot pogonskim materialom, zlasti za letalstvo in za razvoj motorizacije armade, smo sklenili leta 1936 pogodbo z romunsko vlado za dobavo tekočega goriva in olja. Tako smo si zagotovili velike rezerve za dolgo dobo časa.

Važno je tudi utrjevanje naših mej. S pomočjo močnih utrdb, ki so med seboj tesno zvezane ter predstavljajo pas jekla in betona ter so oborožene z najboljšimi sodobnim orožjem, gradimo prave oklopne fronte, ki jih bo sovražnik težko da mogel prebiti. Šele leta 1936 smo dobili na podlagi vsestranskega in podrobnega študija celokupen načrt in program utrdb vseh meja. Na podlagi tega načrta se zdaj razvija intenzivno delo, ki ni prekinjeno in je zlasti letos na višku. Danes je pri teh delih zaposlenih na tisoče in tisoče vojakov in civilnih delavcev. Ta velika dela se redno financirajo in predstavlja to finansiranje močnejše največji uspeh sedanjega režima, v katerem voljo vojno upravo tak strokovnjak in požrtvovalen delavec, kakor je vojni minister general Marić.

Treba je še enkrat posebno naglašati, da se pri nabavih za opremo in oborožitve naše armade gleda predvsem na to, da se nabavlja potreben material v državi sami, tako da je s tem podana tudi možnost in dejanski razmah naše industrije in zaposlenosti našega prebivalstva. Nabave v inozemstvu se izvršujejo samo v najnujnejših primerih in v čim manjši količini. Danes se celo težka artilerija, ki se je prej v celoti izdelovala v inozemstvu, izdeluje v naših tovarnah. Tudi letalske potrebščine izdeluje že v izvestni meri naša domača industrija. In uspejo je celo, da tudi vojne ladje že gradimo v naših ladjedelnicah. Na ta način tudi v pogledu opremljanja naše vojne sile postajamo čim bolj neodvisni od inozemstva.

Po dvajsetih letih napora je naša armada zdaj v vsakem oziru na dostojni višini in sposobna, da vsak čas izpolni visoko in težko nalogo, ki ji je postavljena. Zaradi tega je kraljevina Jugoslavija na postali važen faktor mednarodne politike, ker je spoštovana zaradi svoje odlično opremljene in močno oborožene ter junaške narodne armade. Značilne so besede Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla, ki jih je izgovoril v knjezošnosti Nj. Vel. kralja Petra II. na proslavi stoletnice ustanovitve kr. garde v Belgradu 27. maja t. l.:

»Vojska je stebler in temelj, na katerem počiva Jugoslavija, in z vojsko, kakor je naša, se nam ni treba bati ničesar!«

in sicer v Štipu, Ohridu, Prokuplju, Knjaževcu, Prijedoru, Peči, Trebinju in Murski Soboti; prav tako so bile spopolnjene samoupravne gimnazije v Prilepu, Kraljevu in Kumanovu. Letos so se odprle nove nepopolne gimnazije v Strumici, Kavadaru, Banjaluki in Derventu. Belgrad je dobil dve novi popolni moški realni gimnaziji in eno žensko, Skopje in Kragujevac po eno moško realno gimnazijo, Maribor, Zemun in Novi Sad po eno nepopolno realno gimnazijo, v Zagrebu pa se je nepopolna ženska realna gimnazija pretvorila v III. popolno žensko realno gimnazijo.

Vladi je uspelo v teku zadnjih treh let, da je zgradila novo srednješolske zgradbe v Ljubljani, Nišu, Aleksincu, Požarevcu, Zagrebu in Sibeniku, v Belgradu pa je zgradila dve. Letos so bili postavljeni temelji gimnazijam v Kruševcu in na Cetinju. Kmalu pa se bodo začele graditi gimnazije v Šabcu, Petrogradu, Prokuplju, Kragujevcu, Novem Pazaru in še po nekaterih mestih. V proračunu za leto 1938-39 se bo zagotovila še ena gimnazijska zgradba v Belgradu.

Med novimi uredbami je važna uredba o spremembah v zakonu o učbenikih, ki je že izdelana.

V teku proračunskega leta 1937-38 je napredovalo okrog 1600 profesorjev vseh skupin, na novo pa je bilo nastavljenih okrog 200. V letu 1938-39 je preskrbljeno za 141 novih nastavitelj, in sicer 95 suplentov in 46 strokovnih učiteljev.

Vlada dr. Stojadinovića je posvetila posebno pažnjo brezposelnim kandidatom, katerih število je značilo od 3000 na 700, v proračunu za leto 1938-39 pa je določenih 500 novih učiteljskih mest, tako da bodo v kratkem namešteni vsi učiteljski kandidati in kandidatkinje. Leta 1936 sta učiteljski pripravnici v Užicah in Negotinu dobili stalna kmetijska tečaja.

Nashe univerze

Sedanja vlada je v teku treh let zagotovila za naše visoke šole kredite v znesku 63.565.000 din, in sicer za pravno fakulteto v Belgradu 12 milijonov, za strojno delavniško tehnično fakulteto v Belgradu 3 milijone, za otroško kliniko medicinske fakultete v Belgradu 9 milijonov, za fizikalni zavod na filozofski fakulteti v Zagrebu 2.665.000 din, za ortopedsko in zobno kliniko medicinske fakultete v Zagrebu 2 in pol milijona din, za ostale potrebe zagrebske univerze 25 milijonov din, ki bodo predvsem služili novim zgradbam tehnične in veterinarske fakultete, za univerzitetno knjižnico v Ljubljani 7 in pol milijona din ter za kemični zavod ljubljanske univerze 2 milijona din.

V proračunu za leto 1938-39 je določenih za otroško kliniko v Zagrebu 4 milijone, za pravno fakulteto v Belgradu 5 milijonov, za strojni zavod bejgrajske tehnične fakultete 4 milijone, za univerzitetno knjižnico v Ljubljani 5 in pol milijona, za novo zgradbo dermatološke klinike v Belgradu 8 milijonov, za ginekološko kliniko v Belgradu 8 milijonov, za zavod za proučevanje raka v Belgradu 4 milijone, za strojni zavod tehnične fakultete v Ljubljani pa 8 milijonov din. Vrh tega je vlada zagotovila podpore za akademske menze v Belgradu, Zagrebu in v Ljubljani v znesku 4 milijonov din.

Kr. vlada je torej v zadnjih treh letih žrtvovala za naše visoke šole 126.703.000 din.

V smislu finančnega zakona leta 1936-37 je dobil Belgrad veterinarsko fakulteto, ki ima zdaj 217 slušateljev. Znatno so znižane tudi vpisne takse in šolnine za siromašne slušatelje. Odprla se je tudi visoka trgovaška šola v Belgradu, ki ima značaj vseučiliške fakultete in ima 233 slušateljev.

Kulturne ustanove

S finančnim zakonom za leto 1938-39 je vlada pooblastila naučnega ministra, da osnuje in uredi Akademijo znanosti in umetnosti v Ljubljani. V Splitu pa se je osnoval oceanografski zavod.

Po prizadevanju Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla so 18. januarja 1936 odprli v Belgradu muzej kneza Pavla v zgradbi novega dvora. Ta muzej dostojno reprezentira vso našo državo in je bila letos v njem svetovno znamenita razstava italijanskega portreta vseh vekov.

Po uredbi iz 1937. leta se ustanavlja za vso državo umetniška in srednja glasbena šola ter umetniška ter glasbena akademija v Belgradu, ki bosta na isti stopnji z univerzitetnimi fakultetami.

V svrhu sanacije naših gledališč je vlada našla posojilo pri Državni hipotekarni banki posojilo, iz katerega je dobilo gledališče v Belgradu 3.420.940 din, gledališče v Zagrebu 13.000.000, ljubljansko pa 1.848.202 din.

V zadnjih treh letih je vlada izdala za anal-fabetske tečaje 3 milijone din. V tem času je tudi znatno naraslo število gospodinjstev, ki imajo tečaj, ki jih vlada obilno podpira. Odprli so 229 državnih gospodinjstev tečajev in 26 privatnih, na katerih je bilo vsega skupaj nad 5000 učenec in je bilo zaposlenih 189 strokovnih učiteljev, dočim je pred tem režimom bilo komaj polovica toliko tečajev. V Prokuplju zida država učiteljsko gospodinjstvo šolo, ki bo stala nad 2 milijona din.

Vlada zida monumentalno zgradbo državne tiskarne v Belgradu, kateri je zagotovila kredit v znesku 45 milijonov din.

Iz teh podatkov in dejstev more vsakdo videti, kako veliko pozitivno in konstruktivno delo je izvršila tudi na prosvetnem polju v treh letih vlada dr. Stojadinovića.

Nad 2.000 km novih cest

Gradbeno ministrstvo je v razdobju zadnjih treh let pokazalo izredno delavnost. Številke govorijo na tem področju posebno zgovoren jezik.

Državnih cest je bilo zgrajenih 540 km, in sicer 230 km za največji tovorni promet in 290 km za lažji promet, 445 km pa so v gradbi. Država je izdala za ta prvi napor 520 milijonov dinarjev, in sicer od javnega posojila, ki ga je razpisala takoj po nastopu nove vlade. A tudi banovine niso zaostajale, saj je bilo dograjenih banovinskih cest za 905 km, 766 nadaljnjih km jih pa trenutno še grade. Vlada je izdelala nov gradbeni načrt za nadaljnjih 4177 km novih državnih cest, ki morajo biti dograjene v 6 letih in za katere bo treba 4 milijarde din. Nove ceste bodo dale novo obličje Jugoslaviji.

Leta razgibanost je tudi na polju elektrifikacije države. Država je zgradila večje število električnih central, ki bodo popolnoma spremenile gospodarski sestav posameznih pokrajin in ki bodo omogočile silen razmah industrije. Vlada pripravlja poseben zakon za izgradbo električnih sil, ki bo v bodočih letih pognal električni tok tudi v najbolj oddaljene predele države.

Izredno velike izdatke je država v preteklem tri-letnem razdobju žrtvovala za urejevanje rek in potokov in za izsuševanje močvirij. 398 milijonov din je šlo v te namene in okrog 125.462 hektarjev močvirnat zemlje je prišlo v obdelavo. Toda gradbeno ministrstvo ima tako obsežne načrte, da potrebuje še 1 milijardo 827 milijonov din za nadaljnje izboljševanje poljedelske zemlje ter nadaljnjo 1 milijardo 594 mili-

Graziani v Španiji

Da uredi umik italijanskih prostovolčev

London, 23. junija. b. »New Chronicle« poroča iz Rima, da Mussolini resno misli na to, da takoj odpokliče del italijanske vojske iz Španije, ker hoče s tem pokazati svojo dobro voljo ter potrditi, da namerava spoštovati angleško-italijanski sporazum. Gre predvsem za umik 10.000 prosto- volčev. Za to se je Mussolini odločil zaradi okoliščin, ki so igrale odločilno vlogo za nameravani sklep. Predvsem je bilo odločilno poročilo maršala Graziani, ki se mudi v Španiji že celih 14 dni, dalje je Mussolini tudi upošteval izjavo

Londona, da bo splošen umik mogoče izvesti šele pred pričetkom zime. To bi pomenilo nadaljnje zavlačevanje izvajanja angleško-italijanskega sporazuma, kar bi moglo Evropo neprijetno iznenaditi. Mussolini se je zato odločil, da čimprej umakne na temelju britanskega načrta del svojih čet, da doseže izvajanje sporazuma z Veliko Britanijo. Maršal Graziani je pri svojem potovanju v Španijo dobil vtis, da general Franco ne potrebuje nič več toliko vojakov, ker je organiziral že svojo armado.

Krvavi izgredi v Antiohiji

Napeta pogajanja med Turčijo in Francijo

Carigrad, 23. junija. b. Tukajšnji listi poročajo, da je položaj v Aleksandriji zelo napet zaradi stališča komisije Zveze narodov ter ni izključeno, da bo Turčija izstopila iz ženevske ustanove. Po tej poti bi bilo Turčiji omogočeno, da zanika mandat Francije nad Sirijo. Ker pa je v interesu Francije, da Turčija ostane v Zvezi narodov, bo bržkone sama delala na to, da komisija Zveze narodov povsem objektivno posluša in da se nič več ne nagiba odkrito na stran Francije kakor doslej.

Antiohija, 23. junija. AA. (DNB.) Danes dopoldne je prišlo pri Suediji do krvavega spopada med orožništvom in večjo skupino malahitov. Pri tej priliki so našli smrt dva moška in ena ženska. Do spopada je prišlo zaradi tega, ker so malahiti poskušali osvoboditi enega svojih ljudi, katerega so orožniki peljali v zapor. Orožniki so bili prisiljeni rabiti orožje. Tudi na strani orožnikov je ranjenih več oseb.

Pariz, 23. jun. AA. Havas: Pariški turški vele-

poslanik Suad Davaš je včeraj popoldne obiskal zunanjega ministra Bonnetta in mu izročil prepis turške note tajništvu Zveze narodov o tem, da turška vlada ne more več sodelovati s komisijo Zveze narodov v Aleksandriji in to zaradi pristranosti te komisije v škodo Turčije. Bonnet po danes zopet sprejel turškega veleposlanika, ki bo medtem najbrž prejel nova navodila od svoje vlade.

Pogajanja med turškim in francoskim generalnim štabom v Aleksandriji se nadaljuje, vendar potekajo zelo počasi. Francija je pripravljena dovoliti turškim četam, da bi sodelovala pri vzdrževanju reda in miru v sandžaku Aleksandriji, vendar pa bi francoske čete morale imeti prav isto število mož kot turške. Turčiji so tudi že zagotovili, da bo v pokrajinskem zboru turški življenj imel 22 zastopnikov. Številčno stanje glasovalcev pa dokazuje, da tega števila ne bo mogoče doseči. Pri vsem tem pa se v Ankari nadaljuje pogajanja za sklenitev prijateljske pogodbe med Turčijo in Francijo. Pogajanja vodi tam franc. veleposlanik.

Gradbeni minister

o cestnem skladu

Belgrad, 23. junija. AA. Zaradi uredb o cestnem in melioracijskem fondu, ki jih je predpisala vlada dr. Stojadinovića na eni svojih zadnjih sej, je gradbeni minister Dobrović Štošović sprejel v svojem kabinetu predstavnikov časopisov in jim dal tole izjavo. Na kongresu jugoslovanskega društva za ceste, ki je bil 5. junija v Ljubljani, sem v svojem govoru omenil, da je vlada dr. Stojadinovića predpisala uredbu z zakonsko močjo o državnih in banovinskih cestnih fondih. Besedilo teh uredb je bilo včeraj objavljeno in bodo uredbne stopile v veljavo 1. julija letos. Obvestilu, ki sem ga dal v Ljubljani v zvezi s to uredbo, ne bi imel za zdaj ničesar več dodati. Želel bi samo še enkrat poudariti važnost te uredbne za kulturni, gospodarski in turistični razvoj naše države, kakor tudi za našo narodno obrambo. Kadar je toliko zanimanja za to vprašanje, moramo biti pripravljeni, da vestno in z največjo pripravljenostjo vložimo vse svoj trud za doseg ciljev, ki so pred nami. Zastaviti moramo vse svoje sile in pretrpeti tudi materialne žrtve, kajti le na ta način se bomo mogli približati najhitreje v tem oziru zahodnim državam, ki so danes daleč pred nami. Kakor sem vam že prej izjavil, bomo na podlagi te uredbne že zdaj v prvem letu mogli priti do sredstev ene milijarde in pol dinarjev za zgraditve novih cest, ki bodo najmoderneje. Poleg tega denarja je stavljenih na razpolago ministrstvu za javna dela tudi še pol milijarde din v isti namen poleg 6% milijardnega posojila za velika javna dela in obrambo države. S tako zagotovljenimi stalnimi letnimi sredstvi je postavljena čvrsta podlaga za nemoteno pospešeno delo pri graditvi cest in izpopolnitvi našega cestnega omrežja z najmodernejšimi cestami. Dela se bodo začela še ta mesec. Se ta mesec bodo po licitacijah oddana dela za zgraditev posameznih odsekov novih cest.

Pri teh delih bo zaposlenih veliko število novih kvalificiranih in nekvalificiranih delavcev. Melioracijska in regulacijska dela so toliko bolj važna in potrebna, če pomislimo, da je skoraj 70.000 ha plodne zemlje skoraj neprestano prizadetih po poplavi ali zamočvirjenih in poleg tega približno še enkrat toliko takšne, ki bi mogla kaj koristiti našemu gospodarstvu. Pobudo za izvedbo melioracijskih del smo sporočili na gotove denarne ustanove, ki pa so nudili nepovoljne pogoje zaradi visoke obrestne mere in zaradi kratkoročnega odplačila. Na drugi strani zaradi majhnih finančnih sredstev država ni mogla razviti večje delavnosti na tem polju javnega udeleževanja, čeprav so ta dela življenjske važnosti za največji del našega naroda in so ključ za napredek našega gospodarstva. Za vsa melioracijska dela, ki jih je država izvedla, smo mogli uporabiti samo sredstva, ki so bila na razpolago v raznih letnih proračunih. Regulacijska dela pri posameznih rekah so se izvrševala zavisno od razpoložljivih prora-

čunskih kreditov, kakor se je pač kje pojavila trenutno največja nevarnost pred poplavi. Posamezna gradbena dela zaradi pomanjkanja kreditov niso bila sistematsko povezana in niso mogla pomeniti nekaj trajnega. Mogla so le začasno odstraniti nevarnost pred povodnjavo ob nekaterih rekah in potokih.

Razumljivo je, da pri takšnih pogojih ni moglo biti niti sistematskega dela niti določenega načrta za izvedbo potrebnih del. To je tudi razlog, da do zdaj nismo našteli in uspešno delali za uravnavo naših glavnih rek in da še do danes nismo začeli z melioracijo zemljišča v naših bogatih in lepih rečnih dolin. V Pomoravju, v Posavini, Povardarju in Podravini. Kraljevska vlada je posvetila največjo pozornost življenjskim vprašanjem našega naroda, posebno kmetičemu sloju. Po pooblastilu v finančnem zakonu za bodoče proračunsko leto, je ministrski svet predpisal uredbu o melioracijskem fondu.

Nasipi Rumene reke - porušeni

Tokio, 23. junija. b. Japonski tisk danes ostro napada Francijo in sovjetsko Rusijo zaradi podpore Kitajski, ki prehaja že v povsem odprto akcijo proti japonskemu cesarstvu. Vsi japonski listi trdijo, da je Francija postala glavni dobavitelj orožja Kitajski in da so sedaj tudi na poti v Indokino močne francoske pomorske sile. Prav tako se japonski tisk razburja zaradi ribolova v oblasti Sibirije. Spor med sovjetsko Rusijo in Japonci zaradi ribolova traja že desetletja in bo treba temu napraviti konec. V zvezi s tem poudarja japonski tisk zlasti izjavo, ki jo je poslal maršal Blücher Vorosilovu in Stalinu, da je treba sedaj odločno udariti na Japonce, ker se nudi Rusiji trenutek, ki ga nikdar več ne bo nazaj. Po mnenju maršala Blücherja bi Japonci ne mogli voditi borbe na dveh frontah ter bi jim bilo nemogoče zdržati svoje postojanke na Koreji in Kitajski.

Honkong, 23. junija. b. Davi je priplulo veliko število vojnih ladij v okolico luke Svatau. Splošno pričakujejo, da bodo japonski pomorski strelci skušali izvršiti izkrcanje japonskih čet. Zaradi tega so Kitajci naglo poslali okrepitve, ker hočejo za vsako ceno preprečiti ta poskus. Japonski pomorski strelci so nameravali izkrcanje iz-

— Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušenim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in črevih, pa pijejo »Franz-Josefovo« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Napredek v poštnem prometu

Ko je sedanja vlada prevzela vodstvo države, je bil poštni, brzojavni in telefonski promet najbolj razdrt in je predstavljal eno najžalostnejših poglavljev naše državne uprave. Temu je hotela vlada odpmoči na ta način, da je takoj ustanovila posebno ministrstvo za pošto, brzojav in telefon. Tako je na tem področju nastopila doba novega, tvornega dela, ki je rodilo že obilne sadove. Čez 200 novih pošt je bilo odprtih v zadnjih 3 letih, druge so bile okrepjene, nadaljuje se na tem, da se odprejo v bodočih mesecih. Danes ima Jugoslavija vsa potrebna tehnična sredstva na razpolago, da lahko poštini in brzojavni promet posluša z najbolj oddaljenimi kraji brez kakršnih zadržkov. Ker je ministrstvo obnovilo telefonske aparate, je sedaj brzina poslovanja v mnogem povečana. Ministrstvo je nadalje izdelalo načrt za velik čezdržavni kabel, ki bo šel iz Belgrada v Zagreb in v Maribor ter se bo na nemški meji priključil na tamošnji nemški poštni kabel. S tem kablom bo mogoče vsemu Balkanu odpreti brzojavne in telefonske možnosti a srednjo in zapadno Evropo, saj bo omogočil 90 istočasnih govorov in zvez.

Končno je pošto ministrstvo odprlo celo vrsto novih avtomatskih telefonskih central in okrepilo vse že obstoječe.

Veliko pozornost je ministrstvo za pošto posvetilo tudi radiopostajam, ker je v Makišu zgradilo novo 20 kilovatno radiopostajo, v Zemunu pa zgradilo posebno 10 kilovatno kratkovalovno postajo, ki je v preteklem letu tolikanj koristila medbalkanskim zvezam in zvezam z našimi izselenci onstran morja.

Napredek v tem ministrstvu dokazujejo številke o dohodkih, ki so v treh letih od 422 milijonov poskočili na več kot pol milijarde din, čeprav je ministrstvo investiralo ogromne vsote denarja za izboljšanje poštnega prometa.

Belgrad, 23. jun. m. Na podlagi novega francosko-jugoslovanskega trgovinskega sporazuma je povečan kontingent pisanega fiziola za izvoz v Francijo za 300 vagonov. Od tega povečanja bo imela korist predvsem Slovenija.

Predsednik Poljske skozi Ljubljano

Maribor, 23. junija.

Z dunajskim brzovlakom je prispel danes na potovanju v Italijo skozi Maribor predsednik poljske republike Mosciński. Brzovlaku sta bila priklopljena dva lepa salonska vagona. Predsednika spremljata adjutant polkovnik Koralski in policijski komisar poleg njegovega spremstva. Do Spilja se je pripeljal predsedniku nasproti policijski pristav Jančić, od Maribora do Rakeka pa sta ga spremljala komisar obmejne policije Trajnović in komandir orožniške čete kapetan Davorin Mavrić. Oficialnega sprejema v Mariboru ni bilo, ker je predsednik potoval strogo zasebno. Ob 13.45 je vlak nadaljeval pot proti Rakeku. Predsednik poljske republike namerava ostati v Opatiji na letovanju.

Ljubljana, dne 23. junija.

Danes popoldne ob tri četrti na 5 se je peljal skozi Ljubljano predsednik poljske republike Mosciński na poti v Opatijo, kjer se bo mudil dalj časa na odhodu. Predsednik bratske države se je s svojim spremstvom vozil v dveh posebnih vagonih. Ker je potoval čisto zasebno, ni bilo nobenega uradnega sprejema. Na kolodvoru sta vladarja Poljske pozdravila samo generalni konzul Poljske v Zagrebu Pol in častni konzul Poljske v Ljubljani vseučiliški profesor dr. Stele. Po kratkem postanku se je predsednik peljal dalje proti Rakeku.

Dve žrtvi zločina

na belgra škem kolodvoru

Belgrad, 23. jun. m. Snočnji krvavi zločin, ki ga je izvršil na bejgrajski postaji neposredno pred odhodom drugega brzovlaka ob 23.10, ki vozi proti Zagrebu, Ljubljani in Jesenicam odpušeni uradnik največjega našega gozdnega podjetja »Dobrin-Drvare«, Krešimir Blažević, je napravil na vso našo javnost globok vtis in je predmet trajnih razgovorov. Kakor smo že včeraj v drugi izdaji poročali, so bili težko ranjeni: Tihomir Divjak, višji svetnik ministrstva za gozdove in rudnike, Bogdan Bilbija, lesni trgovec iz Drvara, Bogdan Kalada, ravnatelj Šipadovih železnic, in Ljubomir Arežina, uradnik vojne bolnišnice, brat poslanca Milana Arežine. Divjak in Bilbija sta dobila najtežje poškodbe, katerim je Bilbija podlegel že pri prevozu v državno bolnišnico. Divjak pa na operacijski mizi. Morilca Krešimira Blaževića so zasliševali vso noč, deloma na komisaratu železniške policije, deloma v zaporih tukajšnjega sodišča. Podoba je, da je morilec izvršil strahoviti zločin nad nedolžnimi ljudmi iz osebnega maščevanja zaradi odpusta iz službe, čeprav to zanika. Značilno je že to, da se je morilec že nekaj dni vadil v streljanju z revolverjem. Pri zaslišanju je tudi izjavil, da je sklenil izvršiti samomor, pozneje pa se je odločil, da bo najprej pobil omenjene uradnike, nato pa šele sebe. Pogreb žrtve bo jutri dopoldne.

Iz diplomatske službe

Belgrad, 23. junija. AA. V imenu Nj. Vel. Kralja z ukazom kr. namestnikov in na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra za zunanje zadeve so premeščeni: Petrovič Radovan, svetnik 4-1 kr. poslanstva v Bukarešti za generalnega konzula 4-1 v Trstu, Banamović Mihajlo, vicekonzul 4-2 pri generalnem konzulatu na Dunaju za konzula 4-2 istotam.

Belgrad, 23. jun. m. Poštni minister je podpisal odlok, s katerim se podeljuje pogodbeni pošta v Kresnicah gđc. Anici Rogelj.

† Andrej Gabršček

Nenadna smrt znanega časnikarja

Ljubljana, 23. junija. Danes zvečer je nenadoma umrl znani novinar Gabršček Andrej, rojen 1. 1864 v Kobaridu, pristojen v Ljubljano. Zvečer ob 6 je prišel s svojim bratom odvetnikom in sinom v kavarno »Zvezdoc«. Naenkrat mu je postalo slabo, naslonil se je na brata in se onesvestil. V kavarni je bil prisoten slučajno zdravnik, ki je ugotovil, da je Gabrščka zadela kap, vendar je bil takrat še živ. Z reševalnim avtomobilom so ga odpeljali v bolnišnico, vendar je med potjo že umrl. Zato ga uprava bolnišnice ni sprejela, pač pa so ga prepeljali v garažo reševalne postaje, kamor je takoj prišla policijska komisija s policijskim komisarjem dr. Luzarjem in dežurnikom Kettejem. Uradni zdravnik je ugotovil smrt zaradi srčne kapi, nakar so truplo na prošnjo sorodnikov prepeljali v mrtvašnico v zavetišču sv. Jožefa.

Tenis v Wimbledonu

London, 23. jun. AA. (DNB) Na današnjih teniških tekmah v Wimbledonu so bili doseženi tile rezultati:

Menzl : Su 7:5, 3:6, 4:6, 6:2, 8:6; Seis : Liszed 6:4, 6:4, 6:3; Fell : Avory 6:2, 6:3, 6:1; Mako : Henderson 6:2, 6:3, 5:7, 6:2; Hecht : Sarp 6:3, 6:4, 5:7, 6:2.

Wimbledon, 23. junija. AA. (Reuter.) V tekmah za angleško teniško prvenstvo je nemški igralec Henckel premagal Francoza Buseja z rezultatom 6:2, 6:3, 6:2.

Smrt matere angleške kraljice

London, 23. junija. AA. Havas: Mati kraljice Elizabete, grofica Strattmore je umrla jutraj ob 2. Umrla je zaradi srčne krize, ki je trajala nekaj dni. Kralj in kraljica sta bila ob omeni bolniški postelji do zadnjih trenutkov, kmalu po 2. uri jutraj pa sta se vrnila na dvor.

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II.:

Mednarodni mladinski tabor v Ljubljani

Od 26. do 29. junija 1938

Slovenska mladina govori za svoj praznik

S pridnostjo, ki jo je zmogla le mladostna sila in navdušenost, se končujejo zadnje priprave za naš veliki mednarodni mladinski tabor, največji, kar jih je sploh bilo pri nas. Le še nekaj kratkih dni in prihiteli bomo v našo drago Ljubljano, od vsepoved. Prihiteli bodo fantje in dekleta iz naših vasi. Vojna preorane zemlje in žitnega polja bodo prinesli s seboj v žuljavih rokah, ki negujejo zemljo, in žive z njo toplo in tesno povezani.

Prišli bodo iz tovarn še polni pesmi strojev in šumenja jermenja, pa vedno zvesto prisluškujoči klicu svojega srca za našo svelo in veliko stvar; prišli bodo iz sol, kjer se pripravljajo za službo svojemu narodu. Pokazali se bomo tu mladim, pogumni in veseli, povezani v delu in stremiljenju za našo mogočno osebnost in narodno rast.

Svojo pomlad živimo, mladost. In mladost je vsaka lepa. Mladost katoliškega fanta in dekleta pa je dvakrat lepa in bogata. Ne vemo, kaj naj bi bilo večje kakor po veri služiti Bogu in svoje dneve pomladi darovati zemlji, iz katere rastemo, narodu, ki smo iz njega izšli, državi, ki smo veljavni vanjo. Dobro vemo, da gre taka služba in tako pot preko velikih osebnih žrtv in marsikateri odpovedi. Toda cilj je prelep in presvetel, da bi omahovali. Naš veliki vodnik Krek — kot dragulj čuvamo v dušah njegov nauk in epomin — je nam in vsem za nami dejal: »Za druge smo, ne zase.« Ali ni v tem vasi naš program. Pozabimo se, da koristiti in služiti bratu in sestri, domu in Kristusu, iz svojega prepričanja, da si v tem velik, bogat in posvečen.

In če nas boste sedaj videli na Stadionu pri tekmovalnih in telovadbi, boste vedeli, da ima tudi to svoj globoki pomen: da disciplina, ki je pri tem potrebna, krepi značaj, ter da telovadba ne utrjuje le telesa, da bo močan in zdrav, marveč tudi duha, ki je v njem. Saj veste, mladost mora biti razgibana, živa, prožna, ker le potem je pristna in pogumna.

Nekaj majhnih misli bi radi povedali vam vsem, da nas boste čimbolj spoznali in razumeli ter vselej in povsod podpri. Da se pa boste z veseljem odzvali povabilu na našo mladinsko prireditve, vemo. Saj nas imate gotovo radi. Ne le od nas, tudi od vseh vas je odvisno, da bo uspeh čim lepši. In to je važno. Kot zaključek našega desedanjega truda ter kot pobuda za novo, še mogočnejše delo.

Ta naš veliki pronik mora biti naš ponos in naša krona. Mogočna manifestacija zveste ljubezni domu in Križu v njem. Pokazati in povedati moramo vsem, da počemo nič drugega kakor na evangeljskih načelih ustvarjati blagostanje in srečo vsakega ter s svojo mlado silo prinašati svoj delež za bodočnost, ki mora biti svetla in velika. Narod, kakršen je naš, jo zasluži. Država, kakor je naša, je te naše ljubezni deležna. Našemu visokemu pokrovitelju Nj. Vel. kralju Petru II. v goreči zvestobi svoje delo poklanjamo.

Zato nam dela in žrtve ni žal, tudi teh ne za naš tabor. Bile so ogromne. In kadar bomo ponosno zapeli, zbrani kol delave in preoranih njivah: »V trudu in znoju, polnem radosti, domu gradimo slavo in čast, bomo s tem pokazali vso našo pot in smer.

Prihod gostov v Ljubljano

Češki telovadci pridejo v petek, 24. t. m., ob 8 popoldne. — Prosimo vse prijatelje, da se v čim večjem številu zbere na glavnem kolodvoru, da jih bomo dostojno sprejeli.

Francozi pridejo na Rakek v soboto, dne 25. t. m., ob 23. Tam jim pripravljajo dostojen sprejem. Francoze vodi generalni tajnik mednarodne katol. zveze telovadcev g. Thibaudant. V Ljubljano bodo pa prišli ob 23.50 na glavni kolodvor, kjer bo oficelen sprejem.

Ostali Čehi bodo prišli v nedeljo, 26. t. m., ob 8 do 9 popoldne. Prihajali se bodo s tremi posebnimi vlaki. Oficelni sprejem bo ob 8 ob prihodu prvega vlaka. Na kolodvoru, ki bo slavnostno okrašen in v mednarodnih zastavah, bo češke goste sprejelo zastopstvo ZFO, pripravljalec odbora, dalje zastopniki bana, ljubljanski župan g. dr. Adlešič, tukajšnji čl. konzul, Česka Obec, Jugoslov.-češka liga, častna četa fantov in deklet ter godba.

Umrl je mož!...

Spominu Joza Abrama — Trentarja.

Ljubljana, 22. junija.

V soboto pod večer sem Te še mimogrede pozdravil na cesti tam pred Uniomom. Glasen, vesel, segav si bil kakor vedno in ko Te je Tvoj goriški prijatelj zaradi glasnosti opomnil, da nisi v Trenti, si se namuznil in postavil:

»Pej, kej, Ljubljana je moja!...«
Da, Ljubljana je Tvoja. Ne boš je več zapustil, na njenem polju pri Sv. Križu, kjer je našel Tvoj veliki prijatelj — povratnik iz zaporoške »Sič« hetman Ostap — dr. Janez Evangelist Krek svoj mir v zadnjem domu, tam boš v njegovi bližini počival tudi Ti...

Kaj si bil v krajih, kjer si služboval, našim ljudem, so že in še bodo drugi pisali in povedali, jaz naj Te ob Tvoji zadnji poti pokažem kot književnega delavca.

Leposlovno pero si menda prvič zastavil, ko si prišel v Ljubljano in se navduševal ob Kreku z Otomom Zupančičem in drugimi za ukrajinstvo, ki je postalo tudi Tvoja velika ljubezen. Tedaj si bil tudi eden prvih »lugašev«, navdušen za Mahniča, ki je bil iz iste župnije in sta bila oba krščena pri istem kamnu, kot si povedal v Mentorju: o počitnicah 1892 si ga obiskal in zmenila sta se, da boš na ljubljanski gimnaziji poverjenik za »Rimski katolik«, kateremu si res naslednje leto pridobil 50 naročnikov, ki ste 23. maja 1893 poslali uredniku celo — zaupnico v sonetu z 20 podpisi višjeimnazijcev. In v dijaški prilogi Rimskega katolika ste se mlači »mislileci« in »pisatelji« bolj in bolj oglašali: zastopani so bili vsi razredi od prve do osme. Med njimi si bil tudi Ti, ki si 10. febr. 1894 stal pred slovit profesor-sko poroto kot največji zločinec, obtožen, da si 1. širil Rimski katolik, 2. da si nabiral podpise

Ob 9.15 bo sprejeto vseh Čehov po Miklošičevi cesti proti univerzi, oziroma realki, kjer bodo razdeljeni na posamezna prenočišča.

Točen prihod ostalih narodov še ni znan. Takoj ko bomo zvedeli vse glede prihoda ostalih narodov, bomo naznanili po časopisu. — Prosimo, da tuje goste občinstvo pozdravi v čim večjem številu ob njihovem prihodu v Ljubljano.

Člane in mladece, ki se udeležijo slavnostnega sprejema 29. junija t. l., opozarjamo, da pridejo na zbirališče najkasneje ob 7 zjutraj. Dohod na Resljevo cesto je dovoljen samo iz Slomškove ulice in Masarykove ceste. Odseki se zbirajo po okrožjih, katera bodo imela vidne napise in bodo uvrščena po abecednem redu. Z začetno črko A pri Zmajskem mostu, B, C do Z pa po Resljevi do glavnega kolodvora. Preden bo odsek uvrščen v spredov, bo pregledan po zastopniku tehničnega odbora, ki bo tudi zabeležil število navzočih.

Člane-telovadce in mladece, ki nastopajo pri prostih vajah na Stadionu, opozarjamo, da bo skušnja 28. junija ob 2 popoldne na Stadionu. Zbirališče, kjer telovadci tudi preoblečejo, je III. državna gimnazija poleg artilerijske vojašnice, dohod po Kržičevi ulici. Skušnje se mora vsak telovadek, oziroma mladek brezpogojno udeležiti. Po končani skušnji bo dobil vsak, ki se je iste udeležil, poseben znak in le s tem znakom bo naslednji dan prinušen h glavnemu nastopu. Zbirališče za glavni nastop, to je 29. t. m. bo istotam ob 2 popoldne in sicer po okrožjih. Odsekovi načelniki so odgovorni za to, da bodo njihovi telovadci zbrani na tem mestu točno ob določenih uri in polnoštevno. Zastopniki tehničnega odbora ZFO pa bodo vodili za posamezne odseke točno evidenco, koliko in kateri telovadci niso bili navzoči.

Časnikarjem!

Poročevalci in člani uredništva ljubljanskih, izvenljubljanskih in tujih listov bodo imeli posebne izkaznice, s katerimi imajo neovirani in brezplačni dostop na vse prireditve mednarodnega mladinskega tabora in prosto gibanje po prireditvenih prostorih, tribunah itd. Te izkaznice kakor tudi potrebne informacije dobe vsi zainteresirani v dopoldanskih urah v uredništvu »Slovenskega doma«, Jugoslovanske tiskarne III, pri g. Mirku Javorniku.

Prireditvena izkaznica velja le s časnikarsko ali dopisniško legitimacijo, ki ima fotografijo. Prireditvena izkaznica daje časnikarjem enake ugodnosti glede fotografiranja, kakor jih imajo imetniki fotografskih izkaznic.

Fotografom!

Za fotografiranje ob prireditvah Mednarodnega mladinskega tabora v Ljubljani od 26. do 29. junija t. l. izdaja dovoljenja ZFO. Prijave sprejema do danes zvečer pripravljalni odbor, Miklošičeva cesta 7-I. Vsi, ki jim bo fotografiranje dovoljeno, prejmejo posebne izkaznice, na podlagi katerih jih bo omogočen brezplačni dostop na vse prireditve ob mednarodnem mladinskem taboru, svobodno gibanje na Stadionu in po vseh prireditvenih prostorih med manifestacijami. Izkaznice bo izdajala pisarna pripravljalnega odbora od jutri, v soboto, 25. t. m., od 8 do 12.

Vsakdo, kdor prejme izkaznico, mora kot kolektivno vstopnico plačati 50 din. Poleg tega se mora vsak fotograf pismeno obvezati, da bo po končanem taboru vse svoje negativne brezplačno prepustil pripravljalnemu odboru za uporabo v propagandne namene. Negativi ostanejo last fotografu, pač pase bo imetnik dovoljenja moral obvezati, da od vsakega, po odboru branega negativu, izgotovi naročeno število kopij ali povečav po režijski ceni. Razen prireditvene izkaznice mora vsak fotograf imeti pri sebi še kako drugo legitimacijo s fotografijo. Prireditvena izkaznica je neprenosna in brez legitimacije s fotografijo neveljavna. Na poziv varnostnih organov ter rediteljev se mora vsakdo legitimirati z obema. Vsakogar, ki bi ne imel prireditvene izkaznice za fotografiranje in bi se skušal z aparatom gibati zven vrst gledalcev, bodo reditelji takoj odstranili iz prireditvenih prostorov. Odbor bo izdal le omejeno število fotografskih izkaznic. Gledalci bodo smeli fotografirati le s svojih prostorov.

za zaupnico dr. Mahniča, in 3. da si se udeleževal sestankov pri dr. Kreku ter skupnih izletov z njim. Prenesel si obsodbo — presedel kareer, a ideji si ostal zvest.

Kakor Tvoji vrstniki si se začel tista leta oglašati v »Vrtcu« in »Angelčku« in leta 1895 si s pesmijo »Ukrajinec« vstopil med sotrudnike »Doma in sveta«. V goriškem bogoslovju si s prijateljem Cirilom Vugo (r. 1875, umrl 12. julija 1922) nadaljeval s pesmijo in oba sta zalagala Kržičeva mladinska lista, obenem pa ste se tedaj pojavili v »Zori« Kazaki: Bajda, Salop in Bogdan, ki se še vedno oglašajo v »Mladiki« in si Ti, Bajda, pri njem zaslužil zadnji sen, da v večni »Sič« pozdraviš hetmana Ostapa in lepega Salopa... V »Zori« IV. l. 1898. si priobčil tehtno razpravo »Oblika in snov v umetnosti, nekaj o njenem namenu« (str. 86—96), »Naturalizem pa socialno stanje« (str. 127—138); v V. letniku 1899 pa »Zopet stara pesem«, v kateri si pisal o programu dijaške »Nove Nade« in principielnem stališču do umetnosti, in še »Dijak, liberalizem in socialno vprašanje«.

Potem si nekako utihnil z leposlovjem in idejnimi razpravami. Bovec in Tretra, kjer si postal navdušen planinec, sta Te preusmerila: prešel si v »Planinski vestnik«, v katerem si nam s svojo živo besedo razgrinjal zgodovino Trente, risal in slikal lepoto njenih gora in dobroto njenih prebivalcev, med katerimi so Te najrajši obiskovali povratniki »Zaporožci« in jih s krajem vred nisi mogel pozabiti. Tvoje srce je bilo še vedno v Trenti, ki si jo poznal kot niče in si pripravljval, kot si te zadnje dni povedal, o njej veliko delo, v katerem bi bil podal tudi genealogijo slovenskega Favsta — Trentarskega študenta... Da, oglašal se tista leta leposlovno nisi, a delal si le: ob naši najlepši pripovedki, ki jo je prvi obdelal tujeec Baumbach, si snoval svojo ljudsko dramo in jo napisal. Dolgo preden smo jo dobili v knjigi,

Reditelji

Sestanek vseh rediteljev za mesto Ljubljano in bližnjo okolico bo danes, v petek, dne 24. junija, ob 8 zvečer v dvorani Akademskega doma, Miklošičeva cesta 5.

Rediteljska služba za taborne dni prične delovati v nedeljo, 26. t. m., ob 6 zjutraj. Z ozirom na to pozivamo vse reditelje mesta Ljubljane in okolice, ki pridejo lahko peš ali s kolesi v Ljubljano, da se zglasijo točno ob 6 zjutraj v rediteljski pisarni, žensko učiteljske, člrseljeva cesta 10. Reditelji pa, katerim ni mogoče zaradi oddaljenosti ali zaradi pomanjkanja prometnih sredstev priti v Ljubljano v nedeljo zjutraj, naj se pa zglase že v soboto zvečer ob 7 v rediteljski pisarni, Resljeva cesta 10, ker je tudi preskrbljeno za prehrano in prenočišče.

Vsi ostali reditelji, ki nameravate priti v Ljubljano samo za glavni dan našega tabora (predvsem pridejo tukaj v pošteved reditelji iz oddaljenih krajev ali taki, ki ne morejo za vse dni dobiti prostega časa), pa se zglasite v rediteljski pisarni den 28. t. m. do 11 popoldne. Ti isti reditelji, ki pa tudi do tega časa ne morejo priti v Ljubljano, pa naj se zglase istega dne, najkasneje do 7 zvečer, ker se na kasnejše prijave ne moremo ozirati.

Reditelji motoristi, pa se zglasite v rediteljski pisarni najkasneje 29. t. m. na glavni taborni dan do 6 zjutraj, kjer boste prejeli nadaljnja navodila.

Glasovi češke kritike o zboru »Moravan«

Poročilo dnevnika »Dne« o koncertu akademskega pevskega zbora »Moravan« (Dne, 2. aprila 1938): »Koncert in njegova izvedba je bil teoretično in povsem razumsko dovršen in ne moremo na njem prav ničesar grajati. Ritmičarja je bila stroga, pevka, glasbena zgradba trdna in zanesljiva, prav tako sta bili tudi izgovarjava in intonacija brez hibe; dinamično izražanje se je točno naslanjalo in izviralo iz glasovnih zmožnosti pevcev. Nisem slišal izstopajočih glasov ne nasilnosti v tvorbi tonov, ne surovosti v akcentu. Vse se je stapljalo v celoto, vprav presenetljivo in uspešno« (O. Chlubna).

Ocena v »Lidovih Novinah« 2. IV. 1938: »Posebna prednost zbora je v tem, da nikjer in nikdar ne naletimo na sprejemanje in povzemanje že utrjenih in preizkušenih pojmovanj. Dirigent in njegova družina pristopajo k skladbam docela svobodno in jih znajo obdelati z zelo izrazito svojostjo, pretkano vselej z novim, vselej notranje optim in organsko spodbudnim. Veselje jih je poslušati!« (—k.)

Drzen roparski napad v Zrkovcih

66 letno gostilničarko sta roparja skoraj do smrti mučila

Maribor, 23. junija.

V kratkem času enega tedna se je zgodil sedaj v mariborski okolici že tretji razbojniški napad. Dasi so vse tri napade zagrešili ljudje, ki niso bili med seboj v nobeni zvezi, je vendar značilno, da se taki dogodki tako naglo ponavljajo.

V Zrkovcih pri Mariboru stanuje 66 letna vdova, posestnica in gostilničarka Neža Sel, ki je znana daleč naokrog kot premožna žena, ki pa denarja doma sploh ne hrani. Že nekajkrat so jo obiskali vlomilci, pred tremi tedni ji je nekdo zopet ukradel iz zaklenjene omare v gostilniški sobi 200 din. Orožniki in sosede so jo opozarjali, da ni varno, da stanuje tako popolnoma sama v hiši, dočim spijo hlapei v hlevu, vendar teh nasvetov ni upoštevala. Sinoči — bilo je okrog polnoči — pa jo je nenadoma prebudil šum bosih nog v njeni spalnici. Videla je, da sta prišla v sobo dva človeka, ki sta jo obvelila z električno žepno svetilko. Eden je naglo planil ter jo potegnil s postelje, jo vrzel na tla in jo začel daviti, pri tem pa je siknil skozi zobe: »Denar ali življenje.« Medtem pa je njegov pomagač slučajno posvetil s svetilko tako, da je padel pramen svetlobe na obraz in Selova je v njem prepoznala svojega bivšega delavca, katerega je pred dvema letoma odpustila. Kričnila je: »Adolf, pusti me, kaj sem

»Narodni Politika«, 27. IV. 1937: »Vedno znova moramo priznati in ugotoviti, da je ta zbor mladih pevcev brez dvoma eno najvažnejših zbor-skih teles, ki so se pojavila v zadnjem času. Iz-borno šolani absolutno Steimannove dirigentske šole, prof. Josef Veselka, izrazit glasbenik, je se-stavil svoj zbor iz raznovrstnega in stalno fluktuirajajočega materiala mladih visokošolcev ter ga dvignil k taki tehnični popolnosti, ki prav zares mora vsakogar, ki posluša ta zbor, očarati.«

Stanovanja

Sobe pri privatnikih

Stanovanjski odsek pripravljalnega odbora za mladinski tabor sporoča vsem, ki so naročili sobe pri privatnikih, da so za vse rezervirane. Če ne dobe posebnega obvestila, naj se ob prihodu vlaka zglasijo v pisarni stanovanjskega odbora (v palači Vzemne zavarovalnice), kjer dobe nakaznice. Privatnih stanovanj je še nekaj na razpolago. Vsi, ki žele privatna stanovanja, naj čimprej sporoče stanovanjskemu odseku, Miklošičeva cesta 7-I.

Prenočnina

Stanovanja za sodelujoče člane in članice so razdeljena po ljubljanskih solah. Vodje od-sekov naproša stanovanjski odsek, da od vsa-kega člana-članice pobere po 3 din za prenoč-nino ter jo ob prihodu svojega vlaka izroči v pisarni stanovanjskega odbora.

Prehrana

Za prehrano veljajo v dneh Mednarodnega mladinskega tabora te smernice:

Organizirane skupine, nastopajoče na Sta-dionu, prejmejo hrano v neposredni bližini Stadionu. Prehranjevalna mesta bodo odka-zovali reditelji. Ker bodo imele te skupine za prehrano le dobro uro časa, se bodo delile predvsem gorke konzerve s 300 grami vsebine: meso, riž in grah. Cena konzervi bo 4 din. Kruha bo na prehranjevalnih prostorih dovolj po 0.50 din komad. Za vsako konzervo bo na razpolago odpiral. Konzerva je praktična, ker služi obenem tudi kot posoda. Zlito naj pri-nese vsak s seboj. Poskrbljeno bo za vse vrste pijač, pripravljena bo tudi juha, golaž, obara, hrenovke, klobase, vse po zmernih ljudskih cenah.

Zajtrk prejmejo organizirane skupine po gostilnah v bližini svojih prenočišč. Da se izognemo neredu in zagotovimo zajtrk vsem, kateri ga želijo, nujno prosimo za naročila in plačila vnaprej, najpozneje do ponedeljka, dne 27. t. m. do 18. Priporočamo dostavitev teh naročil po posebnih silih, kateri ostanejo po tem do prireditve v Ljubljani. Če prejmemo naročila po tem roku, bomo sicer skušali ustre-či, odkloniti pa moramo vsako odgovornost v tem primeru. Cena zajtrka je 2 din.

Za vse ostale, kateri naročijo in plačajo prehrano vnaprej, veljajo naslednje gostilniš-ke cene: Običajno kosilo od 7 do 9 din, boljše kosilo od 9 do 10 din, večerja 6 do 8 din. Ne moremo pa jamčiti za te cene, če hrana ne bo vnaprej naročena in plačana.

Za prodajalce pijač, hrane, spominkov i. dr. so prostori pri Stadionu še na razpolago. Pri-jače: Prehranjevalni odsek, Frančiškanska ul. — pasaja, Škrabčeva soba, I. nadst.

ti napravila, saj veš, da nimam denarja.« Takrat je ropar, ki je videl, da je prepoznal, skočil iz sobe, nad Selovo pa se je spravil njegov tovariš, jo teptal z nogami ter jo suval s okovanimi čevlji v glavo. Drugi pa je med tem časom iskal v kuhinji nož ali kako drugo orodje; očitno sta imela namen svojo žrtev umoriti, da ju ne bi izdala. Starki pa se je posrečilo, da se je po naključju za hip otresla napadalec, planila je skozi vrata ter zaklicala na pomoč. Hlapci so njene klice slišali, roparja pa sta se ustrašila ter pobegnili.

Selova je dobila zelo nevarne poškodbe. Zlomljeno ima roko, strto spodnjo čeljust, zlomljenih več rebrov ter zelo resne notranje poškodbe. Prepeljali so jo v bolnišnico. Takoj, ko so ljudje prihiteli napadeni na pomoč ter sta roparja pobegnili, je odhitel eden s kolesom na Tezno po orožnike, ki so kmalu prispeli. Selova je orožnikom povedala, da je bil eden od napadalec 28 letni Adolf Radolič, ki je dolga leta delal pri njej ter so tudi njegovi starši že 22 let živeli kot delavci pri Selovih. Radoliča so orožniki izsledili že okrog 2. ponoči v baraki Vrelovec gramoznice, v kateri je zaposlen. Kljub odločnemu zatiranju Selove, da je v napadalec prepoznala Radoliča, pa ta odločno zanika vsako udeležbo pri roparskem napadu.

In Kreka in Mahniča nisi pozabil! V »Mentorju« 1926-27 so Tvoji zanimivi »Spomini na Kreka« vzbujali splošno pozornost. »Spomini na Kreka« so bili zame najlepše, kar sem v zadnjem času bral v slovenskem slovstvu,« je o njih rekel minister dr. Korošec. Nič manj zanimivi niso Tvoji spomini, ko govoriš v »Mentorju« 1929-30 »O stikih dr. Mahniča in dr. Kreka s srednješkolskim dijaštvom«.

V goriški »Mladiki« si leta 1922. napisal topel nekrolog C. M. Vugi »Sopek na grob moža«, pisal o Bogalinu v Koledar Goriške Mohorjeve družbe, pisal v »Zbornik svečenikov sv. Pavla« in še v druge goriške publikacije in liste, dokler so izhajali, potem pa čakal, kdaj bi mogel spet zastaviti pero, ko si imel še toliko načrtov. Zadrje, kar si napisal, je bil prispevek za zadnjo Kugy-jevo knjigo.

»Nemški je,« sem Ti zadnjič oponesel.

»Pa je po naše iz slovenskega srca pisano,« si mi odgovoril in objubil, da boš vse to in še mnogo več nam dal v naši besedi.

Obljuba, ki Te več ne veže!...

Prijatelj, lepše besede si vreden, a sprejmi tudi to moje v zadnji pozdrav v srcu Slovenije, v beli Ljubljani, ki je Tvoja in ostanec v njej, da bomo romali na Tvoj grob in se ob njem spominjali naše zemlje ob Soči, kateri si živel s sreč in dušo. Ako bo kdaj obledel spomin na Tvoj možko dobri obraz, bomo pa romali v Pevmo in Te poiskali v cerkvi, kjer Te najdemo med dostojanstveniki nicejskega koncila, kamor Te je postavil, ne da bi kaj o tem pravočasno vedel, s Tvojimi prijatelji naš T. Kralj s svojimi barvami in se Ti potem smejal... Prav je napravil, saj si zaslužil spomenik, ob katerem naj bi naše ljudstvo rastle v veri, upanju in ljubezni!

Dr. Joža Lovrenčič.

Drobne novice

Koledar

Petek, 24. junija: Kres. Sree Jezusovo. Rojstvo Janeza Krstnika.
Sobota, 25. junija: Viljem, opat. Henrik, škof.

Novi grobovi

† V Belgradu so 22. t. m. pokopali gospo Dragico Demšar roj. Drnjevč, soprogo bano-vinskega zdravnika v Zireh g. dr. Ernesta Demšarja. Naj ji sveti večna luč! Žalujemo naše iskreno sožalje!
† V Celju je umrl g. Bune Dušan, upravni uradnik javne bolnišnice v Slovenjem Gradcu. Pogreb bo v soboto ob 4 popoldne na okoliško pokopališče v Celju. Naj v miru počiva! Žalujemo naše iskreno sožalje!

Osebnosti

== Poročila ==
se je v Ptuj g. Maučec Matija, profesor v Mariboru, iz Lipovec, z gđ. Brendič Kristino, hčerko narodnega poslanca iz Ptuja. — Čestitamo!
== Diplomirana ==
je bila na filozofski fakulteti ljubljanske univerze iz germanske skupine gđ. Maria Dolinšek. — Čestitamo!

Novi škofje pravoslavne cerkve

Arhijerejski sabor pravoslavne cerkve je v sredo zvečer dokončal svoje redno zasedanje, ki se je začelo 8. junija pod predsedstvom patriarha dr. Gavriila. Med zasedanjem je arhijerejski sabor pravoslavne cerkve napravil več važnih sklepov glede notranje organizacije cerkvene uprave in glede novega dela v posameznih pravoslavnih škofijah. Na zadnji seji v sredo so pa izvolili nove škofje. Za ameriško-kanadškega škofa je bil izvoljen muhačevsko-prijaševski škof dr. Damaskin. Za ohridsko-bitolskega škofa je izvoljen patriarhov vikar Platon. Za škofa gornjo-karlovacke eparhije s sedežem v Plaskem je izvoljen patriarhov vikar škof Sava. Za škofa muhačevsko-prijaševskega je izvoljen arhimandrit Vladimir Rajič, profesor II. moške gimnazije v Belgradu. Za patriarhove vikarje so izvoljeni: arhimandrit Nikolaj Janković, arhijerejski namestnik na Cetinju z naslovom škofa budimljanskega, ter arhimandrit Dionizij, upravnik meniške šole v Visokih Dečanih, z naslovom moravniškega škofa. Za predsednika velikega cerkvenega sodišča je izvoljen strumski škof dr. Simeon.

Kino Union Tel. 22-21

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15

BELI ANGEL

Prekrasen film o plemeniti ženi — Florence Nightingale ustanoviteljici Rdečega križa

Sestanek jeruzalemskih romarijev iz l. 1910

v proslavo pok. nadškofa dr. A. B. Jegliča ob obletnici njegove smrti na Brezjah pri Mariji Pomagaj dne 3. in 4. junija 1938

V nedeljo, 3. junija: Ob 11 sv. maša pri Marjinem oltarju za srečno zadnjo uro še živih romarijev. Ob 2 popoldne v frančiškanski dvorani sestanek s spominskim poročilom o že umrlih romarijih. — Ob 7 zvečer v cerkvi slavnostni govor v proslavo pok. nadškofa dr. Jegliča, pokrovitelja edinstvenega slovenskega jeruzalemskega romarjanja.

V ponedeljek, 4. junija: Ob 5 naprej sv. maše za že pok. romarije. — Ob 6 slovesno mrtvaško sv. opravilo za pok. nadškofa dr. Jegliča.

Romariji, pridite vsi! — Kdor zaradi starosti ali onemoglosti nikakor ne more z doma, naj se vsaj pisмено oglasi.

Vabljeni ste tudi sorodniki in znanci že pokojnih jeruzalemskih romarijev. Prinesite ali pa pošljite spominske podobice že pok. romarijev na naslov »Jeruzalemsko romarjevo, Frančiškanski samostan, Brezje, Gorenjsko. K slovesnemu mrtvaškemu sv. opravilu po pok. nadškofu vabljeni vsi častilci velikega vladike!

Za polovično vožnjo po železnici si kot tretjeredniki vzemite namesto nedeljske vozne karte polovično vozovnico z rumeno železniško izkaznico na podlagi tretjeredniške »Ikaznice«, katero dobite pri svojem župnem uradu. Ta velja za polovično vožnjo do 6. junija

Obiščite kopališče ILIRIJE

Sodoben komfort! Solnčna lega! Najmodernejša vodočistilna naprava! — Kristalno čista voda je pod stalinim nadzorstvom drž. higijskega zavoda! — Tvorba alg in gljiv onemogočena. Višek higijene!

— Vabilo na subskripcijo. V kratkem izide v založbi Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani težko pričakovano delo vseuč. prof. dr. Franca Grivca *Slovenski knez Kocelj* kot bibliofilska izdaja v 300 numeriranih izvodih. Delo, ki ima namen, da prikaže Slovincem najsvetlejšo dobo njihove politične samostojnosti, bo obsegalo 304 strani na najfinšem Zanderovem antičnem papirju v dvobarvnem tisku (črno-rdeče) in bo razkošno opremljeno s 33 inicialkami in 29 večinoma polstranskimi vinjetami, ki so delo priznanega akad. slikarja Slavka Pengova. Poleg tega bo imela knjiga 12 prilog na papirju za umetni tisk in en dvostranski zemljevid, ki prikazuje politično razdelitev slovenskega ozemlja v devetem stoletju. Vezana bo v celo usnje, prav tako po načrtu akad. slikarja Slavka Pengova. — Subskribenti, ki se priklase do konca junija t. l. direktno pri založbi, dobijo bibliofilsko izdajo te knjige za 240 din, pozneje pa bo cena znašala 300 dinarjev. Priporočamo, da pri numerirani bibliofilski izdaji naročniki naših knjižnih zbirk ne dobijo običajnega 25% popusta. Naročniki Kosmosa, ki želijo namesto navadne bibliofilske izdaje, doplačajo k naročnini Kosmosa še 171 din.

— Višji tečajni izpit na III. državni realni gimnaziji v Ljubljani. Izpit je bil od 9. do 21. junija 1938 v dveh oddelkih pod predsedstvom ravnatelja Kuna Hočevarja. V obeh oddelkih se je prijavilo k izpitu 95 kandidatov. Od teh je uspešno opravilo izpit 74 kandidatov, popravni izpit je bil dovoljen 16 kandidatom, za leto dni pa je bilo odklonjenih 5 pripravnikov. Izpit so opravili v a o d d e l k u: Andrišek Gregor (oprosčen), Azbe Milan, Bežek Viktor, Brumec Josip, Butala Karel, Cigoj Stojan, Čebuhin Milovan, Demšar Lado, Dular Alojzij, Erdlen Ferdinand, Gabrovšek Ivan, Golja Pavel, Györkös Jožef, Hočevar Marjan (oprosčen), Jakob Mihael (oprosčen), Kerčmar Avgust, Konšek Ivan, Kosmina Dušan, Kristof Roman, Leskovec Božidar, Leskovic Farne, Mahnič Janez, Mencin Jožef, Ozvald Branko, Petelinšek Maks (oprosčen), Podbršček Milan, Prohinar Ciril, Rozman Ivan, Stravs Alojzij (oprosčen), Zavec Boris, Zlapih Franc, Berlot Viktor (privatist), Erker Jožef (privatist), Zickero Marjan (privatist). — V b o d d e l k u: Benič Karel,

Borštnik Branko, Cvahte Saša, Fischer Bogomil, Gasparini Vladimir, Hancič Herman, Hecking Viljem, Jagodič Vlado, Kajfež Karel, Kernec Dušan, Koritnik Nikolaj (oprosčen), Koser Borut (oprosčen), Kovatič Ladislav, Kranjec Ivan, Krejči Mitja, Lazar Milan, Lenarčič Marko, Lichtenberg Henrik, Majdel Ignacij, Mesarič Stefan, Nanut Radivoj, Pavlič Avgust, Fleiter Josip (oprosčen), Schmidt Ulrih (oprosčen), Schneider Franc, Schweiger Bogdan, Smerdu Boris, Smole Sergij, Sojar Anton, Steklasa Josip, Sušnik Filip, Sink Savo, Wutt Tugomir (oprosčen), Holy Stanko (privatist), Žagar Karel (privatist), Zele Jože (privatist).

— Državna II. realna gimnazija v Ljubljani bo zaključila šolsko leto 1937/38 na Vidov dan s šolsko službo božjo v cerkvi sv. Jožefa ob 8 zjutraj, ki so se je dolžni udeležiti vsi učenci in učenke razen onih, katerim je ravnateljstvo odobrilo odsotnost. S tem se izpolnjuje okrožnica, objavljena ob sklepu rednega pouka. — Ravnateljstvo.

— Počitniški pedagoški tečaj za učitelje, ki ga bo priredilo v dneih od 22. do 27. avgusta v Ljubljani »Pedagoško društvo«, bo obravnaval zanimiva in pereča vpražanja in obče-kulturna vpražanja v naslednjih predavanjih: F. S. Finžgar, Slovenski človek in učiteljstvo, A. Cernejeva, Iz metodike slovenskega jezika, dr. K. Ozvald, Za novo vzgojo bi trebao novega sveta, M. Jeglič, Iz metodike računskega pouka, J. Dolgan, Iz moje šolske prakse, G. Šilih, Načela sodobnega pouka, M. Ledinek, Spoznavanje otroka in njegovega okolja, E. Vranc, Razred kot delovno in življenjsko občestvo, R. Koblica, Ljubljanska poskusna šola, dr. A. Gosar, Vpražanje novega družabnega reda in slovenski socialni razvoj, A. Lovše, Delo na nižje organiziranih šolah, V četrtek, 25. avgusta, bo celodnevni sestanek slovenskih pedagoških delavcev, v sredo, 24. popoldne skupen izlet tečajnikov in predavateljev, v soboto, 27. avgusta po predavanju R. Koblice o ljubljanski poskusni šoli pa ogled razstave na tej šoli. K tečaju se lahko prijavijo vsi učitelji (katerokoli kategorije šol) in vsak brezposelni profesor in učiteljski kandidat ter končno sleherni človek, ki ga predavanja zanimajo. Prijavnino 20 din, ki je brezposelni ne plačajo, bomo pobirali ob začetku tečaja. Prosimo pa, da pohitite s prijavi, ki jih je poslali na naslov »Pedagoško društvo« *v Ljubljani, Drž. učiteljske (Resljeva cesta),* ker mora odbor zaključiti svoje priprave še pred začetkom počitnic. Zadnji čas za prijavo je 30. junij.

— V poljasnilo vsem udeležencem v Trst, na Dobrodob, na Sveto goro in na Oslavje na tozadevno predstavo. Otroci do 12. leta starosti ne potrebujejo nikakih fotografij, če potujejo v spremstvu staršev. Tudi za te je enotna cena 180 din. Prijave sprejemamo

še tekoči teden, ker moramo nato prijave s fotografijami predložiti kr. italijanskemu konzulatu in svrhu odobritve skupnega potnega lista. Kdor se še namerava udeležiti, naj se nemudoma prijavi, ker na poznejše prijave se ne bomo mogli več ozirati. Zveza bojevnikov v Ljubljani, Kolodvorska ul. 25.

— Konkurs za direktorja oficirske zadruge, objavljen v Slovincu 19., 20. in 21. maja t. l., se podaljša do 10. junija 1938.

— Duhovne veje za učitelje in tečaj Katoliške akcije. Opozorjamo, da je bilo v vabilu pomotoma izpuščeno, da bodo pri Uršulinkah v Ljubljani in sicer od 13. avgusta ob 6 zvečer do 19. avgusta ob 9 zjutraj. Prijavite se do 10. avgusta na naslov: Dom dijakin, Miklošičeva cesta 21. Vdrževalnina za 5 dni 120 din. Vse prisrčno vabljeni! — Z. K. U.

— Materame je naslov knjižice, ki jo je priredil dr. Justin. Izdala in založila Slov. krščanska ženska zveza. Cena 8 din. Plačljivo tudi v pisemskih znakih. Dobi se pri upravi »Vigredie, Ljubljana, palača Vazjemne zavarovalnice.

— Zagorijo naj kresovi dne 4. junija na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda v dokaz naše čuječnosti in v bodrilo bratom v zamejnih in obmejnih pokrajinah!

— Neoljeni apneni dušik uničuje ušil! Letošnje leto je ušivo leto. Na hmelju, sadnem drevju in vrtnem grmičju je vse polno ušil, ki uničujejo rastline. Z 2% škropivom neoljenega apnenega dušika lahko uničimo to zalego. Na 100 litrov vode vzamemo 2 kg neoljenega apnenega dušika. Dušik moramo dobro presejati, tekočino pa stalno mešati, da se dušik ne vsede na dno škropilnice. Na ta način se lahko najhitreje ter najceneje rešimo ušil. Kmetovalci, preiskujte to novo učinkovito in enostavno sredstvo proti uššem!

— Prepovedan tisk. Službene novine št. 137 objavljajo, da je državno pravdnistvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in širiti št. 108 časopisa »Radnik«, ki izhaja v Zagrebu.

— Izpremembo rodovinskega imena je dovolila kraljevska banska uprava dravske banovine Jeli Peršič, zasebnici v Ljubljani, pristojni v mestno občino Ljubljana, v Minar.

— Tivar obleke prispelo, prekrasne nove stvari, cene znano nizke. Sedaj Tivar obleke v vsako hišo, Tivar obleke za vsakogar. Glavna zaloga Anton Brumec, Ljubljana, Prešernova 54, nasproti glavna pošta.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčice«.

Ljubljana

V petek, dne 24. junija 1938.

Gledališče

OPERA: *Petek, 24. junija:* Zaprt. — *Sobota, 25. junija:* »Cavalleria rusticana«, »Glumač«. Red B. Gostuje gospa Tomašič-Iveljeva. — *Nedelja, 26. junija:* Zaprt. — *Ponedeljek, 27. junija:* »Boris Godunov«. Premiera. Premierski abonma. — *Torek, 28. junija:* Akademija češkoslovaških Orlov. Izven. *Sreda, 29. junija:* Zaprt. — *Četrtek, 30. junija:* »Manon Lescaut.« Red Četrtek.

Prireditve in zabave

Nocojšnja produkcija drž. konservatorija je zadnja v tekočem šolskem letu. Začetek ob 7. Vabimo starše in prijatelje naše glasbene mladine, da v obilnem številu posetijo nocojšnjo, zadnjo produkcijo konservatorija.

Za nedeljski koncert češkoslovaških pevcev, ki so združeni in akademskem zboru Moravne v Brnu, bodo vsopnice na razpolago od danes naprej pri blagajni kina Union. Cene so od 25 din navzdol. Zbor vodi dr. Josip Veselko in stoji na jako visoki umetniški stopnji. Program je izbran in obsega dela najboljših čeških skladateljev. Koncert Moravane je v nedeljo 26. t. m. ob 9 zvečer v veliki unionski dvorani.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmajer, Sv. Petra cesta 78.

1 Prihod ameriških izseljencev v Ljubljano. Iz Pittsburgha je odpotovalo v staro domovino 110 izseljencev, med temi 80 članov »Srbske narodne zveze« *in 30 Slovincov, članov »Slovenske narodne ednote«.* V Newyorku so se 15. t. m. vkrcali na parnik »Aquitania«, last družbe Cunard-Line. Slovenci so po pristanku v Havru odpotovali v Pariz, Srbi pa so nadaljevali vožnjo v domovino čez Jesenice. Včeraj ob 8.50 so prispeli z brzovlakom v Ljubljano. Na glavnem kolodvoru so jih pozdravili in jim želeli dobrodošlico v imenu mesta Ljubljane župan gospod dr. Adlešič, ki so ga izseljenci prisrčno pozdravljali kot starega znanca. V imenu izseljencev se je zahvalil vodja Kristoforovič, ki je omenil, da so med njimi izseljenci, bivajoči v novi domovini že nad 40 let. Dalje so izseljence tople pozdravili v imenu Rafaelove družbe p. Zakrajšek in v imenu gospoda bana izseljenski referent gosp. Fink Godba »Zarje« *je ob prihodu in odhodu zaigrala dva komada. Izseljenci so nato nadaljevali vožnjo proti Belgradu.*

KINO KODELJEVO Tel. 41-64

Danes in jutri ob pol 9. uri dva vefilma

Čar Kalifornije Luis Trenker

Ljubim te (Anabella)

1 Bolgarski rudarski inženirji pridejo v nedeljo, 26. junija, z osebnim vlakom ob 9. v Ljubljano. Na postaji bodo sprejeti od strokovnih inženirskih združenj in oblastev. Opoldne jim bo inženirsko združenje priredilo kosilo v hotelu Bellevue. Bolgari so na potovanju po jugoslovanskih rudnikih že od 15. junija. V teku celega potovanja preko Niša, Sarajeva, Dubrovnika, Splita in Zagreba so bili povsod tako od javnosti, kakor od oblastev najpriširneje sprejeti. Pričakovati je, da se bo tudi naša javnost udeležila sprejema na postaji, da s tem pokaže, da je Ljubljana središče bratskega slovenskega naroda. Bolgarski gostje odidejo že v nedeljo zvečer z brzovlakom ob 20.50 na Bled.

1 Sedežna družina vabi svoje žlane, rojake in prijatelje blagopokojnega župnika msgr. Josipa Abroma iz Pevme, da ga sprejmejo na njegovi zadnji poti. Pogreb bo danes ob štirih popoldne izpred miriške veže na Vidovdanski cesti.

1 Zahvala. Vsem prijateljem, znancom in številnim čestilcem, ki so prisostvovali pri predstavi »Treh mladenec« *ob moji 80. letnici, se tem polom najvrdaneje zahvaljujem za čestitke in darila, ki sem jih bil deležen ta dan. Še enkrat vsem prav lepa hvala. Papa Danilo.*

1 Celodnevni izlet šentjakobčanov v Županovo jamo pri Gosuplem prireditelj organizacija JRZ skupno s članstvom prosvetnega društva oziroma fantoveškega odseka in deklisnega krožka v nedeljo dne 3. junija. Maša na izletu. Odhod z vlakom ob 7.48, vrnitev ob 20.03. Skupni stroški 20 din s kosilom. Prijavite se pri svoji organizaciji!

1 Uršulinska vadnica v Ljubljani. Vpisovanje v 1. vadniški razred bo 30. junija in 1. julija. Za ostale vadniške razrede pa 1. in 2. septembra.

1 Krajevni odbor za XX. mednarodni katoliški esperantski kongres v Ljubljani. V petek 24. t. m. bo v sejni sobi hotela »Metropol« *v Ljubljani XI. redna seja krajevnega odbora za XX. mednarodni katoliški esperantski kongres, ki bo od 6. do 11. avgusta t. l.*

Zadnje vesti:

Dr. Stojadinovič pri knezu namestniku

Belgrad, 25. junija. AA. Ministrski predsednik dr. Milan Stojadinovič, ki se je snoči vrnil s svojega potovanja po Italiji, je bil sprejet v avdienco pri knezu namestniku v dvorcu na Brodu pri Kranju.

Motnje v izvozu živine v Nemčijo

Belgrad, 25. junija. m. »Jugoslovanski Kurir« *poroča, da so nemške oblasti na Dunaju skozi ves mesec junij zadrževale 25% od netto fakture za našo prodano živino na dunajskem trgu z utemeljitvijo, da naši izvozniki preveč zaslužijo. Zadrževanje 25% se je vršilo na ta način, da je Devisenstelle nakazovala našim izvoznikom samo 75% od vrednosti fakture. Ker pa tako postopanje ni določeno v obstoječem trgovinsko plačilnem sporazumu, ki ga ima naša država z Nemčijo, so naša Narodna banka in ostale pristojbine oblasti posredovale v Berlinu v ministrstvu za prehrano, da se zadrževanje 25% od netto faktur ukine. Merodajni krogi v Berlinu so obljubili, da bodo to stvar nemudoma proučili in storiili vse, da se ta nesporazum odstrani.*

Znižane voznine

— Belgrad, 23. junija. AA. Prometno ministrstvo je odobrilo 50% popust na vseh progah državnih železnic vsem udeležencem kongresa jugoslovanskega zdravniškega društva, ki bo v Ljubljani od 25. do 27. septembra t. l. Enak popust je odobril tudi članom Zveze sladkovodnih ribiških združenj in organizacij, ki se bodo udeležili zborovanja osrednje zveze sladkovodnih ribiških združenj in organizacij v Apatinu 29. junija t. l. — Dalje delegatom iz vsakega strelskega okrožja in članom uprave strelske zveze iz notranjosti, ki se bodo udeležili zborovanja uprave strelske zveze dne 26. junija v Beogradu. Članom in zastopnikom prosvetnih društev iz vse države, ki se bodo udeležili proslave 75. letnice obstoja ter blagoslovitve nove zastave hrvaškega pevskega društva Kolo v Zagrebu dne 25. in 26. junija t. l. — Otroci aktivnih orožnikov, ki bodo potovali na letovišča med Hercegovinom in Zeleniko, uživajo 75% popusta na podlagi potrđila pododbora orožniškega podporna fonda za potovanje od poljubne postaje do Hercegovine in Zelenike v času od 25. junija do 31. avgusta.

Belgrad, 23. junija. m. Za tretjo obletnico, odkar je prevzela oblast v državi sedanja vlada, objavlja današnja »Samouprava« *obširno poročilo o delovanju posameznih ministrstev, iz katerega je razvidno, da pomenijo tri leta sedanje vlade tri leta neumornega dela, naporov in uspehov na vseh straneh narodnega in državnega življenja.*

Ob 16 in 21.15 uri

Marlene Dietrich ANGEL

KINO MATICA 21-24 Znižane poletne cene!

v Ljubljani. Zaradi kratke dobe, ki nas še loči do kongresa, pozivamo vse, ki bi bili pripravljeni sodelovati pri prireditvah, da se seje udeležijo. — Vse, ki bi bili pripravljeni v času mednarodnega katoliškega kongresa vzeti na stanovanje in eventuelno na prehrano udeležence kongresa, pa naprošamo, da se prijavijo tajniku kongresnega odbora, ki bo sprejemal prijave od 19 do 20 v sejni sobi hotela »Metropol«. Po 20 se prijave ne bodo več sprejemale, ker se bo pričela seja.

1 Prosveta v Salez. Mladinskem domu na Kodeljevem javlja svojim članom in prijateljem, da se pripravja za dne 3. junija t. l. skupni izlet v Postojnsko jamo. Stroški 50 din za osebo. Razen tega si mora vsak preskrbeti 2 svoji fotografiji. Točneje informacije se dobe v pisarni ravnateljstva v Mlad. domu. Prijave se sprejemajo do vključno 28. t. m.

1 Sadržarska podružnica šiška priredi za članne ogled vzorno urejenih vrto v nedeljo, dne 26. t. m. Zbirališče je pri drevesnici g. Brecljnika na Celovski cesti 190, kjer se bo razmotrivalo ob 15 pinciranje sadnega drevja ter pokazalo pravilno sestavljanje vseh potrebnih škropil in škropljenje dreves.

1 Kuhinja v Delavskem domu bo izdajala 26., 27., 28. in 29. junija 1938 kosilo že ob 11 popoldne.

1 V Ljubljani utoni. Na Barju sedaj kosijo. Nekemu kmetu je pomagal pri košnji tudi 24letni Alojzij Cankar, iz Dvora pri Polhovem Gradcu. Delal je na travniku blizu vasi Lipe. Ob 8 mu je postalo vroče, zato se je sskel ter skočil v Ljubljano. Plavalci je znal le malo. V vodi pa ga je zadel najbrž še srčna kap, tako da si ni mogel pomagati. V nekaj trenutkih je izginil pod vodo. Drugi plavalci in kmetje so skušali mladeniča rešiti, toda v precej motni Ljubljani se jim to ni posrečilo. Truplo je izginilo na dno struge ter ga do večera še niso našli.

Jesenice

Prihod bolgarskih topilniških inženirjev. V ponedeljek popoldne prispejo na Jesenice bolgarski topilniški inženirji. Bolgari bodo gostje jeseniške industrije in si bodo ogledali vse obratne naprave. Ob prihodu tega strokovnega zbora nas posebno veeeli, da si bodo ogledali eno največjih balkanskih industrij, ki obratuje na slovenski zemlji in na najbolj severnem koncu velike Jugoslavije. Bolgari bodo vrnil obisk naših inženirjev in bo tako medsebojno spoznavanje in spoznavanje dela in gospodarstva rodilo le najlepše posledice. Na Jesenice prispejo z Bleda. Brate Bolgare na naših tleh najiskreneje pozdravljamo.

Opozorjamo na metanje letakov. Prebivalstvo radovljiškega okraja opozorjamo, da bo v prihodnjih dneh enkrat trosil letake po okraju aeroplan iz Ljubljane. Opozorilo je važno, da ne bo kdo mislil, da morda letalo meče tisočake.

Zagorje

Na mladinski tabor v Ljubljano pojde iz zagorske doline najmanj 200 oseb. Posebno zanimanje zanj kažejo okoliški kmetje, kar je spričo dela, v katero so v tem letnem času zakopani, zlasti hvalevredno. Tudi rudarji se zanimajo za to prireditve in bo tudi njih zastopstvo na taboru častno, če seveda ne bo za praznik pri rudniku predpisano delo.

Osebnosti

Belgrad, 25. junija. m. S kraljevim ukazom sta imenovana Alojzij Radič in Berta Radič, učitelja na Jesenicah, za učitelja v Koroski Beli. Z odlokom poštnega ministra so prestavljeni: na pošto ravnateljstvo v Ljubljani Franciška Zemljik s pošte Ljubljana I., na pošto Jesenice-Fužine Josipina Lakota s pošte Mojstrana, na pošto Ljubljana I. pa Pavla Višnjar in Janko Višnjar z Jesenic; na pošto Ljubljana VI. Ivana Smuc s pošte Ljubljana I.

Franco prodira dalje

Salamanca, 23. junija. AA. (Stefani) Poročilo glavnega poveljstva nacionalistične vojske: Na castelonskem odseku naše čete stalno napredujejo ter so strelkovski odpor sovražnika. Naše čete so prispelo do reke Somela na vsem njenem notranjem teku do vasi Unda, ki so jo zavzeli in od nje takoj dalje prodirali. Tudi na teruelski fronti smo strelkovski odpor nasprotnika. Naše čete so zavzele Venta della Campana, Espolón del Campo in farmo Bolo ter večje številne okoliških gručev. Vse protinapade sovražnika smo odbili in mu pri tej priliki prizadeli težke izgube. Ujeli smo 137 vojakov in zaplenili velike količine vojnega materiala.

Letalska nesreča v Franciji

Tour, 23. junija. AA. (Havas.) Po zadnjih poročilih se je z letalom, ki je padlo pri Touru na tla, ubilo 7 oseb. Med ponesrečenci je pet častnikov iz letalskega ministrstva, 1 podčastnik radiotelegrafist in 1 podčastnik mehanik. Nesreča se je dogodila ob 2 popoldni 30 km severno od Toura.

Izpod ruševin ponesrečenega letala so do sedaj potegnili 4 trupla. Na truplih so našli napol odprte padobrane, ki jih pa letalci zaradi nizke višine niso mogli več uporabiti. Vzrok nesreče še ni znan. Po pripovedovanju nekih kmetov, ki so se nahajali v bližini kraja nesreče, je v letalu eksplodiral motor.

Posveti v Pragi

Praga, 23. junija. c. Danes se je ministrski odbor ves dan posvetoval z voditelji sudetske nemške stranke. Od strani vlade se je razgovora udeležilo več uglednih članov vlade, med njimi tudi minister msgr. Šramek. Posvetovanje se je začelo ob 10.30 popoldne in je bilo opoldne le za kratek čas prekinjeno.

Zopet vesti o premikanju nemških čet na čsl. mej

Berlin, 23. junija. b. Uradno demantirajo vse vesti o gibanju nemških čet proti češkoslovaški meji. Vesti o premikanju nemških čet so se zopet razširile v Pragi. Poudarjajo, da Nemčija ni storila nobenih izrednih vojnih ukrepov.

London, 23. junija. b. »Daily Herald« *poroča iz Berlina, da bo zaplenjeno vse premoženje Judov v Nemčiji in se bo uporabilo za financiranje 4 letnega nemškega načrta. Denar nemških nearijev, ki se nahaja v inozemstvu, pa bo porabljen predvsem za nakup surovin. Nearijci bi imeli dobiti 2—3% obresti na zaplenjeno premoženje po vrednosti, ki ga bo ocenila država.*

Kino Sloga Tel. 27-30

Ob 16., 19.15 in 21.15. uri

Najboljši film sezone!

Pater Volteh

Jirina Stepičková

Rolf Wanka

Znižane cene!

Cestni in melioracijski sklad

Ustanovitev cestnih skladov

Iz pravkar objavljene uredbe o cestnih skladih posnemamo tale važnejša določila:

Ustanove se državni in banovinski cestni skladi, ki imajo skrbeti vsak za svoje ceste in sicer za izdelavo sodobnih cest, za gradbo novih in dovršitev neizdelanih cest in mostov. V ta namen predpiše minister za gradbo poseben pravilnik. Redno vzdrževanje cest ne gre v breme tega sklada razen za vzdrževanje sodobnega cestništva. V ta namen se odvajajo iz drž. sklada 3% v zopet nov sklad: Sklad za vzdrževanje sodobnih cestništva.

Skladi so samostojne pravne osebe in prosti taks in davščine (tudi samoupravnih). To velja tudi za najemanje posojil, katere more najemati gradbeni minister na osnovi dohodkov cestnega sklada v tu- in inozemstvu, lahko pa najamejo tudi banke iz svojih skladov. Če dohodki teh skladov ne bi bili zadostni za službo teh posojil, se morajo v proračune vnašati potrebni zneski. Obveznice teh posojil imajo značaj javnega kredita in so proste taks itd.

Dohodki drž. sklada

1. Dve tretjini gotovine in vseh letnih dohodkov dotedanjega drž. sklada za javna dela (razen dohodkov od dotacij fin. ministrstva).

2. Letne davščine: a) potniški avtomobili 200 dinarjev, b) motocikli 50 din, c) motocikli s prikolic 75 din, d) bicikli 10 din, e) fajakerci in vozovi na peresih 50 din, f) navadni vozovi brez peres razen onih, ki redno služijo za potrebe kmečkega gospodarstva 40 din in g) dvokolesa za tovrstni promet 20 din.

3. Dajatev inozemskih avtobusov po višini prevoženih kilometrov in oseb po posebnem predpisu gradbenega ministrstva.

4. Vse prispevke za prekomerno izkoriščanje državnih cest, ki se pobirajo po uredbi o izrednem izkoriščanju cest.

5. Dohodki po čl. 101 tarifne postavke zakona o taksah v točki 1 pod 3. (od prevoza potnikov po avtobusih) in po točki 2 pod b) za prevoz prtljage in od vrednosti vozovine pri motornih vozilih (vse na osnovi izprememb in dopolnil v zadnjem finančnem zakonu).

6. Potniške takse za železniške prevoze blaga v vagonih tovornih. Ta taksa se plača v znesku 15 din od vagona, za vag. pošiljke premoga, kamena, peska, opeke, rude in ambalaže (porabljen) 10 din za vagon. Ta taksa se plača pri izročitvi za prevoz, pri vag. pošiljkah iz inozemstva pa pri izdaji. Plača se ta taksa tako, da se nalepijo na tovrstni list posebni kolki, ki se imenujejo taksa za cestni sklad. Za to blago se nadalje plača prispevek za prekomerno izkoriščanje cest izven kraja, kjer je bilo blago razloženo. Državne pošiljke te takse ne plačajo.

7. Dohodki od prodanega materiala, sadja, sena, reklame itd. na drž. cestnem zemljišču.

8. Dohodek, katerega plačajo lastniki nepremičnin od drž. cestah s sodobnim cestništvom t. j. iz lesenih ali kamenitih kock, s cementnim ali bitumenskim spojinim materialom, za povečano vrednost nepremičnine, računajoč v krajih do 5000 prebivalcev do površine 1000 m² po 5, v ostalih naseljih do površine 5000 m², izven naselij do površine 10.000 m² po 1 dinar od 1 dolžinskega metra fronte nepremičnin letno, za površino nad maksimalnim zneskom se plača še polovica te davščine. Ostali lastniki nepremičnin iz teh obmejnih na razdalji 250 m, računajoč od meje cestnega zemljišča, plačajo polovico, na razdalji do 500 m pa četrtino dajatve.

Davščina te točke ne more pa presegati zneska letnega davka (zemljarine — osnovni davek) dotične parcele.

Drž. in ban. posestva, pašniki, neplodna zemljišča so prosta te davščine.

9.1% od prodajne vrednosti nepremičnin, ki se nahajajo poleg drž. cest s sodobnim cestništvom v krajih nad 5000 preb. do 1000 m² površine, v ostalih naseljih do 5000 m² površine in izven naselij do 10.000 m² površine, za površino nad to maksimalno se plača še polovica te davščine. Ob priliki prodaje ostalih nepremičnin izza teh mejnih na razdalji do 250 m, računajoč od meje cestnega zemljišča se plača polovica, na razdalji do 500 m četrtina dajatve.

Melioracijski sklad

Ministrski svet je predpisal nadalje tudi uredbo o ustanovitvi melioracijskega sklada. Dohodki tega sklada bodo služili za dela na zaščiti od povodnj, odvajanje voda, napajanje z vodo, dela na regulaciji rečnih tokov in dela na izgraditvi objektov za preskrbo z vodo.

Tudi melioracijski sklad je samostojna pravna oseba, ki bo lahko najemala v državi in inozemstvu posojila.

Dohodki sklada

1. Ena tretjina gotovine in vseh letnih dohodkov sklada za javna dela, osnovanega leta 1934.

2. Dohodki od prodaje drž. zemljišč, ki so že bila meliorirana ali bodo meliorirana z drž. sredstvi ali s sredstvi tega sklada, pa doslej niso bila zavzeta po kmet. ministrstvu in drž. ter samoupravnih kmet. ustanov.

3. Del restitucije davka na zemljišču, ki so že meliorirana ali bodo meliorirana z državnimi ali ban. sredstvi ali sredstvi tega sklada.

4. Vodni prispevek, odmerjen za vse naprave za izkoriščanje vodnih sil, in sicer letno: hidroelektrične naprave 5 din za vsako instalirano konjsko silo,

plovni mlini po 500 din za vsak kamen, vodni mlini (potočni mlini in mlinčiki) z več kot 1 kamnom po 30 din za vsak kamen,

stope po 10 din od stope, žage po 90 din za vsako rezilo.

5. Dohodki od taks za prodajo licit. elaboratov za hidrotehnična dela.

6. Dohodki od pogodbenih taks za izvrševanje hidrotehničnih del.

7. Dohodki od kazni za prekršitve pogodb za dela.

Kazni po čl. 70 in 71 zakona o izkoriščanju vodnih sil iz 1931, razne kazni po predpisih zakona o vodnem pravu.

8. Obresti od glavnice sklada.

10. Odplačilni obroki danih posojil sklada.

Restitucija davka za meliorirana zemljišča.

Najdalje v roku 3 let po uveljavitvi te uredbe se mora izvršiti, v kolikor to še ni bilo storjeno, obnova klasičnega vseh zemljišč, ki so že meliorirana z drž. in ban. sredstvi ter ugotoviti pripadajoča restitucija davka po predpisih

10. Dohodki od mostnine na drž. cestah. Mla. svet lahko dovoli s koncesijo zgraditev stalnega mostu, za katerega prehod se lahko pobira mostnina za gradbo in vzdrževalne stroške.

11. Dohodki od najemnin, plačanih od podjetij za porabo drž. gradbenih strojev za ceste.

12. Dohodek od zavrženega gradbenega inventarja in materiala.

13. Dohodek od taks za prodajo licitac. elaboratov za izdelavo drž. cest in objektov na njih, ki se plačajo v gotovini.

14. Dohodki od pogodbenih taks za gradbo in popravilo drž. cest in objektov na njih, ki se morajo plačati v gotovini.

15. Dohodek od pogodbenih kazni podjetij po splošnih pogojih za drž. ceste in objekte na njih.

16. Obresti od glavnice tega sklada.

Dohodki ban. skladov

1. Vse prispevek za prekomerno izkoriščanje ban. cest.

2. 50% odkupnine osebnega dela na prejemke drž. aktivnih in upok. uradnikov ter uslužbencev v državi kakor tudi državnih uradnikov in uslužbencev v inozemstvu. Osebnostno se plača v denarju, kdor hoče, pa jo lahko tudi odsluži z delom.

3. 25% odkupnine osebnega dela na ban. cestah po zakonu o nedrž. cestah in njegovih dopolnitvah, izvenzemski odkupnine po točki 2.

4. Denarne kazni po čl. 36 in 37 uredbe o zaščiti javnih cest itd., v kolikor ne gredo v posebni prometni sklad.

5. Takse na šoferske legitimacije in za izdajanje koncesij avtobusnim podjetjem.

6. Takse na zavarovalne premije motornih vozil.

7. Isto kot pri drž. skladu.

8. Dohodek, ki ga plačajo lastniki nepremičnin vzdolž ban. cest s sodobnim cestništvom, računajoč v mestih nad 5 tisoč prebivalcev do površine 5000 m² po 0,50, izven naselij do površine 10 tisoč m² 0,30 od enega dolžinskega metra fronte nepremičnine letno, za površino nad to maksimalno višino se plača še polovica te davščine. Ostali lastniki nepremičnin iz ene, teh mejnih nepremičnin na razdalji do 250 km plačajo četrtino te dajatve na višino zemljarine — osnovnega davka in na plodna zemljišča.

9. Isto kot pri drž. skladu.

10. Isto kot pri drž. skladu kakor tudi vse nadaljnje točke so iste kot pri drž. skladu, seveda tako da veljajo za banovino (do točke 16. dohodkov).

Iz dohodkov drž. sklada se lahko da največ 10% za banovinske ceste. Te vsote dodeli minister ban. skladom.

Vterjani in plačani prispevek avtobusov in avtomobilov, ki vozijo po drž. in ban. cestah se razdeli drž. in banovinskim cestnim skladom po obstoječi uredbi o izrednem izkoriščanju cest.

Nato določa nova uredba posamično, za katere vse izdatke se lahko porabijo dohodki drž. cestnega sklada. Dana je tudi možnost za najemanje strokovnjakov, ki niso drž. ali ban. uslužbenci, za sodelovanje.

Davek na premije mot. vozil

Z novo uredbo je uveden tudi davek na premije za zavarovanje motornih vozil. Ta davek plačujejo vsa zavarovanja motornih prevoznih sredstev. Davek znaša 10% bruttopremije za to zavarovanje, katero plačujejo zavarovalnice. Zavarovalnice se plačujejo najkasneje dva meseca po koncu koledarskega leta. Za prekršitve tega so določene kazni.

Med predhodnimi določili je važno, da se šele tedaj vnašajo dohodki iz sedanega drž. sklada za javna dela, ko bodo izpolnjeni razne obveznosti tega sklada. Predvsem gre tu za izdatke iz posojila 55 milij. din na osnovi odloka št. 461/35, nadalje še 4 posojil: 57, 70, 16 in 5,8 milij. din. Nadalje gre za izdatke za obrestno in amortizacijsko službo milijardnega posojila iz l. 1935., v kolikor gre za doslej izdane obveznice. Uredba stopi v veljavo z objavo v Službenih novinah, obvezno moč dobi pa 1. julija 1938.

Slavnosni koncert Akademikega zbora

Ko je pred kratkim obiskala našo prestolnico zopet večja skupina bolgarskih gostov, je priridel za to priliko naš priznani Akademiki pevski zbor pod vodstvom svojega dirigenta Franceta Marolta koncert v veliki Unionski dvorani. Času in priliki primerno je povezal v svoj spored izbrane priredbe slovenskih narodnih pesmi.

In ko se je oglasila za uvod udarna Adamičeva »Napisnica«, ki je nato sledilo v prvem delu šest pesmi, pretežno s severozahodne pokrajine naše dežele. Stiri Maroltove priredbe so povzemale ponajveč ličična občutja, a se oslonile deloma tudi na ljudsko dramatik: »V kloster bi šla«, »Ljubi konja jaše«, »Kaj bi jaz tebi dal«, »Visoki rej«. Bogata narodna epika je zaživela v Tomčevem »Pegazu in Lambergarju«, nekam trpka dovornost in veselost pa v Kocjančičevem »Vinskem bratu«. — Drugi del so sestavljale pesmi bolj z južnovzhodnega slovenskega ozemlja in so nekam odmaknjeni, a vendar z druge strani kot za ravnotežje zopet toliko močnejše v prirodosti zagledani značaj tega našega človeka prikazuje Tomčeve »Marija in mlina«, »Svateke pesmi«, »Zeleni Jurij« — Maroltovi »Kangalilejska občeta« in »Ribniška« ter Devova »Florsarska«. Zaključek sporeda pa je tvorila vznesena Tomčeva »Napojnica«.

Vse pesmi sporeda so nam bile že poznane s ponovnih koncertov tega moškega zbora in tako se je mogel poslušalec bolj kot v strukturo in značaj posameznih pesmi poglabljati tokrat v njih zasnetek ter v način obdelave; nadalje pa mogel slediti tudi različni moči učinkovanja na poslušalstvo enako kot na množno oblikovanja pevcev samih. Značilen je bil pri izsledku, kako vsaj v bitnih potezah še vsemu kake pot naturalistično pojmovanje, bodisi prirejanju same

vzdrževanje izvršenih melioracijskih objektov. Če so izvršena dela bila le z drž. in ban. sredstvi, potem pride del restitucije davka, ki odpada na investicije, v melioracijski sklad.

Posojila vodnim zadrugam

Iz melioracijskega sklada se bodo dajala posojila vodnim zadrugam za izvrševanje del po 3% do največ 20 let. Izplačilo anuitet bo zagotovljeno iz letne odmere vodnega prispevka, v kolikor odn. zadruga nima restitucije davka, ki odpade na investicije. Prispevke pobirajo davčne oblasti obnem z davki. Posojila se dajo vsako leto samo do ene četrtine rednih letnih dohodkov sklada, neangažiranih za anuitetno službo po sklenjenih posojilih.

Podpore iz sklada

Iz melioracijskega sklada se bodo dajale podpore za:

1. Za dela na zaščiti od povodnj, regulacijo rek in potokov, ureditev hudournikov, v kolikor je to izvajanje potrebno zaradi regulacije vodnega toka, za dela na zgraditvi jezov in odvod vode z zemljišč — največ 80% odobrene proračunske vsote, če da banovina 10%, ostalih 10% pa zainteresirane občine in ustanove ter lastniki zemljišč in ogroženih objektov.

2. Za dela za preskrbo z vodo — največ 60% odobrene proračunske vsote, če da banovina 15%, interesi pa tudi 15%.

3. Za dela na namakanju in naplavljanju zemljišča — največ 50, banovina 25, interesi 25%.

Podpore v te svrhe se ne morejo dajati iz dohodkov sklada, ki so bili dobljeni s posojili in smejo letno znašati največ četrtino rednih letnih dohodkov sklada.

Naročite takoj »Slovenca«

ali pa kupujte in nabirajte 50 rdečih žigov, ki so na vsakem izvodu »Slovenca« ob delavnikih, oziroma tiskanih izrezkov, ki so v nedeljski prilogi »Slovenca« v prodaji.

Tudi če sedaj začnete zbirati nagradne žige oziroma izrezke, jih boste lahko 50 nabrali, ker lahko od istega dne pošljete več žigov.

Še bolj enostavno pa je, da naročite »Slovenca« pri zastopniku »Slovenca« v Vašem kraju, oziroma upravi »Slovenca« v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6. Če ste reden naročnik, vam ni potreba zbirati žigov, ampak boste imeli brez nadaljnjega pravico do nagradnega žrebanja, ki bo 15. julija 1938 za naročnike »Slovenca« in pa za vse one, ki nam pravočasno, to je do 12. julija, pošljete 50 izrezkov žigov.

152 bogatih daril, ki so vredna nad 100.000 dinarjev

Vam nudi najboljši slovenski dnevnik »Slovenec«, zato ga brez odlašanja naročite!

Sreča te čaka, um ti je dam, našel jo boš, če nisi zaspan!

Lastništvo »Slovenca«

Pri odloku, ki ga izda o podpori gradbeni minister v sporazumu s kmet. ministrstvom in v soglasju z ministrskim svetom, mora upoštevati javni interes in važnost del z gospodarskega socialnega in zdravstvenega stališča. Prispevki interesev so lahko tudi v naravi ali v delu. Če stanje dela manj, se denar vrne nazaj v sklad.

Za vsa dela je potrebno: 1. da je načrt odobren od pristojne drž. oblasti, 2. da je izdano vodopravno dovoljenje za izvršitev projektov, 3. da je urejeno vprašanje vzdrževanja izvršenih del.

Vsa dela nadzorujejo pristojni drž. tehniški organi. Uredba tudi natančno določa, kateri stroški del se lahko krijejo s tem skladom.

Ustanovitev hidrotehnične sveta

Kot posvetovalni organ gradbenega ministrstva se osnuje hidrotehnični svet, v katerega morejo priti: predstavniki zainteresiranih ministrstev, banknih uprav, tehničnih in kmetijskih fakultet, vodnih zadrug, Združenja jugslov. inž. in arhitektov ter Združenja agronomov. Člane imenuje gradbeni minister. Uredba stopi v veljavo dne z objavo v Službenih novinah, obvezno moč dobi 1. julija.

Mnogo določil uredbe je sličnih določilom uredbe o cestnih skladih.

mu, bodisi prednašanju in dojamaju. In brez namigavanja je ugotoviti, da prevladuje v skladbah naturalistični način oblikovanja ter da prav one skladbe, ki gredo v tem pogledu v ekračnost, dosega pri poslušalstvu največji uspeh. Pesmi, ki jih je oblikovalec gradil na podlagi asociativnih predelav po stvarih in dogodkih iz vsakdanjega, oprijemljivega sveta (turisti, rej. očet, flosarjenje) itd. ter takemu dogodku podredil tudi glasbeno obliko, so bile na koncertu v premoči — tako pri izvajalcih kot pri poslušalcih — in je vse to samo dokaz, kako globoko smo vstopili še v naturalistični impulz zadnjega časa.

Podajanje je bilo na visoki umetniški stopnji. Ker so vse podane skladbe prešle pevcom že v kri in ker je bilo celotno razpoloženje na koncertu nekako svobodno in sproščeno, so se pri prednašanju predali pevci predvsem svobodno tudi značajski sklad in lastnemu notranjemu utripanju in to je rodilo pravi učinek. Podajanje je bilo lahkonotno in sigurno, ter je slo nelo na doživljanju, ki je dalo svojo prepričljivost. A tudi glasovna gmota se je sprostila in zato je zavznela zborna zvočnost v polnem obsegu. Zopet se je izkazalo, da je ta kolektivni instrument odličen po vsestranski zvočni kakovosti in da je prožen v podajanju, ko se zna podrežati dirigentovi volji, usmerjeni iz dirigentovega osnovnega razumevanja in čustvenega doživljanja. In zopet je bil končni vtis, ki je ostal poslušalcu v zavesti potem, ko je izzvenel poslednji akord, da je to mlado pevsko zborstvo telo sposobno posredovati visoka in rena umetniška doživlja, da zmoro po inteligentni svojstvenosti zajemati podane umetnine v njih globinah in jih čim dosledneje podajati — da pa je uspešnost njegovega umetniškega delovanja in razvijanja enako kot povsod zavisna od življenjske moči, vztrajnosti in napetosti nikdar počivajoče, nevidne duhovne biti, po kateri se oblikuje in od katere zavisijo vse to znanje, vidno umetniško delo.

Borza

Dne 23. junija 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je za tečaj marke začela intervenirati Narodna banka. V Ljubljani je beležila 15,50 blago, v Zagrebu pa je popustila na 15,35—15,53, v Belgradu na 15,162—15,5162. Nadalje je beležila v Zagrebu za konec junija 15,2250—15,4250, za sredo julija 15,0550—15,2550, za konec julija 14,90—15,10, za sredo avgusta 14,9250—15,1250, za sredo in konec septembra ter konec oktobra 14,90—15,10.

Angleški funt je ostal neizpremenjen v Ljubljani na 238 blago, v Zagrebu in Belgradu na 237,20—238,80.

Grški boni so beležili v Zagrebu 28,58—29,28, v Belgradu 28,90—29,60.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.749.978 din, v Belgradu 4.666.000 din, Belgrad beleži v efekti prometa 2.148.000 din.

Ljubljana — tečaji s primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2402,66—2417,26
Berlin 100 mark	1745,53—1759,40
Bruselj 100 belg.	735,45—740,51
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	214,55—216,61
Newyork 100 dolarjev	4305,51—4359,83
Pariz 100 frankov	120,46—121,90
Praga 100 kron	151,03—152,14
Trst 100 lir	227,44—230,52

Curih. Belgrad 10, Pariz 12,1225, London 21,57, Newyork 455,375, Bruselj 73,825, Milan 21,90, Amsterdam 241, Berlin 175,30, Dunaj 37, Stockholm 111,20, Oslo 108,37, Kopenhagen 96,30, Praga 15,20, Varšava 82, Budimpešta 86,50, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,51, Buenos-Aires 113,50.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 97—98,50, agrarji 95—61, voj. škoda promptna 470—473, begl. obveznice 89—90, dalmatinski agrarji 89—90, 8% Bler. pos. 96—97, 7% Bler. pos. 91—92, 7% posojilo Drž. hip. banko 99—100, — Delnice: Narod. banka 7,250—7,300, Trboveljska 190—200.

Zagreb. Drž. papirji: 7% investic. posojilo 97,50—98 (97,50), vojna škoda promptna 469—471 (471), begl. obvezn. 88—89,75, dalmat. agrarji 88—89,50, 4% sev. agrarji 60 blago, 8% Blerovo posojilo 96—97 (96,25), 7% Bler. pos. 90—91 (90), 7% pos. Drž. hip. banko 99 denar. — Delnice: Trboveljska 185—190, Gutmann 60 blago, Tov. sladkorja Bečkerek 600 blago.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 98,50—99 (99), vojna škoda promptna 474,25—475 (474,25, 472,25), begl. obveznice 89,50—89,75 (89,75), dalmat. agrarji 89—89,50 (89,50, 89,25), 4% sev. agrarji 60—60,25 (60), 7% Blerovo posojilo 91,50—92, 7% posojilo Drž. hip. banko 99,50 denar (100), 7% stab. posojilo 99 blago. — Delnice: Narodna banka 7,320 blago, Priv. agrarna banka 225—226 (226, 225).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč. srem. 247,50—250, ban. 242,50—250, bč. potiska 250—252,50. — Vse ostalo neizpremenjeno. — Tendencia: pšenica mirna, za ostalo neizpremenjeno. — Promet srednji.

Živina

Živinski sejem v Blanci v kraju Brežice 13. junija. Cene: voli 4—5, junci 3,50—4,50, krave 2,50—3,50, telice 3,50—4,50 din za 1 kg žive teže.

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Kranju 20. junija t. l. Dogon: 51 volov, 20 krav, 22 telet, 3 junci, 4 biki, 11 ovc, 79 svinj in 70 prašičev. — Cene: Voli I. vrste 6,50, II. vrste 6, III. vrste 5, telice I. vrste 6, II. vrste 5,50, III. vrste 5, krave I. vrste 5, II. vrste 4,50, III. vrste 4, teleta I. vrste 7,50, II. vrste 7, prašiči šepharji 10,50, prašiči pršutarji 8 din za 1 kg žive teže. Goveje meso I. vrste prednji del 10, zadnji del 12, II. vrste 10, III. vrste 9, svinjina 18, slanina 17, svinjska mast 18, čisti med 22, neoprana volna 28 do 32 din, oprana volna 35—38, goveje surove kože 12, telečje surove kože 12, svinjske surove kože 8 din za 1 kg. — Pšenica: 250, ječmen 240, rž 265, oves 225, koruza 160, fižol 175—250, krompir stari 100, krompir novi 300, lucerna 2000, seno 75, slama 50—60, jabolka I. vrste 1000, II. vrste 800, češnje suhe I. vrste 1200, II. vrste 1000, III. vrste 800, pšenična moka 425, koruzna moka 225, koruzni zdrob 275, ajdova moka 475 din za 100 kg.

Občni zbor Socialnoekonomskega instituta v Ljubljani je bil v sredo zvečer v Delavski zbornici pod predsedstvom vseučiliškega profesorja g. dr. Andreja Gosarja. Na njem so bila podana poročila o prvem poslovnem letu, o finančah instituta ter o glasilu instituta, reviji Tehnika in gospodarstvo. Institut žbore trenutno 63 članov. Nadalje je občni zbor obravnaval smernice za nadaljnje delo ter so bili izvoljeni v upravo ponovno dosedanj funkcijarji s predsednikom gosp. dr. Andrejem Gosarjem na čelu. Zeleti je, da bi delo instituta bilo postavljeno na še širšo podlago ter da bi zlasti dobil dovolj materialnih sredstev za uspešno delo.

Dobave. Gradbeni oddelek ravnateljstva drž. železnice v Ljubljani sprejema do dne 24. junija ponudbe za dobavo kompletnega predsignala in dveh progovnih telefon

Voda obrača vojno srečo

Nekaj zgodovinskih spominov ob sedanji povodnji Rumene reke na Kitajskem

Kakor poročila dan za dnem veleljajo, se povodenj Rumene reke na Kitajskem vsak dan bolj razliva. Japonci seveda trde, da so povodenj nastal povzročili Kitajci, da bi zadržali japonsko napredovanje v kitajsko deželo. Kitajci pa trde, da so krivi Japonci, ker so z bombami nasipe poškodovali. Ko je sedaj prišla zaradi deževja visoka voda, nasipi niso več vzdržali, nakar se je zgodila ta nesreča. Kakor smo že rekli, je najbolj verjetno, da so bili nasipi že prej več ali manj zanemarjeni ali celo poškodovani, nakar jih je narasla vodna sila razdejala in je nato nastopila nesreča.

V okrožju krajev Kajfeng in Čengčav stoje vode Rumene reke več ko 4 metre nad zemljo, zaradi česar japonske čete res ne morejo nikamor naprej. Rumena reka in reka Jangeekiang sploh večkrat menjata svoji strugi. Takrat se dogajajo take velikanse nesreče, kakršna je tudi sedanja. Leta 1931. na primer je bila taka povodenj, da je bilo takrat 28 milij. Kitajcev brez strehe, na stotine teh nesrečnikov pa je utonilo. Tudi takrat je zraven povodnji divjala v deželi vojska, takrat je bila državljanska vojska. Isto se je zgodilo leta 1905., ko je prestopila bregove reka Jangeekiang.

Najsi je tudi sedaj gola naravna nesreča kriva, da so se vode razlile po južni Kitajski in uničile Kitajce in Japonce, ali pa so eni ali drugi krivi tega dogodka, dejstvo je, da je tudi sedaj voda postala važno orožje, s katerim mora računati tudi mogočna japonska armada. Voda in povodenj namreč v vojskovanju ni nič novega. Dežele, ki imajo take vode, so že večkrat doživele, da so njihovi branilci na napadalec spustili vodo, ki se ji napadalec ni mogel ustavljati. Nekaj primerov!

Ze rimski pisatelj Tacit poroča, kako težko so se Rimljani bojevali z Batavijci, ki so nekaki predniki sedanjih Holandcev. Ze takrat je tedanja holandska dežela z nasipi bila zavarovana pred morjem, da ni udarilo v deželo. Ko so Rimljani začeli osvajati deželo in se jih Batavijci niso mogli drugače otresti, so šli in pretrgali nasipe, da je morje zalilo nizozemsko nižino. Tako rimske legije niso mogle nikamor naprej. Tega orožja se je Nizozemska večkrat posluževala.

Ko so Španci vladali na Nizozemskem, se je ljudstvo uprlo španskim tlačiteljem ter šlo v boj za svojo svobodo. Španci pa so bili vojaško mnogo močnejši in bi bili Nizozemce brez posebnih težav zadušili. Toda Nizozemci so šli in razdejali nasipe ter v deželo spustili morje. Tako so Španci bili povsod obdani od morja. Nizozemci pa so jih sedaj mnogo laže napadli. Tako je bila kmalu zlomljena španska moč na Nizozemskem.

Tudi francoski kralj Ludvik XIV. je hotel Nizozemce ukrotiti. Ti so se hudo branili. Ko pa jim nobena druga stvar ni pomagala, so šli in predrli nasipe ob morju ter je nato morje pregnalo francoske vojske iz dežele. Francozi pa so se večkrat bojevali z Holandsko. Tako je bilo tudi v vojskah ob francoski revoluciji. Takrat je francoska revolucijska vojska marširala na Nizozemsko. Holandski kmetje so v svoji stiski tudi sedaj predrli nasipe, da je morska voda zalila njihove kraje in zadržala Francoze. Zgodilo pa se je, da je ponovi nastopil hud mraz. Voda je kmalu zamrznila. In nato so francoske čete pod poveljstvom generala Pichegruja kar po ledu marširale v deželo ter nenadno zasedle Amsterdam. Tako so leta 1794. Francozi uničili nizozemsko samostojnost. Toda leta 1815. je Nizozemska bila zopet samostojna.

Tudi v svetovni vojski je voda mnogokje bila važno orožje branilca zoper napadalec. V tem oziru je zlasti zanimivo bojevanje Nemcev v Belgiji, ki je bila od Nemcev leta 1914. brez vojne napovedi napadena in zasedena. Le majhen kos Belgije se je še branil. Belgijcem so prihiteli na pomoč Francozi, ki so držali postojanke ob reki Izeri, kamor so Nemci naglo in silovito prodrali. Vse je kazalo, da bodo Nemci tudi tukaj pomandrali belgijsko in francosko silo. Toda prišlo je, česar Nemci niso pričakovali.

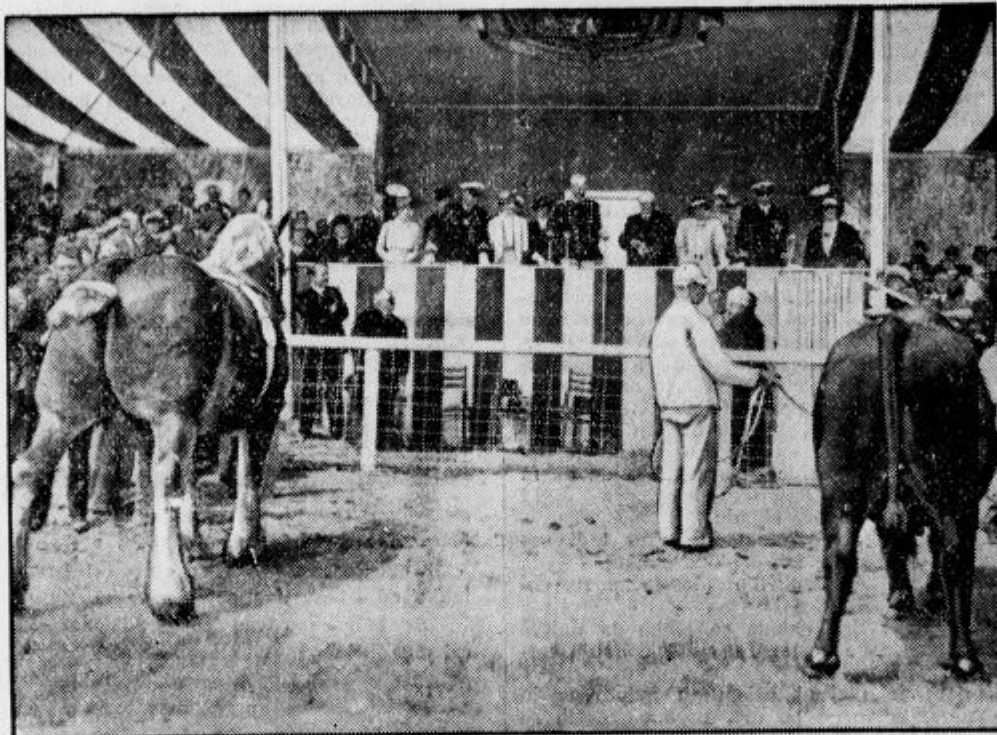
Bilo je konec meseca oktobra, ko so Nemci pridrli ob Izeri že da kraja Ramskapelle in do Pervyse. Dne 28. oktobra so Nemci znova nasko-

tili francoske in belgijske postojanke. Ze so vzeli železniško postajo Pervyse, nakar so se nemške čete valile že proti obmorskemu nasipu.

Medtem je močno deževalo. In Nemcem se splošno ni prav nič čudno zdelo, da postaja zemlja na bojišču tako silno vlažna in mokrotna. Vedno bolj so gazili v blato in močvirje. Dne 30. oktobra so med reko Izero in med obmorskim nasipom stale že velike mlake. Te mlake so pa naglo rastle. Šele sedaj se je Nemcem posvilo, da so Belgijci predrli morskii nasip ter spustili v deželo morje. Belgijska zemlja se je začela utapljati v morskii vodi, z njo pa seveda nemška armada. Voda je prihajala od morske strani ter se razlivala proti jugu. Belgijci pa so na južni strani močno zavarovali in zadelali železniški nasip, da ni spuščal skozi nobene vode. Tako je vsa iz morja došla voda ostajala med morjem in železniškim nasipom, torej tam, kjer so stali Nemci, ki bi bili ob morju radi Belgijce in Francoze zajeli in uničili. Tako je morska voda, ki ni imela odtoka na jug, vedno narasčala. Nemške napadalne kolone so stale v globoki vodi in lačne prezebale, ker živeža jim ni mogel prinesiti nihče. Vedno bolj so se nemški vojaki pogrezali v morskii močvaru

in vodo. Ni bilo več govora, da bi od Ramskapelle in Pervyse udarili naprej v kraj Fournes ter tako vso belgijsko fronto razbili. Morje, ki so ga Belgijci poklicali v deželo v svojo pomoč, je premagalo najmočnejše orožje. Nemci so izgubili vse zveze, v močvarah so se utapljale živali in ljudje, udarili so se lahki in težki topovi, ranjenci so bili v nevarnosti, da bodo vsi utonili.

Dne 31. oktobra je nemško armadno vodstvo moralo veleti umik iz zavzetih krajev. Povsod, koder so se Nemci umikali, je prežala nanje voda, ki je rastla in rastla. Kmetije so izginjale v morskii valovih, toda na teh kmetijah ni bilo nikogar več, ker so se močje borili zoper Nemce, ženske pa so pebegnile ali pa so jih Nemci že odvedli v taborišča. Nemški vojaki, ki so dotlej zmagovali, so jokali od jeze, vendar vse ni nič pomagalo. Dne 1. novembra leta 1914. je bilo že na vsej fronti jasno, da je morje zmagalo in da so v tej veliki bitki bili končno premagani Nemci. In takrat je na zahodnem bojišču nastal velik preokret. Ko bi bili Nemci takrat zmagali, bi bilo vojske kmalu konec in Nemčija bi bila slavila zmagovalce. Voda pa je sprevrgla vojno srečo v poznejši poraz.

Z velike kmetijske razstave na Danskem. Danski kralj si ogleduje razstavljeno živino in konje danske pasme.

Nevaren požar v pariškem muzeju Louvre

Nad slovečo slikarsko galerijo v pariškem Louvru je v torek ob 7 zvečer nastal nevaren požar. Sprva je vse kazalo, da bo požar utegnil pokončiti slavni muzej ali pa vsaj znatno poškodovati slike neprecenljive vrednosti, ki so v njem spravljene. Vendar se je gasilec s skrajnim naporom posrečilo, da so v pol ure požar v toliko omejili, da ni bil več nevaren.

Goreti je začelo v paviljonu de Tremouille. To poslopje spada neposredno k Louvru ter stoji nasproti Port du Carusel, ki je ob Seini. V paviljonu de Tremouille so prejšnji dan delavci nekaj popravljali, zlasti pa so obnavljali paviljonovo streho. Delavci so delali do 5 popoldne. Pri svojem delu so rabili tudi plamen in kisik. Morda, tako si razlagajo vzrok požara, so pri tem delu delavci s plameni prišli v stik z lesenimi deli paviljonove strehe, ki je začela tleti, ne da bi bil kdo to opa-

zil. Ko so delavci ob 5 popoldne odšli od dela, je silen veter morda razpihal tleči ogenj v velik požar. Ko je ogenj izbruhnil, so planili čez streho do sedem metrov visoki plameni. Zaradi tega so ljudje bili prepričani, da gori ves Louvre in je bil strah za umetnine upravičen.

Takoj so bili poklicani na pomoč gasilci in policija. Prišli so v treh minutah na pogorišče. Njihova pomoč je bila toliko bolj nujna, ker je gorelo neposredno nad dvorano, v kateri so shranjene slike Rembrandta in Rubensa ter tudi slavna Mona Lisa od Leonarda da Vincija. Vse te nenadomestljive umetnine so bile v skrajni nevarnosti. Obenem z gasilci so prihiteli muzejski uradniki, ki je bila njihova skrb, rešiti slike ne le ognja, marveč tudi vode, ki bo udarjala v dvorano, ko bodo gasilci gasili. Saj si lahko mislimo, kako bi bila taka stara slika poškodovana, ko bi vanjo z vso silo zadel curek iz motorne brizgalne. Zato so muzejski uradniki prosili gasilce, naj za nekaj minut počakajo z gašenjem, da najdragocenejše umetnine spravijo v sosednje paviljone na varno.

Ko so odnesli najvažnejše slike, so gasilci začeli gasiti. In v pol ure je bilo pogaseno. Tako so gasilci dosegli, da je zgorelo sicer ostrejšje paviljon in pa orodje ob zidu, s katerega so popravljali streho, da pa je ogenj prizanesel poslopju samemu. Pač pa je voda napravila nekaj škode na marmornatih stebrih in na tleh. Ker pa niso mogli odnesti vseh slik iz gorečega paviljona, so druge imenitne slike za silo pokrili z rjuhami in prti, da so jih tako vsaj za silo zavarovali pred vodo.

Ko so prenašali umetnine iz paviljona drugam, so to delo osebno nadzorovali muzejski uradniki z ravnateljem na čelu. Odgovornost za take slike je pred vsem svetom velikanška.

Japonci nameravajo zasedi tudi kitajski otok Hainan, kjer imajo Francozi svoje posebne pravice v smislu posebne pogodbe med kitajsko in francosko vlado.

Pater Pro naj bo razglašen za svetnika

Kakor poroča katoliški dopisni urad Združenih držav severne Amerike, je nadškof mesta Mexico-City Martinez, uvedel proces, da bi bil pater Pro Družbe Jezusove spoznan za svetnika. Nadškof je ukazal vsem vernikom, naj mu dokažejo vse dokumente, ki jih imajo v rokah in ki se nanašajo na ustrujenega patra Proja.

Pater Miguel Avgustin Pro je bil član Družbe Jezusove in je med preganjanjem deloval v Mehiki. Ko mu drugače niso prišli do živoga, da bi onemogočili njegovo apostolsko delovanje, so ga postavili pred sodišče ter ga obtožili, češ da je organiziral atentat na predsednika mehiške republike Alvara Obregona. Dobile so se krive priče, ki so obtožbo potrdile, nakar je bil pater Pro obsojen na smrt ter 23. novembra leta 1927. ustreljen. Umrl je s klicem: »Naj živi Kristus Kralj!«

Imenitne slaščice pri znanstvenem obedu

Na Francošem, zlasti pa v Parizu, imajo marsikaj, česar drugod ne poznajo. Tako imajo tamkaj tudi nekako »nacionalno društvo za aklimatizacijo«. Namen tega nacionalnega društva je ta, da skuša eksotične rastline in živali udomačiti v francoskem podnebjju. To društvo se močno zanima za botanične in živalce vrtove. Kot tako vsako leto prireja velik obed, pri katerem gostom postrežejo z različnimi eksotičnimi jedili. Kaj takega, kar je na tamkajšnjem jedilniku, ni na nobenem jedilniku sveta. Pravijo, da bi bilo prav, ko bi se tudi take jedi udomačile. Poslušajmo!

Na letošnjem obedu, ki je bil v francoskem naravoslovnem muzeju, so za predjed dali kos nekakega morskega volka, za prikuho pa so bile mladike mlade praproti. Nato je sledila pečena antilopa ter dušen bivol. Za prikuho ter pečenki je bila špinača, zmešana z raznimi zelišči. Tej slaščici je sledilo meso povodnega konja v rižu. Ko so gostje vse to popravili, je prišla na vrsto šele prava slaščica: sedaj so namreč postregli z raznimi belimi ličinkami, ki so jih dobili od drugod. Tiste živalce so bile močno podobne nekakim belim glistam, kakršne so baje že v rimskih časih ljudje radi jedli in jih čislali za veliko slaščico.

Kakor je videti iz tega jedilnika, je bolj pametno, če se držimo še naprej svojih domačih jedil in ni treba v Pariz hoditi jest gliste.

Kapelica v podzemski železnici

Nenadavno cerkveno slovesnost so se dni obhajali v angleškem mestu Nottingham. V prostorih tamkajšnje podzemske železnice je pred nekaj leti neki katoličan zgradil kavarno. Poleg kavarne pa je postavil posebno zgradbo, ki jo je namenil za kapelico. V tej kapelici naj bi bila vsak dan sveta maša, da bi tako vsi nameščenci in delavci, ki se morajo zgodaj zjutraj voziti na delo, lahko bili na postaji pri sveti maši. Ta načrt se je sedaj uresničil. Železniška uprava je kapelico sprejela in se obvezala, da ne bo služila za nobene druge namene kakor le za sveto mašo. Tamonjši škof je prvi daroval v tej kapelici sveto mašo.

Št. 159.

V Rebekini celici

Ko je tisti večer Rebeka v svoji celici opravljala večerno molitev, je nekdo potkal na vrata. Vstopil je vitez Briand. »Ne boj se me, Rebeka!« je dejal. »Prihajam kot tvoj prijatelj.« »To si upate reči vi, ki ste edini krivi vse moje nesreče!« »Ne govori tako trpkol! Kdo pa je bil tisti, ki ti je dal stieniti v roke listek? Kdo drugi ko jaz, ki si se mi smilila, da veš!«

»Kaj neki pomeni tisti listek drugega kakor le kratek odlog pred gotovo smrtjo? Ali niste mogli ničesar drugega storiti za žensko, katero je vaša strast spravila na rob groba?«

»Res je tako, Rebeka, zasnoval sem tudi druge načrte. Zagotavljam ti! Ko bi tega starega ocla, tega preceptorja, ne bila obšla nora misel, da se moram jaz boriti zoper tebe, bi bila ta naloga nalozena komu drugemu. Nato pa bi se bil jaz preoblekel v potujočega viteza in bi se bil bojeval za tebe.«

»Morda je res tako,« je rekla deklica. Vendar, čemu govoriti sedaj o stvareh, ki se ne dajo spremeniti? Sedaj se boste bojevali zoper mene, s čimer je moja usoda zapечатena.«

»Tako je resnica! Le dva viteza sta, ki sta mi kos, Eden je Ivanhoe, ki za zaradi svojih ran ne more priti v Templestowe. Drugi je Rihard Plantagenet. Ta pa je v tuji deželi ujet.«

Položaj na Španskem: Črno zaznamovani deli spadajo še pod rdečo vlado, beli deli pa so pod Francovo vlado.

Veliki požar pri Viču pojasnjen

Delavec Anton Božnar zažgal in zgorel

Ljubljana, 23. junija.

Nepričakovano naglo je bil v bistvu in v glav-
nih točkah pojasnjen veliki požar na Brdu, ko je
pogorelo glavno poslopje tovarne Združenih ope-
karen.

Zo večer so se začele na Viču in zlasti po
naselju okoli tovarne širiti govorice, da je neznano
kam izginil delavec Anton Božnar. Kriminalni od-
delek je vodil z vso natančnostjo nadaljnje poiz-
vedbe. Nadzornik g. Zajdela je davi dal nalog, naj
pogoršne skrbno preiskujejo. Gasilci so dopoldne
začeli s pospravljanjem in razkopavanjem. Okoli
10. dopoldne so našli med razvalinami popolnoma
zogleleno človeško okostje s kosci sežganega mesa.
Takoj je odšla na mesto policijska komisija, da je
ugotovila dejanski stan in odredila prenos trupla
v mrtvašnico na viško pokopališče.

Na nasvet sosedov se je okoli 11.30 zglasila
pri nadzorniku g. Zajdeli delavčeva žena Frančiška
Božnar, stara 42 let, s svojo hčerko, 19 letno Fran-
čiško. Obe sta bili zelo potrti in sta pred policij-
skim nadzornikom ihted pripovedovali družinsko
tragedijo.

Frančiška Božnarjeva, stanujoča na Cesti na
Brdu ne daleč od tovarne v delavski naselbini, je
v pretiranih stavkih pripovedovala:

Moj mož Anton Božnar je bil nad 30 let zapo-
slen v pogoreli tovarni Združenih opekaren. Bil je
skozi in skozi marljiv in varčen. Vestno je oprav-
ljal svoje delo v tovarni. Vsi so ga radi imeli. Lani
3. junija pa mu je bilo odpovedano. Zakaj, meni
sprva ni bilo znano. Zapustiti je moral delo. Od-
pust iz službe ga je silno potrl. Dolgo časa je hodil
h kmetom kot dninar na delo. Nazadnje je dobil
zaposlitev v opekarni Stavb. družbe, ki je na Cesti
dveh cesarjev. V ponedeljek je moj mož pustil
službo. Pravil je, da je bolan in da gre po listek
v bolniško blagajno, ki ga je dobil. Nato se je ule-
gel in je spal v terek ves dan. V sredo okoli 3.30
se je zbudil, tiho je vstal in odšel. Govoril je
meni:

»Grem v opekarno enega tirjat!«

In žena je nadaljevala vsa skrušena:

»Moža je živ glodal. Kake pol ure nato sem
začela tuliti sireno. Obšla me je zla slutnja, ker
mi je tudi pravil: »Se ne bom nikoli več vrnil!«

Nadalje je žena povedala, da je kmalu nato
pogorela škatico žveplen, ki so bile na mizi.
Okoli poldneva pa je pogorela tudi steklenico za
petrolej. Takoj ji je bilo jasno, da je mož požig-
alec in da si je v ognju končal življenje, da je
opekarno zažgal iz maščevanja. Pravil ji je tudi:
»Konec bom naredil vsemu. Drugi dan boš že ve-
dela, kaj sem storil.«

Zanimiv je dalje indicijski dokaz za krivdo
delavca Antona Božnarja. Pri opekarnah zaposleni
strojnik Franc Rus, stanujoč v Podsmreki št. 78,
je danes okoli 9. našel pod strojnim oddelkom tri
debele odrezke desk, na katerih so bili napisli:
Jutri zjutraj ob 4. — Gori! — Božnar Matevž.

Žena Frančiška na policiji ni mogla spoznati,
da bi bila to moževa pisava. Najbrž je Božnar pisal
v skrajni razburjenosti in živčni napetosti.

Kakor pripovedujejo Vičani, je bil Božnar
Anton poznan med njimi kot dober in soliden de-
lavec, bil je vsakomur dobrohoten in je celo rad
komu naklonil kako podporo. Trlo pa ga je, da se
ga sedaj ni hotel nikdo spomniti in mu marsikdo,
ki je prej pil za njegov denar, ni hotel dati niti
cigarete.

Kakor nam poročajo od druge strani, se je
Božnar najbrž skrivaj, ker so mu bili znani vsi
dohodi, splazil v tovarno in skušel v podstrešje,
kjer je tla polil s petrolejem, nato zažgal in se še
sam obsil.

Naše večeršnje poročilo o lastništvu Zdrže-
nih opekaren d. d. popravljamo v toliko, da ima
relativno večino Jadr. podun. banka, ostale delnice
pa slovenski delničarji.

Skoda je po dosedanjih ugotovitvah nekoliko
manjša, kakor smo večerj poročali, ter znaša okoli
1.500.000 din.

vanjem in nastopi ter šoleko razstavo. Pri
pošiljanju vabil je bilo mogoče prezrti to ali ono
društvo ali korporacija obežne trboveljske doline.
Istotako morda pomotoma niso dobile vabila
ugledne osebnosti, ki so nekaj posečale to šolo,

zato pripravljajni odbor tudi tem polom vse naj-
pristraneje vabi k proslavi.

Razstava meščanske šole. Starše in prijatelje
mladine vabi meščanska šola, da posetijo razstavo
risb, ročnih del itd., ki bo odprta v II. nadstropju
šole v nedeljo, 26. t. m. od 8. do 19. ure in 27. t. m.
od 8 do 12. Vstop je prost. V času od 25. junija do
2. julija priredi PIS na meščanski šoli s 4. razre-
dom propagandni izlet na morje: Sušak, Bakar,
Krk.

Cepljenje proti davici se vrši na tukajšnjih
obeh ljudskih šolah v soboto, 25. t. m. in sicer za
šolstvo od 8 zjutraj, za male, ki še ne hodijo
v šolo, pa popoldne ob dveh. Za one iz meščanske
šole in od Sv. Katarine in Sv. Planine se bo vršilo
cepljenje v trboveljski šoli. Cepljenje je obvezno
in brezplačno.

Zagorje

Prosvetno društvo v Zagorju bo imelo koncem
avgusta tombolo. Bo nad 20 tombol, med temi 20
koles. Na to prireditve opozarjamo prebivalstvo že
danes. Tablice, ki bodo po 2 din, bodo na razpo-
lago v prihodnjih dneh.

V Zagorju dobimo najmodernejše kegljišče.
Gradi ga gospod Družeta v »Medvedovic« gostilni
pri Koprivcu. Mlademu gospodarju k tej pridobi-
tvi čestitamo!

Cesto bodo prestavili in sicer na Lokah. Ker
je kupčija med rudnikom in Sršenovim ugodno
stekla, bo TPD, brž ko bodo urejene formal-
nosti komisijskega oglada, prestavila cesto tako,
da bo njena trasa stekla le z malim vzponom ravn-
o od trgovine Sršen na Lokah do gostilne Robava
Petra. S tem bo odpravljen neprijeten ovinek ter,
čeprav kratek, vendar hud klanec.

St. Janž pri Dravogradi

Tukajšnja Prosvetoljubna gasileka četa se ne
udejstvuje samo na humanitarnem polju v dobro
svojega bližnjega, temveč tudi na prosvetnem po-
lju. Njen prosvetni odsek, ki deluje že več let, je
pridobil že mnogo lepih iger ter tudi v pretekli
zimi ni držal rok križem. Na poletje pa je prene-
sel svoje delovanje iz zaprtih prostorov v na-
ravo ter bo v nedeljo 26. t. m. ob pol 16 odprl
svoje stalno letno gledališče, kjer bo prirejal samo
igre iz našega kmečkega življenja za ta dan si je
izbral igr »Domenc«, pri kateri bo sodelovalo v
raznih skupinah nad 50 oseb. Vabimo vse bližnje
in daljne prijatelje, da nas ta dan obiščejo in pod-
prejo naše prosvetno delo tu ob meji. Železniške
zveze so zelo ugodne.

hrušč; ljudje so kot obsedeni cepetali z nogami in
vpili. Še nekaj ceremonij, običajnih pri vseh bo-
ksarskih matchih, zato množicam dolgočasnih, ne-
potrebnih, zamudnih. Boksarja sta bila priprav-
ljena za pričetek boja.

Schmeling stopi počasi, s kratkimi, prožnimi
koraki — kakor bi okleval. Končno pa se požene
kakor vihra. Prvi naskok Schmeling ubrani in pla-
sira med erochet. Črnce pa se ne zmeni in sko-
raj slepo udarja silovito v dobro kritega Nemca,
ki se spretno izogiba v levo in desno. Izogiba in
umika se v defenzivo ter pazi na distanco. Louisa
se kljub temperamentnemu napadu krije izborni.
Posreči se mu, da zaporedoma plasira tri prav
kratke, toda trde direkte. Schmeling ni videti prav
nič zanesljiv, zdí se, da mu manjka samozavest.
Posreči pa se mu lep, efektent uperent, toda črnce
so prejeti udarci deveta stvar. Ne zmeni se zanje.
Stalno je v ofenzivi. Nenadoma silovit Louisov,
precej nizko plasiran udarec. Nemec je za hip
pozabil na kritje ali pa je menil, da bi bil udarec
tja nepravilen. V hipu ga ta Louisov udarec za-
maje, tako da brez moči klecne na kolena. Komaj
se je dobro dvignil, spusti Louis nanj novo serijo
trdih, strahovitih udarcev, ki Schmelinga poženo
znova na tla; še se zravna, s skrajno silo, toda nov,
še hušji Louisov sunek ga silovito vrže v vrvi,
da ga skoraj spodnese. »Proč od vrvice« vpijejo
nemuški podžigalci, toda Schmeling je že groggy.
Ne more. Zadnji Louisov udarec je le še »milostni
sunek«, ki le dokonča že prej opravljeno. Zaman
se z nečloveškim naporom skuša Nemec dvigniti,
zaman ga z najnežnejšimi deminutivi skoraj jo-
kaje kličejo podžigalci. Sodnik našteje deset. Po
smrtni tišini, ki je po zadnjih dveh udarcih že
začela prehajati najprej v zamolklo mrmranje, nato
pa v vedno glasnejše bučanje, se nenadoma kakor
divji plaz utrga vihar navdušenja. Stadium je že
pozabil na Schmelinga, ki mu pomagajo na noge,
vidi samo še Louisa, samo njegovo ime še kliče
vsa ogromna množica. Schmelingov sodnik ugo-
varja, da je bil udarec prenežen in da je treba
Louisa diskvalificirati. Nič ne pomaga, sam je. Vsi
sodniki so videli, da je bil udarec pravilen. Konč-
no pristopi vrhovni sodnik, ki prime Louisa za
roko, mu jo dvigne in razglasi gledalec, da je
Joe Louis zmagoval v prvi rundi s knock-outom,
in sicer v drugi minuti ter četrti sekundi. Obdržal
je svetovno prvenstvo vseh kategorij.

Končan je veliki boj, v dveh minutah je bila
uničena dolgoletna poštvovalna priprava. Gledalci
se razhajajo, po ulicah besnijo črnci. Pri tem pride
do ostrih spopadov med njimi in belci. Več oseb
je ranjenih, lažje in tudi težje.

Prireditve sama je prinesla obema, zmagoval-
cu in premaganu prav lepe vsote. Schmeling je
zaslužil 150.000 dolarjev, Louis pa kar 600.000. Za
dve minuti se mu je pač splačalo nesti kožo na-
prodati! Ostalo bodo pobrali prireditelji. Javno je,
da bodo te vsote precej shirale, kajti v Ameriki
so takse na boksarske prireditve izredno visoke.
Podoba je, da si je Schmeling z večeršnjim po-
razom napravil svojo življenjsko šanso, kajti tudi
če bi se spet preril kdaj do finala za svetovno
prvenstvo v boks, je le malo verjetno, da bi bil
s svojimi leti v borbi še kos Louisu, ki trenutno
ni star še niti polnih štiriindvajset let.

Sijajen uspeh razstave Tehnične srednje šole

Ljubljana, 24. junija.

Danes se je zaključila razstava na Državni
tehniški srednji šoli. Ta razstava je doživela sijaj-
en uspeh, kakor zlepa ne kakšna šolska razstava.
To je umevno, saj so bili razstavljeni prvovrstni
izdelki iz številnih delavnic. Vse dni, odkar je raz-
stava bila odprta, to je od petka do danes, je raz-
stavo obiskalo izredno mnogo občinstva ter mnogo
odličnikov. Včasih je vladala v razstavnih prostorih
prava gneča. Za tako krasno uspešno razstavo, s ka-
tero je Tehniška srednja šola praznovala svojo
petdesetletnico, odkar prav za prav obstoji, gre
predvsem priznanje profesorскому zboru z g. ravn-
ateljem inž. Leonom Novakom na čelu in števil-
nim marljivim učencem. Naše širše občinstvo je
strome občudovalo, česa vsega se mladina na tej
šoli praktičnega in teoretičnega uči, tako da je po
študijah res sposobna za življenjsko borbo. Teh-
niški srednji šoli in njenim učencem in učenkam
iskreno čestitamo!

Kranj

Ponesrečeni Stare Janko, 45 letni, posestnik
stn iz Predoselj, ki si je prebil lobanjo v nedeljo
zvečer v Predoselju, je umrl v noči med torkom
in sredo na svojem domu. Kakor smo že poročali,
so Stareta po nesreči prepeljali z reševalnim avto-
mobilom v ljubljansko bolnišnico. Zdravniki so
našli poleg velike poškodbe na glavi, ki jo je
dobil Stare Janko pri padcu po stopnicah, tudi
več drugih ran, ki so imele značaj, kakor da so
nastale od udarca sekire, zato so zadevo prijavi-
li orožništvu, ponesrečenca pa so poslali domov, ker
so uvideli, da zanj ni več človeške pomoči. Orož-
ništvo je uvedlo preiskavo o smrti pokojnika in
dognalo, da je nesrečnež padel po stopnicah na
železen predpražnik, kateri mu je zadal poškodbe,
ki so podobne poškodbam, ki nastanejo po udarcu
sekire.

Kamnik

Železobetonski most na Vrhpolju. V sredo do-
poldne je bila superkolavdacijska komisija železo-
betonskega mostu čez Nevlico in propusta čez do-
vodni kanal na Vrhpolju. Zgradbi je z vso solid-
nostjo izdelalo gradbeno podjetje ing. Tönnies iz
Ljubljane. Komisija si je natančno ogledala ce-
lotno zgradbo, pri čemer je ugotovila, da sta oba
objekta, t. j. most čez Nevlico in propust čez do-
vodni kanal brezhibna, kakor tudi deli prelozene
ceste. Tako je naše predmetje dobilo krasen
železobetonski most, ki je s propustom vred dolg
21 m in so sedaj vsi okoliški posestniki zadovoljni
z dovršeno zgradbo mostu, dasiravno so svoj čas
skušali delati razne težkoče. Celotni stroški zgrad-
be znašajo blizu 300.000 din.

Trbovlje

Stoletnica šole na Vodah. I. državna ljudska
šola v Trbovljah slavi v nedeljo, dne 26. junija t. l.
100 letnico svojega obstoja. Proelava se vrši
na šolskem dvorišču in se začne ob pol deseti
uri s cerkvenim opravilom, elavnostnim zboro-

Sport

Senzacija iz Newyorka

Max Schmeling - knockout v prvi rundi — Joe Louis ostane na prestolu svetovnih prvakov

Ogromne množice so se že ob 19 (ameriškega
časa) valile proti Yankee Stadionu; samo dvoje
imen je bilo slišati, desetstiči so ju izgovarjali
naglo, razburjeno. Schmeling, Louis. Končno je
prišel večer 22. junija. Več ko trideset let je mi-
nuilo, odkar sta bila v boj za svetovno prvenstvo
v boks vseh kategorij dirigirana trenutno naj-
boljša mojstra na svetu. Ta čas je vsak po svoji
poti in vsak s svojimi zamagami nad odrejenimi
nasprotniki korakal k cilju. Louis je moral braniti
naslov svetovnega prvaka, ponosni naslov, ki
si ga je bil pridobil v boju z Braddockom, Schme-
lingu pa se je ponujala zapeljiva šansa; še korak,
in priboril bi si v drugič kot edini v vsej zgodovini
boks, laviorko, po kateri so veliki borec za-
man posegali ves čas svojega udejstvovanja v
ringu. Prišel je mesec maj 1938. Oba boksarja sta
se dobro pripravila v skrbnem treningu in v
ostrih tekmah; maj pa sta hotela izrabiti, da si
pred odločilnim srečanjem še izboljšata formo, še
utrdita kondicijo. Po teh skrbnih pripravah se je
Louis pohvalil, da bo Schmelinga odpravil epat na
tla v ringu že pred tretjo rundo. Tako je bil pre-
pitan o svoji izredni formi in sposobnostih. —
Schmeling je delal potrpečljivo, zgled stvarnega,
akromnega, stoprocentnega športnika tudi po duhu
(redke, redke primer med Nemci) je postal vsemu
svetu in ostane tudi še po porazu. Ves svet — raz-
zen večine Američanov — je pričakoval, po ugod-
nih vesteh, ki so krožile o Schmelingovi sijajni
formi prav do zadnjega večera, da bo zmagal. —
Usoda pa je hotela drugače, usoda ne dovoli, da
bi se mojster, ki je svetovno prvenstvo enkrat že
izgubil, spet usedel na prestol. Schmeling je iz-
gubil svoj match z Louisom že v prvi rundi, iz-
gubil s knockoutom. Trideset let le je star, pa
še ne misli odnehati; takoj po boju je izjavil, da
bo boksal naprej kakor doslej, prav skrajja, da si
od najpogostejših, lahkih ovir znova pomore do
boja z Louisom. Toda Schmelingov nasprotnik, in
hušji nasprotnik kot je pa Louis, je čas, čas, ki ne
priznane prav nikomur.

Ob pol 20 so že bile zasedene vse tribune
Yankee Stadionu do zadnjega kotička. — Dobrih
90.000 gledalcev je z nepotrpečljivostjo in le s
polovično pozornostjo spremljalo matche, ki so
bili organizirani kot nekakšen uvod k glavni pri-
reditvi večera. Pri blagajni je padlo dober milijon

dolarjev. Cene so se gibale med 30 in 6 dolarjev.
Mike Jakobs, manager tega matcha, je pokazal to-
krat mnogo več smisla za reklamo kakor pri orga-
niziranju svojih prvih matchev. Seveda pa še zda-
leč ni dosegel sposobnosti najboljšega in naj-
spretnjšega managerja vseh časov, organizatorja
matchev med Dempseyem in Tunneyem, Texa
Richarda. Pri matchu med Dempseyem in Tun-
neyem je nekoč ostalo v blagajni skoraj tri mili-
jone dolarjev. Pa tudi milijon dolarjev je mnogo;
zadnja leta se tej številki prireditelji niso nikdar
približali.

Čas se je v Yankee Stadionu ustavil — tako
so menili gledalci. Postajali so že besni, pred-
tekmec so dale namreč precej povprečen boka, ki
ni ulegnil nikogar navdušiti. Razburjenje je raslo,
žarko razsvetljeni kvadrat, ki so ga obdajale vrvi,
svetla ploskev, po kateri so se naglo premikale
človeške postave, je začela dražiti ljudi. V temnih
gornjih prostorih Stadiuma je bilo soparno. Ljudje
so postajali vedno bolj nepotrpežljivi. Končno se
je približal veliki hip. Med 90.000 ljudmi je za-
vršalo, množici je zastal dihi, nervoznost je pre-
plavila ozračje. Prišli so sodniki in asistenti, nato
pa je skočil v ring Schmeling, rosen, nekoliko bled.
Zabučalo je, presunljivo žvižganje je pretrgalo
ozračje. Vsa ta velika množica je v Schmelingu ta
hip gledala športnika in ne Nemca, nacista, proti
katerim vlada v Ameriki precejšnje nerazpolože-
nje. Kmalu nato je prožno kakor panter preskočil
vrvi svetovni prvak, Joe Louis, črnce, »Bombar-
dere«, »dynamitce«. Ves ogromni prostor se je stre-
sel, zdrgelal; ostri briljgi in žvižgi so bičali zrak,
kriki so parali ozračje in oglašili se je peklenški

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 24. junija: 12 Slovenski biseri (plošče) —
22.45 Poročila — 13 Napovedi — 18.30 Koncert Rad.
orkestra — 14 Napovedi — 18.30 Lalka gl. — Praga: 19.30
18.40 Na počitnice (ga. Cilka Vraček) — 19 Napovedi,
poročila — 19.30 Nac. ura: O priliki Jadranske raz-
stave v Zagrebu (dr. Dane Knežević) — 19.50 Zanimi-
vosti (g. Mirko Javornik) — 20 Vesel večer (igra Rad.
ork.) — 21.10 Koncert komornega tria (g. J. Gregore,
V. Susteršič in H. Svetel) — 22 Napovedi, poročila —
22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 24. junija: Belgrad: 20 Prenos iz Zagreba,
21 Zab. konc. 22.45 Orgle — Zagreb: 20 Ljudski običaji,
20.30 Ork. in vok. konc., 21.30 Lalka gl. — Praga: 19.30
Ork. konc., 21. Česka filharmonija — Varšava: 19.40
Zab. progr., 21.10 Ples. gl., 22 Simf. konc. — Sofija:
20 Nar. gl., 20.45 Vok. konc., 21.10 Lalka gl., 21.30 Ork.
konc. — Budimpešta: 19.30 Verdijeva opera »Traviata«,
22.15 Jazz, 23.10 Cig. ork. — Trst-Milan: 21 Izbrano
pesni, 21.30 Simf. konc. — Rim-Bari: 17.15 Violina,
21 Opereta »Nevaren človek« — Dunaj: 19.10 Nar. gl.,
20 Igza, 22.30 Ples. in zab. gl., 24 Pihala — Berlin:
20.30 Simf. konc. — Königsberg: 20 Wagnerjeva opera
»Mojstri peveci norimberski« — Hamburg: 19.10 Vol.
godba, 20 Zab. konc., 21.10 Wagnerjeva opera »Leteči
Holandez« — Bratislava: 19.10 Kmečka godba in man-
doline — Lipsko: 19.10 Vojaški zbor, 20 Ork. in solisti
— Frankfurt: 20 Pfitznerjeve skladbe — Stuttgart:
20 Studentovski ork. iz Heidelberga — Monakovo: 19.10
Operetna in filmska gl. — Strasbourg: 20.30 Alžalski
večer, 22 Havajske kitare.

Zahvala

Vsem, ki so naši nad vse ljubljani in nenadomestljivi mami, tačči in babici, gospe

Mariji Mramor vd. Kobe roj. Kutin

izkazali svojo ljubezen v njeni bolezni, ji poklonili cvetja ter jo spremili na njeni
zadnji poti, izrekamo svojo najsrčnejšo zahvalo.

Novo mesto, Ljubljana, dne 23. junija 1938.

Zalujoči rodbini Kobe in Mramor.

Odšla je v večnost, Bogu vdana, previdena s tolažili svete vere, naša ljuba in
nepozabljena mamica, žena, hčerka, sestra, snaha, svakinja, gospa

Dragica Demšar

roj. Drnjevič

soproga banovinskega zdravnika

Blagopokojno smo spremili k večnemu počitku v Beogradu dne 22. junija 1938.

Žiri, Beograd, dne 23. junija 1938.

Zalujoči soprog dr. Ernest Demšar, banovinski zdravnik, s hčerkico Tanjo
in rodbine Demšar, Drnjevič, Kovač.

Zapustil nas je za vedno, po dolgem trpljenju, previden s tolažili za umirajoče,
naš zvesti tovariš, sodelavec, gospod

Dušan Bunc

upravní uradnik javne bolnišnice v Slovenj Gradcu

Pogreb bo v soboto, dne 25. junija 1938 ob 16 na okoliško pokopališče v Celju.
Blagega tovariša ohranimo v trajnem spominu!

Slovenj Gradec, dne 23. junija 1938.

Zdravniki in uradniki javne bolnišnice v Slovenj Gradcu.

Izjava

Vljudno opozarjamo vse naše cenj. odjemalce, da g. Ferdo Požek ni upravičen sprejemati za našo knjigarno naročil in plačil.

Ljubljana, dne 23. junija 1938.

Nova založba
Ljubljana.

Ob priliki ogleda prenovljenega trga pri sv. Jakobu ne pozabite obiskati znano gostilno

Ražem na Žabjaku

kjer boste v prijetnem hladu podzemeljske jame z zadovoljstvom srkali priznano dobro kapljico, podprti z dobrinami odlične kuhinje.

Natečaj

Fond Nj. Vel. kralja za izdelavo oblek za oficirje kraljeve garde sprejme

krojaškega mojstra

za šefa krojašnice z mesečno plačo 4000—5000 din.

Pogoji sprejema:

1. da je podanik kraljevine Jugoslavije;
2. da še ni bil kaznovan in da je primerne obnašanja;
3. da ni pripadal neki ilegalni organizaciji;
4. da je zadostil vojaški obveznosti;
5. da ni star nad 50 let;
6. da ima mojstrski izpit in da ima klasifikacijo prvovrstnega mojstra za oficirske uniforme.

Vse zgoraj navedeno je treba dokazati s priložili.

Prijave s prošnjo, pravilno taksirane, treba dostaviti upravniku fonda Nj. Vel. kralja za izdelavo oblek za oficirje kraljeve garde na Topčiderju do 1. VII. t. l. z navedbo natančnega naslova.

Izbrani kandidat se ima javiti upravi fonda 9. julija dopoldne, o čemer bo obveščen, ostalim se pa vrnejo dokumenti.

Izbrani kandidat bo prvi mesec na poskušnjo z odredeno plačo 4000 din, nato pa, ako se pokaže, da je sposoben, se sprejme v stalno službo, v nasprotnem primeru se razreši službe.

Iz pisarne uprave fonda Nj. Vel. kralja za izdelavo oblek za oficirje kraljeve garde na Topčiderju.

Slovenci v Italiji, pozor!

Kdor želi v Italiji prejemati »Slovenca« po pošti na svoj dom, naj sporoči tiskarji Giovanni Parovel, Trieste, Via fr. Denza 3. Mesečna naročnina za Italijo znaša lit. 16.50 in naj se nakaže vnaprej na čekovni račun g. Giovanni Parovela števil. 11-1649. S tem se prihrani stroški, naročniku pa takoj lahko postrežejo s listom. Seveda se mora pripomniti, da je poslani denar namenjen za naročnino »Slovenca«.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Gradl za madrace

platno za rihe in kapne, zastore, pregrinjala, preproge, tekače, klotaste in svilene odeje, izgotovljeno posteljno in osebno perilo: perje, puh, žimo, morsko travo itd. dobite v največji izbiri in najceneje v specialni trgovini **F. I. GORIČAR, Ljubljana** Sv. Petra cesta 30

Prepričajte se!

Službodobe

Dobro kuharico in služkinjo za pomoč v gospodinjstvu - sprejemem takoj v gostilno. Plača po dogovoru. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9965. (b)

Zasluzek

1000 din in več zaslužite mesečno doma. Potreben kapital 2500 din. Pišite: »Anos«, Maribor, Orožnova 6 (z)

Kupimo

vsako množino smrekovih in jelovih hlodov, franco vagon, Parna žaga Rog, d. z. o. z., Podstenica, p. Toplice pri Novem mestu.

Prodamo

Štajerska jajca po najnižjih cenah vedno v zalogi. - Baloh, Kolodvorska ulica 18 (1)

VINO

raznih letnikov - prodaja cerkev na Polensaku, p. Moškanjel

KOLESA

najnovejši letošnji modeli v največji izbiri napredaj po neverjetno nizkih cenah

Nova trgovina

Ljubljana - Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze)

KUPUJTE PRI NAŠIH INSERENTIH!

Česnje

sveže, debele, črne, rdeče, trde, 1 kg 4 do 5 din franko voznina - razpošilja košare po 45 kg G. Drechsler, Tuzla. (1)

15. julija bo na gradno žrebanje »SLOVENCA«

Najboljši trboveljski premog

brez prahu
koks, suha drva
L. Pogačnik
Bohorčeva 3 Telefon 20-59

Sirite »Slovenca«!

SOBE

ODDAJO:

Lepo opremljena soba s posebnim vzhodom - se odda. Šmartinska cesta 19

Drž. rudnik Velenje

je z ureditvijo sušilnice za premog znatno izboljšal kvaliteto

In nudi

dobro gorivo za domačo rabo

po nizkih cenah:

metrski stot

Ignita . . . po Din 12-

kosovca . . . po Din 10-

orehovca . . . po Din 9-

plus 1%ni prispevek za Osrednji in rezervni sklad Bratovske skladnice.

Odvzem v vagonih pošiljkah ali na drobno s vozovi.

Kupujte domače blago!

Konči Ahačič:

Trije tički

DRUGO POGlavJE:

Taci postane čokoladna punčka

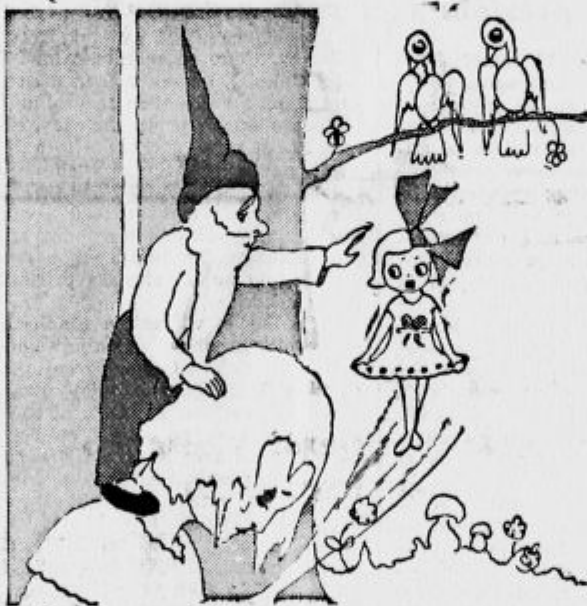
Sanjček se skobaca na Tacina ramena.

Tedaj pristopica iz zelene sence Sanjček.

Droban palček je možiček Sanjček in vendar ima čudovito moč: čim pristopi k spečemu bitju in razprostre nadenj svoje roke in zamomlja uročne besede, se dušica loči iz spečega telesa in zaplava v deželo sanj.

In ta možiček Sanjček je torej zdaj prišel k Tacu, k Maci in k Luksu.

Svoje drobne ročice položi na njeno sklonjeno glavo in zamomlja: »Taci! Bodi čokolada, ki jo ima deca rada! Sladka, mlečna, svetlorjava. — Naj odlomi se ti glava! Naj te zobkov sto razjeda, da ne boš več sladkosneda!« Tako govori Sanjček in maha z rokami in iz speče Tacike se loči dušica in se spremeni v krasno, v pisanozlat papir zavito čokoladno punčko.

Brezplačni gospodinjski tečaj

s prosto hrano in stanovanjem od 4. julija do 20. avgusta 1938

Zglasiti se je takoj pri Krekovi gospodinjski šoli v Zg. Šiški

Zahvala

Za številne izraze iskrenega sožalja, ki sem jih prejela ob smrti dragega strica, gospoda

Franca Kozlevčaria

orožn. narednika v pokoju

se tem potem najlepše zahvaljujem. Posebej se zahvalim preč. g. p. Krizostomu za zadnjo tolažbo. Dalje g. dr. Špornu za vso požrtvovalnost, s katero je pokojniku lajšal bolečine. Dalje onim, kateri so mu tako velikodušno pomagali v težki bolezni. Slednjič se zahvaljujem vsem onim, ki so ga spremili k zadnjemu počitku. Vsem Bog plačaj!

Ljubljana, dne 23. junija 1938.

Frančiška Kozlevčar, nečakinja.

Hugo Wast:

Zlato večnega Juda

Tamara mu je povedala molitev iz Danijelove knjige:

»Poslušaj, Gospod, molitev svojega hlapca in njegove prošnje. Obrni svoj obraz zaradi samega sebe nad svoje zapuščenost svetlišče. Poglej mesto, nad katerim so klicali tvoje ime, da ne bom pošiljal svojih molitev pred te zaradi naše pravice, marveč zaradi veličine tvojega usmiljenja... Gospod poslušaj in stori... Ne obotavljaj se zaradi samega sebe, zakaj tvoje ime so klicali nad mestom in nad tvojim ljudstvom...«

Mauricio ni odgovoril nič.

Tamara je zapustila svoje preroke in z gubnostjo, ki je last na njenem rodu in tako lahko preskakuje iz molitve na posle, mu je rekla:

»Ali si videl tečaje zlata v Londonu? Poglej to poročilo.«

»Zlato je v Londonu začelo padati. Padalo je že tri dni.«

Z 22 šillingov za funt je poskočilo nenadno na 160 in spet so ga začeli ceniti po unčah. Potem se je pa ustavilo in začelo padati.

Tamara je vprašala:

»Zakaj padeš? Ali je to spletko? In čigava?«

Mauricio je odgovoril nejevoljno:

»Kako naj jaz to vem!«

»Morda bo pa imel prav tisti, ki ga ni kupil niti gram? Kaj misliš o tem?«

»To me ne briga.«

»Ali si truden?«

»Da.«

»Lezi in zaspi.«

To noč je deževalo.

Ljudje so se začeli bati, da ne bi pomladne plohe ovirale kongresnih prireditelj na prostem, ki je kazalo, da bodo sijajne in bleščeče, kakor

še nikdar. Toda ta dež je samo umil buenosairesko nebo. In začela se je vrsta čudovitih dni, ki jih ne bo nihče pozabil.

Mauricio je po telefonu poklical Marto, a ni dobil odgovora.

Potem je tekel obiklat zapuščenost Ramoho hčerko, a je ni našel.

Nato se je zaprl v svojo hišo, kakor ranjen volk.

Na mizi se mu je grmadila pošta. Ni odprl ne pisma, ne brzojavke. Njegovo srce je bilo daleč od poslov in trgovine.

Čutil je, da ga preganja tisti orjaški križ, ki je rasel v vetrovih Palermškega parka in ki je te dni bil središče katoliškega sveta.

Drugo jutro ga je tista neubranljiva roka pogrnala tja.

Bil je dan, ko so obhajali otroke.

Dehtenje vrto, ki ga je obnovila čudovita pomlad, je vstajalo v čistem zraku, podobno vonju iz kadilnice.

In tam je rezal nebo, ki je bilo brez oblakov. Križ čudež človeškega duha, železen po svojem ogrodju, toda tako nežen in lahki, da se je zdelo, da je iz enega Za njegovo belo orjaško postavo se je skrival španski spomenik. Španija se je po čudežu Previdnosti na mestu, kjer se je začela njena zgodovina, spajala s srcem Križa.

Ob sedmih, ko je prišel tja Kohen, ni bilo v orjaškem amfiteatru žive duše. Tri ali štiri črne postave so se gibale na visoki ploščadi okrog štirih oltarjev, na katerih bodo kardinali brali mašo.

Stopil je po stopnicah in poslušal francoski razgovor tistih gospodov, ki so prišli nedvomno k svečanostim in ki so bili zadržani priče takih kongresov med drugimi narodi:

»Angličini so preveliki optimisti in naznanjajo velike reči. Bomo videli! Sedem je ura in nikogar ni še tu. Ali jih smatrate za sposobne, da bi zbrali 80.000 otrok, ki naj bi šli k obhajilu pri maši ob osmih?«

Tisti, ki je poslušal, je bil duhovnik. Ni skri-val svoje bojazni in je odgovoril:

»Trdijo, da bo ob začetku maše tukaj vseh 80.000 otrok.«

»Nemogoče! Ne 80, ne 50, ne 20.000. Računajte, kaj se pravi spravi 2000 avtomobilov in tramvajskih vozov z najoddaljenejših krajev mesta, ki je bolj prostrano kakor Pariz in London, in jih zbrati na enem samem kraju v dobrih 60 minutah, kakor bi to zdaj bilo treba?«

»Res! Toda...«

»Videl sem, kako koraka po cestah vojska. Pohod desetstotih vojakov zahteva dve ali tri ure. Kako mislijo zbrati v eni uri 80.000 otrok? To bi bil čudež!«

»Upajmo potem v čudeže!« je odgovoril duhovnik.

Kohen je šel okoli Križa. Na ploščadi, ki je obvladovala ogromen prostor, so se začele prikazovati glave prvih oddelkov. Iz vseh kotov mesta so se po cestah in ulicah začele dvigati stotine avtomobilov, tramvajev, tovornih avtomobilov, polnih deklet v belih oblekah, in fatnov v nedelj-ekih oblekah s pentljami na rokavih. Ta vojska se je gibala in se pomikala naprej kakor dovršen stroj, ki so ga desetkrat preskusili. Bil je osupljiv pogled, da je človeku zastajal dih.

Duhovnik je vzkliznil presenečeno:

»Glejte čudeže!«

Natančno ob osmih so se neštete klopi po prehodih napolnile z nežnimi otroškimi nogami, na katere je sijalo oktobrsko sonce ter se lesketalo v pajčolanah, v očeh in dušah. Na obhajilo je čakalo 107.000 otrok, 20.000 več, kakor so računali!

Kohen je odšel s ploščadi in umolknil pod vtisom te prelepe slike. To minuto so štiri strani Križa obstopili cerkveni dostojanstveniki v mašnih oblekah in duhovniki v belem. Ni mogel se ne umakniti, ne stopiti naprej in je moral ostati na mestu.

Na oltarjih, kjer so štirje kardinali začeli maševali, se je lesketalo tristo ciborijev, napolnjenih s hostijami, ki naj bi jih pri maši posvetili.

S poveljniškega stolpa je napovedovalec opipoval slovesnost in njegove goreče besede so letale po svetu.

Sto tisoč klečečih otrok je tvorilo jase, živ križ sredi temne in goste sence. Okrog njih je klečalo čez milijon ljudi, ki so pokrili vse vrlove.

Prišlo je povzdigovanje.

Napovedovalec je naznanil, da bo čez nekaj kratkih trenutkov Kristus sam po duhovnikovem zarotanju prišel v svoji kraljevski resničnosti in spremenil ta kruh in to vino v svoje telo in svojo kri.

Njegove besede je sprejel veličastni molk.

Kohen je čutil, da ne more več stati. Padel je na kolena in, ne da bi hotel, čutil največjo katoliško skrivnost in po njej nežno in globoko dogmo o obhajilu, ki iz vseh vernikov dela eno samo telo. Boj, ki ga je začela milost v tem trmastem ercu, je sladko utripal v milijonih src, ki niso vedela, odkod izhaja njihov skrivnosten nemir.

Ko je Kohen zmeden in razburjen vstal, je videl, kako 300 duhovnikov v belem in s čisto okrog vratu stopa po stopnicah s pokrilim ciborijem v rokah, da ne bi veter odnesel posvečenih hostij.

Veliko duhovnikov je sedlo na avtomobile, ki so jih čakali, ker so morali obhajati otroke, ki so klečali sto in sto metrov daleč.

Ubogi Mauricio je iz svojega skrivališča gledal prihod Kristusa v čisto uslo, v gorečo prsa. Začutil je, da so njegove oči zdaj zaznamovane za vso večnost. Kdor je videl to, bo gledal to vedno, čeprav bo preklinjal Boga in se s pestmi bil po bolečih sencih.

Vzkliznil je potihlo, kakor da hoče ugovarjati po svojih ljudski veir:

»Gospod, vem, da se boš dvignil in se boš usmilil Siona. Kajti, zares, prišel je čas svetosti...«

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II.:

Mednarodni mladinski tabor v Ljubljani

Od 26. do 29. junija 1938

Slovenska mladina govori za svoj praznik

S pridonostjo, ki jo je zmogla le mladostna sila in navdušenost, se končujejo zadnje priprave za naš veliki mednarodni mladinski tabor, največji, kar jih je sploh bilo pri nas. Le še nekaj kratkih dni in prihiteli bomo v našo drago Ljubljano, od vseh strani. Prihiteli bodo fantje in dekleta iz naših vasi. Vonja preorane zemlje in žitnega polja bodo prinesli s seboj v žuljavih rokav, ki negujejo zemljo, in žive z njo toplo in tesno povezani.

Prišli bodo iz tovarn še polni pesmi strojev in šumenja jermenja, pa vedno zvesto prisluškujoči klicu svojega srca za našo sveto in veliko stvar; prišli bodo iz šol, kjer se pripravljajo za službo svojemu narodu. Pokazali se bomo tu mladim, pogumnim in veselim, povezanim v delu in stremjenju za našo mogočno osebnost in narodno rast.

Svojo pomlad živimo, mladost. In mladost je vsaka lepa. Mladost katoliškega fanta in dekleta pa je dvakrat lepa in bogata. Ne vemo, kaj naj bi bilo večje kakor po veri služiti Bogu in svoje dneve pomladi darovati zemlji, iz katere rastemo, narodu, ki smo iz njega izšli, državi, ki smo včlanjeni vanjo. Dobro vemo, da gre taka služba in tako pot preko velikih osebnih žrtv in marsikaterih odprav. Toda cilj je prelep in presvetel, da bi omahovali. Naš veliki vodnik Krek — kot dragulj čuvamo v dušah njegov nauk in spomin — je nam in vsem za nami dejal: »Za druge smo, ne zase.« Ali ni v tem ves naš program. Pozabiš sebe, da koristiš in služiš bratu in sestri, domu in Kristusu, iz svojega prepričanja, da si v tem velik, bogat in posvečen.

In če nas boste sedaj videli na Stadionu pri tekmovalju in telovadbi, boste vedeli, da ima tudi to svoj globoki pomen: da disciplina, ki je pri tem potrebna, krepi značaj, ter da telovadba ne utrjuje le telesa, da bo močan in zdrav, marveč tudi duha, ki je v njem. Saj veste, mladost mora biti razgibana, živa, prožna, ker le potem je pristna in pogumna.

Nekaj majhnih misli bi radi povedali vam vsem, da nas boste čimbolj spoznali in razumeli ter vselej in povsod podprli. Da se pa boste z veseljem odzvali povabilu na našo mladinsko prireditev, vemo. Saj nas imate gotovo radi. Ne le od nas, tudi od vseh vas je odvisno, da bo uspeh čim lepši. In to je važno. Kot zaključek našega desedanjega truda ter kot pobuda za novo, še močnejše delo.

Ta naš veliki pronik mora biti naš ponos in naša kropa. Mogočna manifestacija zveste ljubezni domu in Križu v njem. Pokazati in povedati moramo vsem, da notemo nič drugega kakor na evangeljskih načelih ustvarjati blagostanje in srečo vsakega ter s svojo mladostjo prinašati svoj delež za bodočnost, ki mora biti svetla in velika. Narod, kakršen je naš, jo zasluži. Država, kakor je naša, je te naše ljubezni deležna. Našemu visokemu pokrovitelju Nj. Vel. kralju Petru II. v goreči zvestobi svoje delo poklanjamo.

Zato nam dela in žrtve ni žal, tudi teh ne za naš tabor. Bile so ogromne. In kadar bomo ponosno zapeli, zbrani ko delavci na preoranih njivah: »V trudu in znoju, polnem radosti, domu gradimo slavo in čast, bomo s tem pokazali svojo našo pot in smer.

Prihod gostov v Ljubljano

Češki telovadci pridejo v petek, 24. t. m., ob 8 dopoldne. — Prosim vse prijatelje, da se v čim večjem številu zbera na glavnem kolodvoru, da jih bomo dostojno sprejeli.

Francozi pridejo na Rakek v soboto, dne 25. t. m., ob 25. Tam jim pripravljajo dostojen sprejem. Francoze vodi generalni tajnik mednarodnega katol. zveze telovadcev g. Thibaudant. V Ljubljano bodo pa prišli ob 23.50 na glavni kolodvor, kjer bo oficijeln sprejem.

Ostali Čehi bodo prišli v nedeljo, 26. t. m., ob 8 do 9 dopoldne. Prihajali se bodo s tremi posebnimi vlaki. Oficijeln sprejem bo ob 8 ob prihodu prvega vlaka. Na kolodvoru, ki bo slavnostno okrašen in v mednarodnih zastavah, bo češke goste sprejelo zastopstvo ZFO, pripravljalnega odbora, dalje zastopnik bana, ljubljanski župan g. dr. Adlešič, tukajšnji čl. konzul, Česka Obec, Jugoslov.-češka liga, častna četa fantov in deklet ter godba.

Umrl je mož!...

Spominu Joza Abrama — Trentarja.

Ljubljana, 22. junija. V soboto pod večer sem Te še mimogrede pozdravil na cesti tam pred Unionom. Glasen, vesel, šegav si bil kakor vedno in ko Te je Tvoj goriški prijatelj razdal glasnosti opomin, da nisi v Trenti, si se namuznil in postavil:

»Pej, kej, Ljubljana je moja!...«
Da, Ljubljana je Tvoja. Ne boš je več zapustil, na njenem polju pri Sv. Križu, kjer je našel Tvoj veliki prijatelj — pobratim iz zaporoške »Sič« helman Ostap — dr. Janez Evangelist Krek svoj mir v zadnjem domu, tam boš v njegovi bližini počival tudi Ti...

Kaj si bil v krajih, kjer si služboval, našim ljudem, so že in še bodo drugi pisali in povedali, jaz naj Te ob Tvoji zadnji poti pokažem kot književnega delavca.

Leposlovno pero si menda prvič zastavil, ko si prišel v Ljubljano in se navduševal ob Kreku z Otonom Župančičem in drugimi za ukrajinstvo, ki je postalo tudi Tvoja velika ljubezen. Tedaj si bil tudi eden prvih »ligašev«, navdušen za Mahniča, ki je bil iz iste župnije in sta bila oba krščena pri istem kamnu, ko si povedal v Mentorju: o počitnicah 1892 si ga obiskal in zmenila sta se, da boš na ljubljanski gimnaziji poverjenik za »Rimski katoliki«, kateremu si res naslednje leto pridobil 50 naročnikov, ki ste 23. maja 1893 poslali uredniku celo — zaupnico v sonetu z 20 podpisi višjegovinazijev. In v dijaški prilogi Rimskega Katolika ste se mladi »misleci« in »pistaltje« bolj in bolj oglašali: zastopani so bili vsi razredi od prve do osme. Med njimi si bil tudi Ti, ki si 10. febr. 1894 stal pred slovit profesorovo poroto kot največji zločinec, obtožen, da si 1. širil Rimski katolik, 2. da si nabiral podpise

Ob 9.15 bo sprevid vseh Čehov po Miklošičevi cesti proti univerzi, oziroma realki, kjer bodo razdeljeni na posamezna prenočišča.

Točen prihod ostalih narodov še ni znan. Takoj ko bomo zvedeli vse glede prihoda ostalih narodov, bomo naznanili po časopisju. — Prosimo, da tuje goste občinstvo pozdravi v čim večjem številu ob njihovem prihodu v Ljubljano.

Člane in mlade, ki se udeležijo slavnostnega sprejema 29. junija t. l., opozarjamo, da pridejo na zbirališče najkasneje ob 7 zjutraj. Dohod na Resljevo cesto je dovoljen samo iz Slomškove ulice in Masarykove ceste. Odseki se zbirajo po okrožjih, katere bodo imela vidne napise in bodo uvrščena po abecednem redu. Z začetno črko A pri Zmajskem mostu, B, C do Z pa po Resljevi do glavnega kolodvora. Preden bo odsek uvrščen v sprevid, bo pregledan po zastopniku tehničnega odbora, ki bo tudi zabeležil število navzočih.

Člane-telovadce in mlade, ki nastopajo pri prostih vajah na Stadionu, opozarjamo, da bo skušnja 28. junija ob 2 popoldne na Stadionu. Zbirališče, kjer telovadci tudi preoblečejo, je III. državna gimnazija poleg artilerijske vojašnice, dohod po Kržičevi ulici. Skušnje se mora vsak telovadeč, oziroma mladeč brezpogojno udeležiti. Po končani skušnji bo dobil vsak, ki se je iste udeležil, poseben znak in le s tem znakom bo naslednji dan priuščena h glavnemu nastopu. Zbirališče za glavni nastop, to je 29. t. m. bo istotam ob 2 popoldne in sicer po okrožjih. Odkodovni načelniki so odgovorni za to, da bodo njihovi telovadci zbrani na tem mestu točno ob določenih uri in polnoštevilo. Zastopniki tehničnega odbora ZFO pa bodo vodili za posamezne odseke točno evidenco, koliko in kateri telovadci niso bili navzoči.

Časnikarjem!

Poročevalci in člani uredništva ljubljanskih, izvenljubljanskih in tujih listov bodo imeli posebne izkaznice, s katerimi imajo neoviran in brezplačen dostop na vse prireditve mednarodnega mladinskega tabora in prosto gibanje po prireditvenih prostorih, tribunah itd. Te izkaznice kakor tudi potrebne informacije dobe vsi zainteresirani v dopoldanskih urah v uredništvu »Slovenskega doma«, Jugoslovanska tiskarna III, pri g. Mirku Javorniku.

Prireditvena izkaznica velja le s časnikarsko ali dopisniško legitimacijo, ki ima fotografijo. Prireditvena izkaznica daje časnikarjem enake ugodnosti glede fotografiranja, kakor jih imajo imetniki fotografskih izkaznic.

Fotografom!

Za fotografiranje ob prireditvah Mednarodnega mladinskega tabora v Ljubljani od 26. do 29. junija t. l. izdaja dovoljenja ZFO. Prijave sprejema do danes zvečer pripravljalni odbor, Miklošičeva cesta 7-I. Vsi, ki jim bo fotografiranje dovoljeno, prejmejo posebne izkaznice, na podlagi katerih jih bo omogočen brezplačen dostop na vse prireditve ob mednarodnem mladinskem taboru, svobodno gibanje na Stadionu in po vseh prireditvenih prostorih med manifestacijami. Izkaznice bo izdajala pisarna pripravljalnega odbora od jutri, v soboto, 25. t. m., od 8 do 12.

Vsakdo, kdor prejme izkaznico, mora kot kolektivno vstopnico plačati 50 din. Poleg tega se mora vsak fotograf pisмено obvezati, da bo po končanem taboru vse svoje negativne brezplačno prepustil pripravljalnemu odboru za uporabo v propagandne namene. Negativi ostanejo last fotografu, pač pase bo imetnik dovoljenja moral obvezati, da od vsakega, po odboru branega negativ, izgotovi naročeno število kopij ali povečav po režijski ceni. Razen prireditvene izkaznice mora vsak fotograf imeti pri sebi še kako drugo legitimacijo s fotografijo. Prireditvena izkaznica je neprenosna in brez legitimacije s fotografijo neveljavna. Na poziv varnostnih organov ter rediteljev se mora vsakdo legitimirati z obema. Vsakogar, ki bi ne imel prireditvene izkaznice za fotografiranje in bi se skušal z aparatom gibati zven vrst gledalcev, bodo reditelji takoj odstranili iz prireditvenih prostorov. Odbor bo izdal le omejeno število fotografskih izkaznic. Gledalci bodo smeli fotografirati le s svojih prostorov.

za zaupnico dr. Mahniču, in 3. da si se udeleževal sestankov pri dr. Kreku ter skupnih izletov z njim. Prenesel si obsodbo — presedel karcer, a ideji si ostal zvest.

Kakor Tvoji vrstniki si se začel tista leta oglašati v »Vrtcu« in »Angelku« in leta 1895 si s pesmijo »Ukrajince« vstopil med sotrudnike »Doma in sveta«. V goriškem bogoslovju si s prijateljem Cirilom Vugo (r. 1875, umrl 12. julija 1922) nadaljeval s pesmijo in oba sta zalagala Kržičeva mladinska lista, obenem pa ste se tedaj pojavili v »Zori« Kazaki: Bajda, Salop in Bogdan, ki se še vedno oglašajo v »Mladiki« in si Ti, Bajda, pri njem zasnuj zadnji sen, da v večni »Sič« pozdraviš hetmana Ostapa in lepega Salopa... V »Zori« IV. l. 1898. si priobčil tehtno razpravo »Oblika in snov v umetnosti, nekaj o njenem namenu« (str. 86—96). »Naturalizem pa socialno stanje« (str. 127—138); v V. letniku 1899 pa »Zopet stara pesem«, v kateri si pisal o programu dijaške »Nove Nade« in principielnem stališču do umetnosti, in še »Dijak, liberalizem in socialno vprašanje«.

Potem si nekako utihnil z leposlovjem in idejnimi razpravami. Bovec in Treta, kjer si postal navdušen planinec, sta Te preusmerila: prešel si v »Planinski vestnik«, v katerem si nam s svojo živo besedo razgrinjal zgodovino Trente, risal in slikal lepoto njenih gora in dobroto njenih prebivalcev, med katerimi so Te najrajši obiskovali pobratimi »Zaporočniki« in jih s krajrjem vedel nisi mogel pozabiti. Tvoje srce je bilo še vedno v Trenti, ki si jo poznal kot niče in si pripravljval, kot si te zadnje dni povedal, o njej veliko delo, v katerem bi bil podal tudi genealoško slovenskega Favsta — Trentarskega študenta... Da, oglašal se tista leta leposlovno nisi, a delal si le: ob naši najlepši pripovedki, ki jo je prvi obdelal tuje Baumbach, si snoval svojo ljudsko dramo in jo napisal. Dolgo preden smo jo dobili v knjigi,

Reditelji

Sestanek vseh rediteljev za mesto Ljubljano in bližino okoli do danes, v petek, dne 24. junija, ob 8 zvečer v dvorani Akademskega doma, Miklošičeva cesta 5.

Rediteljska služba za taborne dni prične delovati v nedeljo, 26. t. m., ob 6 zjutraj. Z ozirom na to pozivamo vse reditelje mesta Ljubljane in okolice, ki pridejo lahko peš ali s kolesi v Ljubljano, da se zglasijo točno ob 6 zjutraj v rediteljski pisarni, žensko učiteljske, eRsljeva cesta 10. Reditelji pa, katerim ni mogoče zaradi oddaljenosti ali zaradi pomanjkanja prometnih sredstev priti v Ljubljano v nedeljo zjutraj, naj se pa zglase že v soboto zvečer ob 7 v rediteljski pisarni, Resljeva cesta 10, ker je tudi preskrbljeno za prehrano in prenočišče.

Vsi ostali reditelji, ki nameravate priti v Ljubljano samo za glavni dan našega tabora (predvsem pridejo tukaj v poštev reditelji iz oddaljenih krajev ali taki, ki ne morejo za vse dni dobiti prostega časa), pa se zglasite v rediteljski pisarni den 28. t. m. do 11 dopoldne. Tisti reditelji, ki pa tudi do tega časa ne morejo priti v Ljubljano, pa naj se zglase istega dne, najkasneje do 7 zvečer, ker se na kasnejše prijave ne moremo ozirati.

Reditelji motoristi, pa se zglasite v rediteljski pisarni najkasneje 29. t. m. na glavni taborni dan do 6 zjutraj, kjer boste prejeli nadaljnja navodila.

Glasovi češke kritike o zboru »Moravan«

Poročilo dnevnika »Den« o koncertu akademskega pevskega zbora »Moravan« (Den, 2. aprila 1938): »Koncert in njegova izvedba je bil teoretično in povsem razumsko dovršen in ne moremo na njem prav ničesar grajati. Ritmičarja je bila stroga, pevška, glasbena zgradba trdna in zanesljiva, prav tako sta bili tudi izgovorjava in intonacija brez hibe; dinamično izražanje se je točno naslanjalo in izviralo iz glasovnih zmoglosti pevcev. Nisem slišal izstopajočih glasov ne nasilnosti v tvorbi tonov, ne surovosti v akcentu. Vse se je stapljalo v celoto, vprav presenetljivo in uspešno« (O. Chlubna).

Ocena v »Lidovih Novinah« 2. IV. 1938: »Posebna prednost zbora je v tem, da nikjer in nikdar ne naletimo na sprejemanje in povzemanje že utrjenih in preizkušenih pojmovanj. Dirigent in njegova družina pristopajo k skladbam docela svobodno in jih znajo obdelati z zelo izrazito svojskosti, pretkano vselej z novim, vselej notranje optim in organično spodbudnim. Veselje jih je poslušati!« (—k—)

Drzen roparski napad v Zrkovcih

66 letno gostilničarko sta roparja skoraj do smrti mučila

Maribor, 23. junija.

V kratkem času enega tedna se je zgodil sedaj v mariborski okolici že tretji razbojniški napad. Dasi so vse tri napade zagrešili ljudje, ki niso bili med seboj v nobeni zvezi, je vendar značilno, da se taki dogodki tako naglo ponavljajo.

V Zrkovcih pri Mariboru stanuje 66 letna vdova, posestnica in gostilničarka Neža Sel, ki je znana daleč naokrog kot premožna žena, ki pa denarja doma sploh ne hrani. Že nekajkrat so jo obiskali vlomilci, pred tremi tedni ji je nekdo zopet ukradel iz zaklenjene omare v gostilniški sobi 200 din. Orožniki in sosedje so jo opozarjali, da ni varno, da stanuje tako popolnoma sama v hiši, dočim spijo hlapi v hlevu, vendar teh nasvetov ni upoštevala. Sinoči — bilo je okrog polnoči — pa jo je nenadoma prebudil šum bosih nog v njeni spalnici. Videla je, da sta prišla v sobo dva človeka, ki sta jo obveljala z električno žepno svetilko. Eden je naglo planil ter jo potegnil s postelje, jo vrge na tla in jo začel daviti, pri tem pa je siknil skozi zobe: »Denar ali življenje.« Medtem pa je njegov pomagač slučajno posvetil s svetilko tako, da je padel pramen pravemu roparju na obraz in Selova je v njem prepoznala svojega bivšega delavca, katerega je pred dvema letoma odpustila. Kriknila je: »Adolf, pusti me, kaj sem

»Narodni Politika«, 27. IV. 1937: »Vedno zno-va moramo priznati in ugotoviti, da je ta zbor mladih pevcev brez dvoma eno najvažnejših zbor-skih teles, ki so se pojavila v zadnjem času. Iz-borno šolani absolut Steimannove dirigentske šole, prof. Josef Veselka, izrazit glasbenik, je se-stavil svoj zbor iz raznovrstnega in stalno fluktu-irajočega materiala mladih visokošolcev ter ga dvignil k taki tehnični popolnosti, ki prav zares mora vsakogar, ki posluša ta zbor, očarati.«

Stanovanja

Sobe pri privatnikih

Stanovanjski odsek pripravljalnega odbora za mladinski tabor sporoča vsem, ki so naročili sobe pri privatnikih, da so za vse rezervirane. Če ne dobe posebnega obvestila, vaj se ob pri-hodu vlaka zglasijo v pisarni stanovanjskega odseka (v palači Vzájemne zavarovalnice), kjer dobe nakaznice. Privatnih stanovanj je še ne-kaj na razpolago. Vsi, ki žele privatna stano-vanja, naj čimprej sporoče stanovanjskemu od-seku, Miklošičeva cesta 7-I.

Prenočnina

Stanovanja za sodelujoče člane in članice so razdeljena po ljubljanskih solah. Vodje od-sekov naproša stanovanjski odsek, da od vsa-kega člana-članice pobere po 3 din za prenoč-nino ter jo ob prihodu svojega vlaka izroči v pisarni stanovanjskega odseka.

Prehrana

Za prehrano veljajo v dneh Mednarodnega mladinskega tabora te smernice:

Organizirane skupine, nastopajoče na Sta-dionu, prejmejo hrano v neposredni bližini Stadiona. Prehranjevalna mesta bodo odk-a-zovali reditelji. Ker bodo imele te skupine za prehrano le dobro uro časa, se bodo delile predvsem gorke konzerve s 300 grami vsebine: meso, riž in grah. Cena konzervi bo 4 din. Kruha bo na prehranjevalnih prostorih dovolj po 0.50 din komad. Za vsako konzervo bo na razpolago odpiral. Konzerva je praktična, ker služi obenem tudi kot posoda. Žlico naj pri-nesu vsak s seboj. Poskrbljeno bo za vse vrste pijač, pripravljena bo tudi juha, golaž, obara, hrenovke, klobase, vse po zmernih ljudskih cenah.

Zajtrk prejmejo organizirane skupine po gostilnah v bližini svojih prenočevališč. Da se izognemo neredu in zagotovimo zajtrk vsem, kateri ga želijo, nujno prosimo za naročila in plačila vnaprej, najpozneje do ponedeljka, dne 27. t. m. do 18. Priporočamo dostavitev teh naročil po posebnih selih, kateri ostanejo po-tem do prireditve v Ljubljani. Če prejmemo naročila po tem roku, bomo sicer skušali ustre-či, odkloniti pa moramo vsako odgovornost v tem primeru. Cena zajtrka je 2 din.

Za vse ostale, kateri naročijo in plačajo prehrano vnaprej, veljajo naslednje gostilni-ske cene: Običajno kosilo od 7 do 9 din, boljše kosilo od 9 do 10 din, večerja 6 do 8 din. Ne moremo pa jamčiti za te cene, če hrana ne bo vnaprej naročena in plačana.

Za prodajalce pijač, hrane, spominkov i. dr. so prostori pri Stadionu še v razpolgov. Pri-jave: Prehranjevalni odsek, Franciškanska ul. — pasaža, Škrabčeva soba, I. nadst.

ti napravila, saj veš, da nimam denarja.« Takrat je ropar, ki je videl, da je prepoznal, skočil iz sobe, nad Selovo pa se je spravil njegov tovariš, jo teptal z nogami ter jo suval s okovanimi čevlji v glavo. Drugi pa je med tem časom iskal v kuhinji nož ali kako drugo orodje; očitno sta imela namen svojo žrtev umoriti, da ju ne bi izdala. Starki pa se je posrečilo, da se je po naključju za hip otresla napadaleca, planila je skozi vrata ter zaklicala na pomoč. Hlapi so njene klice slišali, roparja pa sta se ustrašila ter pobegnili.

Selova je dobila zelo nevarne poškodbe. Zlomljeno ima roko, strto spodnjo čeljust, zlomljeni več reber ter zelo resne notranje poškodbe. Prepeljali so jo v bolnišnico. Takoj, ko so ljudje prihiteli napadeni na pomoč ter sta roparja pobegnili, je odhitel eden s kolesom na Tegno po orož-nike, ki so kmalu prispeli. Selova je orožnikom povedala, da je bil eden od napadalec 28 letni Adolf Radolčič, ki je dolga leta delal pri njej ter so tudi njegovi starši že 22 let živeli kot delavci pri Selovih. Radolčiča so orožniki izsledili že okrog 2. ponoči v baraki Vrelovice gramoznice, v kateri je zaposlen. Kljub odločnemu zatirjanju Selove, da je v napadalu prepoznala Radolčiča, pa ta od-ločno zanika vsako udeležbo pri roparskem na-padu.

In Kreka in Mahniča nisi pozabil! V »Men-torju« 1926-27 so Tvoji zanimivi »Spomini na Kre-ka« vzbujali splošno pozornost. »Spomini na Kre-ka so bili zame najlepše, kar sem v zadnjem času bral v slovenskem slovestvu.« je o njih rekel mi-nister dr. Korosec. Ni manj zanimivi niso Tvoji spomini, ko govoriš v »Mentorju« 1929-30 »O sti-kih dr. Mahniča in dr. Kreka s srednješkolskim dijaštvom«.

V goriški »Mladiki« si leta 1922. napisal topel nekrolog C. M. Vugi »Sopek na grob moža«, pisal o Bogatinu v Kolarid Goriške Mohorjeve družbe, pisal v »Zbornik svečenikov sv. Pavla in še v druge goriške publikacije in liste, dokler so iz-bajali, potem pa čakal, kdaj bi mogel spet za-staviti pero, ko si imel še toliko načrtov. Zadije, kar si napisal, je bil prispevek za zadnjo Kugy-jevo knjigo.

»Nemški je,« sem Ti zadnjič oponesel.

»Pa je po naše iz slovenskega srca pisano,« si mi odgovoril in obljubil, da boš vso to in še mnogo več nam dal v naši besedi.

Obljuba, ki Te več ne veže!...

Prijatelj, lepše besede si vreden, a sprejmi tudi to mojo v zadnji pozdrav v srcu Slovenije, v beli Ljubljani, ki je Tvoja in ostane v njej, da bomo romali na Tvoj grob in se ob njem spominjali naše zemlje ob Soči, kateri si živel s sreem in dušo. Ako bo kdaj obledel spomin na Tvoj možko dobi obraz, bomo pa romali v Pevmo in Te poiskali v cerkvi, kjer Te najdemo med dostojanstveniki nicejskega koncila, kamor Te je postavil, ne da bi kaj o tem pravočasno vedel, s Tvojimi prijatelji naš T. Kralj s svojimi barvami in se Ti potem smejal... Prav je napravil, saj si zaslužil spomenik, ob katerem naj bi naše ljudstvo rastle v veri, upanju in ljubezni!

Dr. Joža Lovrenčič.

Drobne novice

Koledar

Petek, 24. junija: Kres. Srce Jezusovo. Rojstvo Janeza Krstnika.

Sobota, 25. junija: Viljem, opat. Henrik, škof.

Novi grobovi

† V Belgradu so 22. t. m. pokopali gospo Dragice Demšar roj. Drujevič, soprogo bano-vinskega zdravnikarja v Zireh g. dr. Ernesta Demšarja. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

† V Celju je umrl g. Bunc Dušan, upravni uradnik javne bolnišnice v Slovenem Gradcu. Pogreb bo v soboto ob 4 popoldne na okoliško pokopališče v Celju. Naj v miru počiva! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Poročil se je v Ptuj g. Maučec Matija, profesor v Mariboru, iz Lipovec, z gđ. Brenčič Kristino, hčerko narodnega poslanca iz Ptuja. — Cestitamo!

— Diplomirana je bila na filozofski fakulteti ljubljanske univerze iz germanske skupine gđ. Maria Dolinšek. — Cestitamo!

Novi škotje pravoslavne cerkve

Arhierejski sabor pravoslavne cerkve je v sredo zvečer dokončal svoje redno zasedanje, ki se je začelo 8. junija pod predsedstvom patriarha dr. Gavriila. Med zasedanjem je arhierejski sabor pravoslavne cerkve napravil več važnih sklepov glede notranje organizacije cerkvene uprave in glede novega dela v posameznih pravoslavnih škotijah. Na zadnji seji v sredo so pa izvolili nove škofove. Za ameriško-kanadskega škofa je bil izvoljen muhačevsko-prijaševski škof dr. Damaskin. Za ohridsko-bitolskega škofa je izvoljen patriarhov vikar Platon. Za škofa gornjo-karlovacke eparhije s sedežem v Plaskem je izbran patriarhov vikar škof Sava. Za škofa muhačevsko-prijaševskega je izvoljen arhimandrit Vladimir Rajič, profesor II. moške gimnazije v Belgradu. Za patriarhove vikarje so izvoljeni: arhimandrit Nikolaj Janković, arhierejski namestnik na Cetinju z naslovom škofa budimljanskega, ter arhimandrit Dionizij, upravnik meniške šole v Visokih Dečanih, z naslovom moravniškega škofa. Za predsednika velikega cerkvenega sodišča je izvoljen strumniški škof dr. Simeon.

Kino Union Tel. 22-21

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15

BELI ANGEL

Prekrasen film o plemeniti ženi — Florence Nightingale ustanoviteljici Rdečega križa

Sestanek jeruzalemskih romarijev iz l. 1910

v proslavo pok. nadškofa dr. A. B. Jegliča ob obletnici njegove smrti na Brezjah pri Mariji Pomagaj dne 3. in 4. julija 1938

V nedeljo, 3. julija: Ob 11 sv. maša pri Marijinem oltarju za srečno zadnjo uro še živih romarijev. Ob 2 popoldne v frančiškanski dvorani sestanek s spominskim poročilom o že umrlih romarijih. — Ob 2 zvečer v cerkvi slavnostni govor v proslavo nadškofa dr. Jegliča, pokrovitelja edinstvenega slovenskega jeruzalemskega romarija.

V ponedeljek, 4. julija: Od 5 naprej sv. maše za že sromarije. — Ob 6 slovesno mrtvaško sv. opravilo za nadškofa dr. Jegliča.

Romariji, pridite vsi! — Kdor zaradi starosti ali onemoglosti nikakor ne more z doma, naj se vsaj pisмено oglasi.

Vabljeni ste tudi sorodniki in znanci že pokojnih jeruzalemskih romarijev. Prinesite ali pa pošljite spominke podobice že s romarijev na naslov »Jeruzalemski romariji, frančiškanski samostan, Brezje, Gorenjsko. K slovesnemu mrtvaškemu sv. opravilu po nadškofu vabljeni vsi člani velikega vladike!

Za polovično voznino po železnici si kot tretjerodni vzemite namesto nedeljske vozne karte polovično vozovnico z rumeno železniško izkaznico na podlagi tretjerodniške izkaznice, katero dobite pri svojem župnem uradu. Ta velja za polovično vožnjo do 6. julija

Obiščite kopališče ILIRIJE

Sodoben komfort! Solnena lega! Najmodernejše vodočistilne naprave! — Kristalno čista voda je pod stalnim nadzorstvom drž. higijskega zavoda! —

Tvorba alg in gljiv onemogočena. Višek higijene!

— Vabilo na subskripcijo. V kratkem izide v založbi Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani težko pričakovano delo vseuč. prof. dr. Franca Grivca **Slovenski knez Kocelj** kot bibliofilska izdaja v 300 numeriranih izvodih. Delo, ki ima namen, da prikaže Slovencev najsvetlejšo dobo njihove politične samostojnosti, bo obsegalo 304 strani na najfinem Zanderovem antičnem papirju v dvobarvnem tisku (črno-rdeče) in bo razkošno opremljeno s 33 inicialkami in 29 večinoma polstranskimi vinjetami, ki so delo priznane akad. slikarja Slavka Pengova. Poleg tega bo imela knjiga 12 prilog na papirju za umetni tisk in en dvostranski zemljevid, ki prikazuje politično razdelitev slovenskega ozemlja v devetem stoletju. Vezana bo v celo usnje, prav tako po načrtu akad. slikarja Slavka Pengova. — Subskribenti, ki se prijavijo do konca junija t. l. direktno pri založbi, dobijo bibliofilsko izdajo te knjige za 240 din, pozneje pa bo cena znašala 300 dinarjev. Pripominjamo, da pri numerirani bibliofilski izdaji naročniki naših knjižnih zbirk ne dobijo običajne 25% popusta. Naročniki Kosmosa, ki želijo namesto navadne bibliofilske izdaje, doplačajo k naročnini Kosmosa še 171 din.

— Višji tečajni izpit na III. državni realni gimnaziji v Ljubljani. Izpit je bil od 9. do 21. junija 1938 v dveh oddelkih pod predsedstvom ravnatelja Kuna Hočevarja. V obeh oddelkih se je prijavilo k izpitu 95 kandidatov. Od teh je uspešno opravilo izpit 74 kandidatov, popravni izpit je bil dovoljen 16 kandidatom, za leto dni pa je bilo odloženih 5 pripravnikov. Izpit so opravili v a o d d e l k u: Andolšek Gregor (oprosčen), Azbe Milana, Bežek Viktor, Brumec Josip, Butala Karel, Čigoj Stojan, Čebobin Milovan, Demšar Lado, Dular Alojzij, Erdlen Ferdinand, Gabrovšek Ivan, Golja Pavel, Györköös József, Hočevar Marijan (oprosčen), Jakob Mihael (oprosčen), Kerčmar Avgust, Konšek Ivan, Kosmina Dušan, Kristof Roman, Leskovec Božidar, Leskovic Fane, Mahnič Janez, Mencin Jozef, Ozvald Branko, Petelinšek Maks (oprosčen), Podbršček Milan, Proharian Ciril, Rozman Ivan, Štravs Alojzij (oprosčen), Zavec Boris, Žlajpah Franc, Berlot Viktor (privatist), Erker Jozef (privatist), Zickero Marjan (privatist). — V b o d d e l k u: Benič Karel,

Boršnik Branko, Cvahte Saša, Fischer Bogomil, Gasparini Vladimir, Hančič Herman, Hecking Viljem, Jagodič Vlado, Kajtez Karel, Kerbec Dušan, Koritnik Nikolaj (oprosčen), Koser Borut (oprosčen), Kovačič Ladislav, Kranjec Ivan, Krejči Mitja, Lazar Milan, Lenarčič Marko, Lichtenberg Henrik, Majdel Ignacij, Mesarič Stefan, Nanut Radivoj, Pavlič Avgust, Fleiter Josip (oprosčen), Schmidt Ulihr (oprosčen), Schneider Franc, Schweiger Bogdan, Smerdu Boris, Smole Sergij, Sojar Anton, Steklasa Josip, Sušnik Filip, Sink Savo, Wutt Tugomir (oprosčen), Holy Stanko (privatist), Zagar Karel (privatist), Zele Jože (privatist).

— Državna II. realna gimnazija v Ljubljani bo zaključila šolsko leto 1937/38 na Vidov dan s šolsko službo božjo v cerkvi sv. Jožefa ob 8 zjutraj, ki so se je dolžni udeležiti vsi učenci in učenke razen onih, katerim je ravnateljstvo odobrilo odsotnost. S tem se izpolnjuje okrožnica, objavljena ob sklepu rednega pouka. — Ravnateljstvo.

— Počitniški pedagoški tečaj za učitelje, ki ga bo priredilo v dnevi od 22. do 27. avgusta v Ljubljani »Pedagoško društvo«, bo obravnaval zanimiva in pereča vprašanja in obče-kulturna vprašanja v naslednjih predavanjih: F. S. Finžgar, Slovenski človek in učiteljstvo, A. Černejeva, Iz metodike slovenskega jezika, dr. K. Ozvald, Za novo vzgojo bi trebalo novega sveta, M. Jeglič, Iz metodike računskega pouka, J. Dolgan, Iz moje šolske prakse, G. Šilih, Načela sodobnega pouka, M. Ledinek, Spoznavanje otroka in njegovega okolja, E. Vranc, Razred kot delovno in življenjsko občestvo, R. Kobilica, Ljubljanska poskusna šola, dr. A. Gosar, Vprašanje novega družabnega reda in slovenski socialni razvoj, A. Lovše, Delo na nižje organiziranih šolah. V četrtek, 25. avgusta, bo celodnevni sestanek slovenskih pedagoških delavcev, v sredo, 24., popoldne skupen izlet tečajnikov in predavateljev, v soboto, 27. avgusta po predavanju R. Kobilice o ljubljanski poskusni šoli pa ogled razstave na tej šoli. K tečaju se lahko prijavi vsak učitelj (katerekoli kategorije šol) in vsak brezposelni profesor in učiteljski kandidat ter končno sleherni človek, ki ga predavanja zanimajo. Prijavnino 20 din, ki je brezposelni ne plačajo, bomo pobirali ob začetku tečaja. Prosimo pa, da pohitite s prijavi, ki jih je poslati na naslov »Pedagoško društvo« v Ljubljani, Drž. učiteljske (Resljeva cesta), ker mora odbor zaključiti svoje priprave še pred začetkom počitnic. Zadnji čas za prijavo je 30. junij.

— V p o j a s n i l o v s e m u d e l e c e m v T r s t , n a D o b e r d o b , n a S v e t o g o r o i n n a O s l a v i j e n a t o z a d e v n o v p r a s n j e . O t r o c i d o 12. l e t a s t a r o s t i n e p o t r e b u j e j o n i k a k i h f o t o g r a f i j , č e p o t u j e j o v s p r e m s t v u s t a r š e v . T u d i z a t e j e e n o t n a c e n a 180 d i n . P r i j a v e s p r e j e m a m o

še tekoči teden, ker moramo nato prijave s fotografijami predložiti kr. italijanskemu konzulatu v vrhu odobritve skupnega potnega lista. Kdor se še namerava udeležiti, naj se nemudoma prijavi, ker na poznejše prijave se ne bomo mogli več ozirati. Zveza bojevnikov v Ljubljani, Kolodvorska ul. 25.

— Konkurs za direktorja oficirske zadruge, objavljen v Slovenscu 19., 20. in 21. maja t. l., se podaljša do 10. junija 1938.

— Duhovne vaje za učitelje in tečaj Katoliške akcije. Opozarjamo, da je bilo v vabilu pomotoma izpuščeno, da bodo pri Uršulinkah v Ljubljani in sicer od 13. avgusta ob 6 zvečer do 19. avgusta ob 9 zjutraj. Prijavite se do 10. avgusta na naslov: Dom dijakov, Miklošičeva cesta 21. Vzdruževalna za 5 dni 120 din. Vse priručno vabljeni! — Z. K. U.

Kino Sloga Tel. 27-30

Ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Najboljši film sezone!

Pater Vojteh

Jirina Stepičnikova

Rolf Wanka

Znižane cene!

— »Materame« je naslov knjižice, ki jo je priredil dr. Justin. Izdala in založila Slov. krščanska ženska zveza. Cena 3 din. Plačljivo tudi v pisemski znakmah. Dobi se pri upravi »Vigreda«, Ljubljana, palača Vojneje zavarovalnice.

— Zagorijo naj kresovi dne 4. julija na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda v dokaz naše čuječnosti in v bodrilo bratom v zamejnih in obmejnih pokrajinah!

— Neoljeni apneni dušik uničuje ušil! Letošnje leto je ušilovo leto. Na hmelju, v dnu drevju in vrtu grmčju je vse polno ušil, ki uničujejo rastline. Z 2% škropivom neoljenega apnenega dušika lahko uničimo to zalego. Na 100 litrov vode vzamemo 2 kg neoljenega apnenega dušika. Dušik moramo dobro presejati, tekočino pa stalno mešati, da se dušik ne vsede na dno škropilnice. Na ta način se lahko najhitreje ter najceneje rešimo ušil. Kmetovalci, preiskusite to novo učinkovito in enostavno sredstvo proti ušil!

— Prepovedan tisk. Službene novice št. 137 objavljajo, da je državno pravdnštvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in širiti št. 108 časopisa »Radnik«, ki izhaja v Zagrebu.

— Izpremembo rodovinskega imena je dovolila kraljevska banska uprava dravske banovine Jeli Peršič, zasebnici v Ljubljani, pristojni v mestno občino Ljubljana, v Minar.

— Tivar obleke prišlepe, prekrasne nove stvari, cene znano nizke. Sedaj Tivar obleke v vsako hišo, Tivar obleke za vsakogar. Glavna zaloga Anton Brumec, Ljubljana, Prešernova 54, nasproti glavna pošta.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčice«.

Ljubljana

V petek, dne 24. junija 1938.

Gledališče

OPERA: Petek, 24. junija: Zaprtje. — Sobota, 25. junija: »Cavalleria rusticana«, »Glumači«. Red. B. Gostuje gospa Tomašič-Iveljeva. — Nedelja, 26. junija: Zaprtje. — Ponedeljek, 27. junija: »Boris Godunov«. Premiera. Premierski abonma. — Torek, 28. junija: Akademija češkoslovaških Orlov. Izven. Sreda, 29. junija: Zaprtje. — Četrtek, 30. junija: »Manon Lescaut.« Red. Četrtek.

Prireditve in zabave

Nocojšnja produkcija drž. konservatorija je zadnja v tekočem šolskem letu. Začetek ob 7. Vabimo starše in prijatelje naše glasbene mladine, da v obilnem številu posetijo nocojšnjo, zadnjo produkcijo konservatorija.

Za nedeljski koncert češkoslovaških pevcev, ki so združeni v akademskem zboru Moravan v Brnu, bodo vstopnice na razpolago od danes naprej pri blagajni kina Union. Cene so od 25 din navzdol. Zbor vodi dr. Josip Veselko in stoji na jako visoki umetniški stopnji. Program je izbran in obsega dela najboljših čeških skladateljev. Koncert Moravana je v nedeljo 26. t. m. ob 9 zvečer v veliki uniojski dvorani.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmajer, Sv. Petra cesta 78.

I Prihod ameriških izseljencev v Ljubljano. Iz Pittsburgha je odpotovalo v staro domovino 110 izseljencev, med temi 80 članov »Srbske narodne zveze« in 30 Slovencev, članov »Slovenske narodne ednote«. V Newyorku so se 15. t. m. vkrcali na parnik »Aquitania«, last družbe Cunard-Line. Slovenci so po pristanku v Havru odpotovali v Pariz, Srbi pa so nadaljevali vožnjo v domovino čez Jesenice. Včeraj ob 8.30 so prispeli z brzovlakom v Ljubljano. Na glavnem kolodvoru so jih pozdravili in jim želeli dobrodošlico v imenu mesta Ljubljane župan gospod dr. Adlešič, ki so ga izseljenci priručno pozdravljali kot starega znanca. V imenu izseljencev se je zahvalil vodja Kristoforovič, ki je omenil, da so med njimi izseljenci, bivajoči v novi domovini že nad 40 let. Dalje so izseljence toplo pozdravili v imenu Radačove družbe p. Zakrajšek in v imenu gospoda bana izseljenski referent gosp. Fink Godba »Zarje« ob prihodu in odhodu zaigrala dva komada. Izseljenci so nato nadaljevali vožnjo proti Belgradu.

KINO KODELJEVO Tel. 41-64

Danes in jutri ob pol 9. uri dva vefilma

Car Kalifornije Luis Trenker

Ljubim te (Anabella)

I Bolgarski rudarski inženirji pridejo v nedeljo, 26. junija, z osebnim vlakom ob 9. v Ljubljano. Na postaji bodo sprejeti od strokovnih inženirskih združenj in oblastev. Opoldne jim bo inženirsko združenje priredilo kosilo v hotelu Bellevue. Bolgari so na potovanju po jugoslovanskih rudnikih že od 15. junija. V tekur elega potovanja preko Niša, Sarajeva, Dubrovnika, Splita in Zagreba so bili povsod tako od javnosti, kakor od oblastev najprišredneje sprejeti. Pričakovati je, da se bo tudi naša javnost udeležila sprejema na postaji, da s tem pokaže, da je Ljubljana središče bratskega slovenskega naroda. Bolgarski gostje odidejo že v nedeljo zvečer z brzovlakom ob 20.50 na Bled.

I Sedežna družina vabi svoje člane, rojake in prijatelje blagopokojnega župnika msgr. Josipa Abramca iz Pevme, da ga sprejmejo na njegovi zadnji poti. Pogreb bo danes ob štirih popoldne izpred mrliške veže na Vidovdanski cesti.

I Zahvala. Vsem prijateljem, znancom in številnim čestitcem, ki so prisostvovali pri predstavi »Treh mladenc« ob moji 80. letnici, se tem potom najvrednejše zahvalujem za čestitke in darila, ki sem jih bil deležen ta dan. Se enkrat vsem prav lepa hvala. Papa Danilo.

I Celodnevni izlet šentjakobčanov v Županovo jamo pri Gosuljem priredi organizacija JRZ skupno s članstvom prosvetnega društva oziroma fantoveškega odseka in dekliskega krožka v nedeljo dne 3. julija. Maša na izletu. Odhod z vlakom ob 7.48. vrnitev ob 20.03. Skupni stroški 20 din s kosilom. Prijavite se pri svoji organizaciji!

I Uršulinska vladnica v Ljubljani. Vpisovanje v 1. vadniški razred bo 30. junija in 1. julija. Za ostale vadniške razrede pa 1. in 2. septembra.

I Krajevni odbor za XX. mednarodni katoliški esperantski kongres v Ljubljani. V petek 24. t. m. bo v sejni sobi hotela »Metropole« v Ljubljani XI. redna seja krajevnega odbora za XX. mednarodni katoliški esperantski kongres, ki bo od 6. do 11. avgusta t. l. v Ljubljani. Zaradi kratke dobe, ki nas še loči do kongresa, pozivamo vse, ki bi bili pripravljeni sodelovati pri prireditvah, da se seje udeležijo. — Vse, ki bi bili

pripravljeni v času mednarodnega katoliškega kongresa vžeti na stanovanje in eventualno na prehrano udeležence kongresa, pa naprošamo, da se prijaviijo tajniku kongresnega odbora, ki bo sprejemal prijave od 19 do 20 v sejni sobi hotela »Metropole«. Po 20 se prijave ne bodo več sprejemale, ker se bo pričela seja.

I Prosveta v Salez. Mladinskem domu na Kodeljevem javlja svojim članom in prijateljem, da se pripravljajo za dne 3. julija t. l. skupni izlet v Postojnsko jamo. Stroški 50 din za osebo. Razen tega si mora vsak preskrbeti 2 svoji fotografiji. Točnejše informacije se dobe v pisarni ravnateljstva v Mlad. domu. Prijave se sprejemajo do vključno 28. t. m.

I Sadjarska podružnica šiška priredi za člane ogled vzorno urejenih vrto v nedeljo, dne 26. t. m. Zbirališče je pri drevesnici g. Brecljnika na Celovski cesti 190, kjer se bo razmotrivalo ob 15 pinciranju sadnega drevja ter pokazalo pravilno sestavljanje vseh potrebnih škropil in škropljenje dreves.

I Kuhinja v Delavskem domu bo izdajala 26., 27., 28. in 29. junija 1938 kosilo že ob 11 popoldne.

I V Ljubljani utoni. Na Barju sedaj kosijo. Nekemu kmetu je pomagal pri košnji tudi 24 letni Alojzij Cankar, iz Dvora pri Polhovem Gradcu. Delal je na travniku blizu vasi Lipe. Ob 3 mu je postalo vroče, zato se je sčel ter skočil v Ljubljano. Plavalci je znal le malo. V vodi pa ga je zadel najbrž še srčna kap, tako da si ni mogel pomagati. V nekaj trenutkih je izginil pod vodo. Drugi plavalci in kmetje so skušali mladeniča rešiti, toda v precej motni Ljubljani se jim to ni posrečilo. Truplo je izginilo na dno struge ter ga do večera še niso našli.

Jesenice

Prihod bolgarskih topilniških inženirjev. V ponedeljek dopoldne prispejo na Jesenice bolgarski topilniški inženirji. Bolgari bodo gostje jeseniške industrije in si bodo ogledali vse obratne naprave. Ob prihodu tega strokovnega zbora nas posebno veseli, da si bodo ogledali eno največjih balkanskih industrij, ki obratuje na slovenski zemlji in na najbolj severnem koncu velike Jugoslavije. Bolgari bodo vrnili obisk naših inženirjev in bo tako medsebojno spoznavanje in spoznavanje dela in gospodarstva rodilo le najlepše posledice. Na Jesenice prispejo z Bleda. Brate Bolgare na naših tleh najiskreneje pozdravljamo.

Opozorjamo na metanje letakov. Prebivalstvo radovljanskega okraja opozarjamo, da bo v prihodnjih dneh enkrat trosil letake po okraju aeroplan iz Ljubljane. Opozorilo je važno, da ne bo kdo mislil, da morda letalo meče tisočake.

Zagorje

Na mladinski tabor v Ljubljano pojde iz zagorske doline najmanj 200 oseb. Posebno zanimanje zanj kažejo okoliški kmetje, kar je spričo dela, v katero so v tem letnem času zakopani, zlasti hvalevredno. Tudi rudarji se zanimajo za to prireditve in bo tudi njih zastopstvo na taboru častno, če seveda ne bo za praznik pri rudniku predpisano delo.

Ob 16 in 21.15 uri

Marlene Dietrich

ANGEL

KINO MATICA 21-24 Znižane poletne cene!

Maribor

m Mariborčani, udeležite se mladinskega tabora v Ljubljani! Taborne legitimacije in znake dobite v tajništvo Prosvetne zveze na Aleksandrovi cesti 6/1. in v oseh prodajalnah Tiskarne sv. Cirila na Koroški in Aleksandrovi cesti. S taborno knjižico in znakom imate pravico do polovične vožnje in do vstopa na telovadni nastop na Stadionu. Kdor se želi peljati v Ljubljano z avtobusom za ceno 100 din tja in nazaj, naj se takoj prijavi v prometni pisarni mestnega avtobusnega prometa na Glavnem trgu. Avtobus odpelje iz Maribora v torek 28. t. m. popoldne ter se vrne iz Ljubljane v sredo zvečer.

m Zeganje v stolnici. V nedeljo obhaja stolna in mestna župnija v Mariboru god svojega cerkvenega patrona sv. Janeza Krstnika. Zato bo ob 10 slovesno sv. opravilo.

m Lepa mladinska slovesnost bo v nedeljo popoldne v frančiškanski baziliki. Vršil se bo slovesen sprejem mladine med križarje in klarice. Po slavnosti v cerkvi pa se bo vršila mladinska prireditve v dvorani Mladinskega doma v Cvetlični ulici.

m Na klasični gimnaziji v Mariboru so opravili maturo: v A oddelku: Bračič Franc, Cvetko Ciril (oprosčen ustnega izpita), Drobnik Miroslav, Ferline Adolf (oprosčen ustnega izpita), Fideršek Jakob, Flis Josip, Hartman Gabrijela, Hauptman Božidar, Jeza Ludvik (oprosčen ustnega izpita), Kitak Danica, Kregar Alojz (oprosčen ustnega izpita), Kihar Ciril, Laharnar Nada (oprosčena ustnega izpita), Lorber Stanislav, Miklavčič Rok-sanda, Minarik Ingeborg (oprosčena ustnega izpita), Pajk Stanislav, Pečovnik Karel, Sikosek Vlasta, Skušek Silvija, Sušec Franc, Sušec Marija, Swieciak Hedvika, Valant Leopold, Verbajš Marjan, Hren Ernest (privatist), Jug Jakob (privatist), Podkubovšek Alojz (privatist), Šeruga Stefan (privatist), 3 pripravniki imajo popravni izpit v avgustu. — V B oddelku: Amelietti Vitomir, Breclj Ivan (oprosčen ustnega izpita), Farkaš Anton, Gašparič Rudolf, Jakopin Franc, Jerič Udo, Kores Stanko (oprosčen ustnega izpita), Korosec Anton, Kotnik Alojz, Kovačič Ladislav, Kresevič Danilo, Lapuh Ivan, Mahorič Jožef, Muhič Alojz, Planinc Maks, Rojs Srečo, Rupena Ivan (oprosčen ustnega izpita), Sadarvec Ciril, Spindler Anton, Vogrin Jožef, Zitnik Maks, Zolgar Borut, 8 pripravnikov ima popravni izpit v avgustu.

m Dekliški krožek Stolnega prosvetnega društva vabi članice, da se zberejo danes ob pol 7 na Livadi k telovadbi in razgovoru o nastopu v Ljubljani.

m Redek ribiški plen. Znani mariborski ribiči, upokojeni strojevoda Maher, ki ribari v Dravi že nad 90 let, je imel v sredo redko srečo. Na trnek je ujel poleg Halbarthove tovarne v Dravi 80 cm dolgo in 1.60 kg težko ribo, kakršne kljub svoji 90 letni praksi še ni videl. Tudi drugi stari ribiči, ki so prišli gledat redki plen, niso take ribe v Dravi videli. Škoda le, da je riba šla prehitro v ponev ter je ni videl kak strokovnjak.

m Licitacija za oddajo kantine v kasarni Kralja Aleksandra je preložena ter se bo vršila šele 6. julija ob 11.

m Usoden padec v globino. Pri popravljanju kaznišnice se je ponesrečil pri stavbeniku Kiffmannu uslužbeni 48letni zidar Boštjan Hamersček. Padel je z odra 6 m globoko ter priletel na spodaj zloženo tramovje. Zlomil si je levo nogo ter zadobil nevarne notranje poškodbe.

m Regulacija krušnih cen. Banska uprava v Ljubljani je naročila mariborski mestni občini, da izvrši sama novo kalkulacijo krušnih cen ter na podlagi te kalkulacije predpiše nove cene za kruh.

m Od doma je pobegnil v Studenih, Aleksandrova 17, sedemletni učenec I. razreda Ivan Kuralt.

m Dvakrat je šel pod vlak. Redek primer samomorilne trdnostnosti se je pripetil na železniški progi pri postaji Slivnica. 78 letni posestnik Blaž Rec se je vrge pod vlak, ki ga je usmrtil. Rec je poskušal izvršiti samomor v sredo popoldne pod brzovlakom, ki je privozil iz Maribora, pa ga je lokomotiva odbila s tira ter ga vrgla v jarek. Potem pa je čakal na kupu sena poleg proge na prihodni vlak, ki je privozil ob pol 5. Ulegel se je na tračnice in koleso ga ga prerezala na dvoje. Vzrok samomora najbrž v starostni slabomnosti.

Celje

c Vstopnice za jugoslovanske in češko akademijo ter zborovanje in telovadni nastop na mladinskem taboru v Ljubljani dobijo samo še danes do 10 popoldne v prosvetnem tajništvu, Cankarjeva 4.

c Na Vidov dan, dne 28. junija 1938 naj bodo trgovine in obrtne obratovalnice v mestu Celju od pol 8 do pol 10 popoldne zaprte.

c Razstava ženskih ročnih del na ljudski šoli šolskih sester bo odprta 24., 25. in 26. junija.

c Prijateljska nogometna tekma med SK Rapidom, Mariborom in Atletikom se bo vršila v nedeljo, dne 26. junija ob 10 popoldne na igrišču pri Skalni kleti.

c Mestna občina celjska razpisuje celotna gradbena dela za napravo železobetonskega stola s prizidno pritlično delavnico za gasilsko četo Celjemesto na dvorišču poslopja mestnega poglavarstva. Morebitna pojasnila in prora